

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

*Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας ως Αρχή
Ελέγχου για τα Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται με την Ευρωπαϊκή
Ένωση στην Κύπρο: κυριότερα ευρήματα μέχρι σήμερα.*

Φοιτητής:

Κωνσταντίνος Φωκάς

Επιβλέπων Καθηγητής:

Κρίστης Χασάπης

Λευκωσία: Ιούνιος, 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Σύντομη Περίληψη	7
Executive Summary	8
Ευχαριστίες	9
Συντομογραφίες	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Εισαγωγή	
1.1. Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα	11
1.2. Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ως Αρχή Ελέγχου	12
1.3. Σκοπός της Έρευνας	13
1.4. Έκταση της Έρευνας	13
1.5. Μεθοδολογία και γενική προσέγγιση	14
1.6. Συνοπτική παρουσίαση κεφαλαίων	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	
2.1. Ίδρυση της Υπηρεσίας	16
2.2. Αποστολή, Ρόλος και άλλες Αρμοδιότητες	16
2.3. Οργάνωση και Στελέχωση	17
2.4. Στρατηγικός Σχεδιασμός και Προγραμματισμός	18
2.5. Μεθοδολογία και ελεγκτικές προσεγγίσεις	18
2.6. Είδη ελεγκτικών δραστηριοτήτων	18
2.6.1. Έλεγχοι συστημάτων	19
2.6.2. Έλεγχοι πράξεων	19
2.6.3. Έλεγχοι κλεισίματος	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα στην Κύπρο – Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου	
3.1. Πολιτική Συνοχής και Κοινή Αλιευτική Πολιτική	21

	3.2. Χρηματοδοτικοί Μηχανισμοί - Ταμεία	23
	3.2.1. Διαρθρωτικά Ταμεία & Ταμείο Συνοχής	23
	3.2.1.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	25
	3.2.1.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	25
	3.2.1.3. Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας	26
	3.2.1.4. Ταμείο Συνοχής	26
	3.3. Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο	27
	3.3.1. Κανονισμοί Προγραμματικής Περιόδου 2007 - 2013	28
	3.3.2. Κανονισμοί Προγραμματικής Περιόδου 2004 - 2006	28
	3.4. Θεσμικό Πλαίσιο - Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου	29
	3.4.1. Αρχή Διαχείρισης & Ενδιάμεσοι Φορείς	30
	3.4.2. Αρχή Πιστοποίησης	32
	3.4.3. Αρχή Ελέγχου	33
	3.5. Άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στην Κύπρο	34
	3.5.1. Άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα όπου Αρμόδια Αρχή Ελέγχου είναι η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	34
	3.5.2. Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα που δεν ελέγχει η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: Δημοσιονομικές Διορθώσεις - Καταλογισμοί		
	4.1. Γενικά περί Προνοιών Ευρωπαϊκού Κανονιστικού Πλαισίου	37
	4.2. Παρατυπίες σε συγχρηματοδοτούμενα έργα	38
	4.2.1. Ορισμός της παρατυπίας	38
	4.2.2. Είδη παρατυπιών	39
	4.3. Δημοσιονομικές Διορθώσεις	41
	4.3.1. Έννοια της Δημοσιονομικής Διόρθωσης	41
	4.3.2. Επιπτώσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων	42
	4.4. Η έννοια της Απάτης	43
	4.5. Ανακτήσεις	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: Κύρια ευρήματα, παρατηρήσεις και κυρώσεις της Αρχής Ελέγχου και άλλων Φορέων		
	5.1. Κατηγορίες ελεγκτικών ευρημάτων της Αρχής Ελέγχου	47
	5.1.1. Ευρήματα με οικονομικές διορθώσεις	47
	5.1.1.1. Οικονομικές διορθώσεις βάσει παραστατικών	48
	5.1.1.2. Οικονομικές διορθώσεις με σταθερό ποσοστό	48
	5.1.2. Ευρήματα με πιθανές οικονομικές διορθώσεις	49
	5.1.3. Ευρήματα που δεν επισύρουν οικονομική διόρθωση αλλά επηρεάζουν την αξιοπιστία του ΣΔΕ	49
	5.1.4. Άλλα ευρήματα	49
	5.1.5. Ευρήματα άλλων Φορέων	49
	5.2. Γενική ποσοτική παρουσίαση καταλογισμών	50
	5.2.1. Γενική ανάλυση καταλογισμών ΥΕΕ	51
	5.2.2. Γενική ανάλυση καταλογισμών άλλων Φορέων	52
	5.2.3. Συνολικοί καταλογοισμοί ανά έτος	54
	5.2.4. Συνολικοί καταλογοισμοί ανά Ταμείο	56
	5.3. Ποιοτική ανάλυση και επεξεργασία καταλογισμών	59
	5.3.1. Αναλυτική παρουσίαση καταλογισμών σε περιοχές αδυναμιών	59
	5.3.2. Ανάλυση καταλογισμών ανά Ταμείο και ανάλυση Συχνότητας	61
	5.3.3. Ανάλυση καταλογισμών ανά είδος έργου και κατηγορίας Δικαιούχου	63
	5.3.3.1. Ανάλυση καταλογισμών ανά είδος έργου	63
	5.3.3.2. Ανάλυση καταλογισμών ανά κατηγορία δικαιούχου	67
	5.3.4. Ευρήματα που εμπεριέχουν υπόνοια απάτης ή διαφθοράς	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI: Οικονομικές Διορθώσεις: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία		
	6.1. Οικονομικές Διορθώσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο	69
	6.1.1. Γνωμοδότηση Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου - DAS	69
	6.1.2. Οικονομικές Διορθώσεις στην Πολιτική Συνοχής	70
	6.1.2.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Ταμείο Συνοχής	71

	6.1.2.2.	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	73
	6.1.3.	Σύγκριση περιοχών αδυναμιών μεταξύ Κύπρου και ΚΜ της ΕΕ.	74
	6.1.3.1.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Ταμείο Συνοχής	74
	6.1.3.2.	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII: Συμπεράσματα, Εισηγήσεις - Προτάσεις Βελτίωσης			
	7.1. Γενικά συμπεράσματα		76
	7.2. Εισηγήσεις για το μέλλον		77
	7.2.1.	Επικέντρωση στις περιοχές αδυναμιών	77
	7.2.2.	Αξιολόγηση επάρκειας και στελέχωσης Φορέων	78
	7.2.3.	Εκπαίδευση και συνεχής επιμόρφωση προσωπικού	78
	7.2.4.	Έγκαιρη διενέργεια ελέγχων και επαληθεύσεων βάσει αξιολόγησης κινδύνων	79
	7.2.5.	Αποτελεσματικότερη διενέργεια επαληθεύσεων	79
	7.2.6.	Απρόσκοπτη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων Φορέων	80
	7.2.7.	Επαναξιολόγηση πρακτικών και απλοποίηση διαδικασιών	80
	7.2.8.	Αναδρομικά έργα - έγκαιρη προετοιμασία	81
	7.2.9.	Έργα που παράγουν έσοδα	81
	7.2.10.	Υιοθέτηση πρακτικών συγκριτικής προτυποποίησης	81
	7.3. Επίλογος		82
Βιβλιογραφία – Πηγές Πληροφόρησης			
			84
Παραρτήματα			
	1	Οργανόγραμμα της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου.	88
	2	Κονδύλια που παραχωρήθηκαν στα Κράτη Μέλη ανά έτος για την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πολιτική συνοχής.	89
	3	Κονδύλια που παραχωρήθηκαν στα Κράτη Μέλη ανά έτος για την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την κοινή αλιευτική πολιτική.	90
	4	Κανονιστικό Πλαίσιο ΠΠ 2007-2013.	91
	5	Κανονιστικό Πλαίσιο ΠΠ 2000-2006.	92

6	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ΠΠ 2007-2013.	93
7	Κατάσταση με κύριους εμπλεκόμενους φορείς στο ΣΔΕ.	94
8	Απόσπασμα από ετήσια Γνωμοδότηση 2011 για τα ΔΤ και το ΤΣ.	95
9	Απόσπασμα από Απόφαση Επιτροπής ημ. 19-10-2011 για οικονομικές διορθώσεις που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.	96
10	Απόσπασμα από Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΕ οικονομικών διορθώσεων για θέματα Δημοσίων Συμβάσεων - COCOF 07/0037/01-EN.	98
11	Διάγραμμα Συνολικών Καταλογισμών 2005 – 2012.	100
12	Διαγράμματα Ετήσιων Καταλογισμών ανά Ταμείο 2005 – 2012.	101
13	Ανάλυση όλων των καταλογισμών ανά Ταμείο.	103
14	Ανάλυση συχνότητας όλων των καταλογισμών ανά Ταμείο.	104
15	Ανάλυση καταλογισμών ανά είδος έργου.	105
16	Ανάλυση καταλογισμών και συχνότητας ανά είδος Φορέα.	106
17	Απόσπασμα από τη Γνώμη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το έτος 2011.	107

Σύντομη Περίληψη

Με την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως πλήρες και ισότιμο μέλος το 2004, η Κυπριακή Δημοκρατία απέκτησε πρόσβαση στα Διαρθρωτικά Ταμεία μέσω των οποίων υλοποιείται η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η Πολιτική Συνοχής αποσκοπεί στη γεφύρωση και εξομάλυνση των ανισοτήτων ανάπτυξης και ευημερίας μέσω της προώθησης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των Κρατών Μελών και των περιφερειών της Ένωσης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για την υφιστάμενη Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2007–2013 έχουν προϋπολογιστεί για την Πολιτική Συνοχής κονδύλια ύψους 348 δις. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί περίπου στο 1/3 του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ, από τα οποία 660 εκ. ευρώ θα διατεθούν στην Κύπρο μέσω της υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων με τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής.

Η έρευνα αποτελεί μία μελέτη περίπτωσης, της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων στην Κύπρο έτσι ώστε να διασφαλίζεται εύλογη διαβεβαίωση στη διατύπωση σχετικής γνωμοδότησης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μέσω της παρούσας εργασίας, επιχειρείται η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων ώστε να καταστεί εφικτή η διενέργεια ποσοτικής και ποιοτικής επεξεργασίας αλλά και συνολικής ανάλυσης των μέχρι σήμερα κυριότερων ευρημάτων και κυρώσεων (οικονομικών διορθώσεων) που έχει επιβάλει η ΥΕΕ σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα καθώς και άλλοι εμπλεκόμενοι Φορείς στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ). Στόχο της έρευνας αποτελεί επίσης η διαπίστωση και εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και επισημάνσεων που θα υποβοηθήσουν τις προσπάθειες που καταβάλλει το Κράτος για την περαιτέρω βελτίωση και ενδυνάμωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου που εφαρμόζονται στην Κύπρο για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Ευελπιστώ ότι μέσω του εγχειρήματος της συγκέντρωσης και επεξεργασίας των δεδομένων αυτών και σε συνάρτηση με τη αξιοποίηση σχετικής πληροφόρησης άλλων θεσμικών και ελεγκτικών φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα παραχθεί μία σφαιρική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση που θα καταστεί ένα χρήσιμο εργαλείο τόσο στα χέρια της Διοίκησης της ΥΕΕ όσο και άλλων Κρατικών Υπηρεσιών ή/και ιδιωτικών οργανισμών που εμπλέκονται στη διαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Executive Summary

With its accession to the European Union as a full and equal member in 2004, Cyprus gained access to the Structural Funds through which the European Union (EU) implements its Cohesion Policy. This Policy aims at support measures for bridging the gaps and reducing regional disparities of growth in competitiveness and prosperity via the promotion of economic and social convergence among Member States and regions. Indicatively, under the current Programming Period 2007-2013, €348 bil. euros have been budgeted for the implementation of the Cohesion Policy, an amount that corresponds to approximately 1/3 of the total EU budget, out of which approximately €660 mil. euros have been allocated to Cyprus for the implementation of projects co-financed by the Structural Funds and the Cohesion Fund.

This research is based on a case study, the Internal Audit Service (IAS) of the Republic of Cyprus, which is responsible for the audit of co-funded projects in Cyprus so as to obtain reasonable assurance in order to express its audit opinion to the European Commission. Through this work it is aimed to gather and process adequate data so as to enable the conducting of a comprehensive quantitative and qualitative analysis relating to the key findings and sanctions (financial corrections) imposed by the IAS and other concerned Bodies of the Management & Control System, on co-funded projects. Objective of this work constitutes also the ascertainment and extraction of useful conclusions and remarks which will assist the States' efforts for improving further and strengthening the management and control systems implemented for the co-funded projects in Cyprus.

I believe that through the task of collecting, processing and analysing this data, in conjunction with the evaluation of relevant information from official documents of other Institutions and audit bodies at a European level, will result in the formation of comprehensive and integrated information that can become a useful tool both in the hands of the Management of IAS as well as other State Agencies and / or private organisations involved in the management and implementation of EU funds.

Ευχαριστίες

Αναμφίβολα, οι θυσίες που απαιτούνται από έναν εργαζόμενο και συνάμα οικογενειάρχη για τη μελέτη και ετοιμασία μίας διπλωματικής έρευνας είναι τεράστιες λαμβάνοντας υπόψη τον περιορισμένο χρόνο της καθημερινότητας. Θεωρώ λοιπόν απαραίτητο μέσω αυτού του λυτού κειμένου, να ευχαριστήσω τη σύζυγο μου Μάρθα και τις πολυαγαπημένες μου κορούλες Χαρά και Ιωάννα για την απέραντη υπομονή που έδειξαν αλλά και τη στήριξη που μου έδωσαν τους τελευταίους μήνες στα πλαίσια συγγραφής της παρούσας διπλωματικής.

Συντομογραφίες

Αρχή Ελέγχου	ΑΕ
Αρχή Πιστοποίησης	ΑΠ
Διαχειριστική Αρχή	ΔΑ
Διαρθρωτικά Ταμεία	ΔΤ
Ενδιάμεσος Φορέας	ΕΦ
Ευρωπαϊκή Ένωση	ΕΕ
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	ΕΕπ.
Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	ΕΕΣ
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	ΕΤΠΑ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	ΕΚΤ
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας	ΕΤΑ
Κατευθυντήριες Γραμμές	ΚΓ
Κράτη Μέλη	ΚΜ
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα	ΟΠΣ
Προγραμματική Περίοδος	ΠΠ
Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο	ΠΔΠ
Ταμείο Συνοχής	ΤΣ
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	ΥΕΕ
Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού Αλιείας	ΧΜΠΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Εισαγωγή

1.1. Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα

Μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Ένωση για εξομάλυνση των κοινωνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών ανισοτήτων και χάσμάτων σε επίπεδα ανάπτυξης που υφίστανται μεταξύ περιοχών της Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ.) προχώρησε στη σύσταση διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων: **τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής** τα οποία αποτελούν τα χρηματοοικονομικά εργαλεία μέσω των οποίων υλοποιείται η Πολιτική Συνοχής.

Έχουν συσταθεί τα ακόλουθα 4 Διαρθρωτικά Ταμεία:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο (ΕΓΤ)
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ)

“Οι «διαρθρωτικές» πολιτικές φαίνεται να σχεδιάζονται βάσει τριών κύριων υποθέσεων: (i) υπάρχουν χάσματα μεταξύ περιοχών της ΕΕ, (ii) οι διαρθρωτικές πολιτικές είναι σε θέση να μειώσουν αυτά τα χάσματα, και (iii) η περιφερειακή ανάπτυξη και η σύγκλιση οδηγούν στη συνοχή” (Puigserver-Reñalver, 2007). Για σκοπούς περαιτέρω επιτάχυνσης της κοινωνικοοικονομικής και εδαφικής σύγκλισης, η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε το 1994 και με τη σύσταση του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ). Τα Διαρθρωτικά Ταμεία έχουν επομένως ως **αντικειμενικό σκοπό τη γεφύρωση των υπαρχουσών περιφερειακών ανισοτήτων** μέσω της διοχέτευσης κοινοτικών πόρων προς τις περιοχές που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται μέσω της στήριξης που παρέχουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία αφού συγχρηματοδοτούν πληθώρα προγραμμάτων, έργων και δράσεων όπου ένα **σημαντικό ποσοστό του επιλέξιμου κόστους τους καλύπτεται από κοινοτικούς πόρους** ενώ το υπόλοιπο καλύπτεται με εθνικούς πόρους. “Τα ποσοστά μπορούν να μειωθούν σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» ή εάν ένα πρόγραμμα αποφέρει έσοδα”¹ ενώ απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί επίσης η πλήρης τήρηση

¹http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/structural_cohesion_fund_el.htm

του Κοινοτικού Νομοθετικού και Κανονιστικού πλαισίου κυρίως όσον αφορά τον ανταγωνισμό, το περιβάλλον και τις διαδικασίες για ανάθεση δημόσιων συμβάσεων.

Η υλοποίηση της συγχρηματοδότησης επιτυγχάνεται με το καθεστώς της «**επιμερισμένης ευθύνης**» (Shared Management). Το πλαίσιο που θεσπίζει τις αρχές και γενικές ρυθμίσεις για τη διαχείριση και τα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών ορίζεται σε Κοινοτική Νομοθεσία, ενώ η κύρια αρμοδιότητα για την εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και του ελέγχου ανήκει στα Κράτη Μέλη (ΚΜ). Για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **ορίζεται μία Αρχή Ελέγχου η οποία καλείται σε ετήσια βάση να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ελεγκτική της γνώμη** όσον αφορά τη λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου καθώς και τις επιμέρους δαπάνες που πιστοποιούνται στην ΕΕπ. Στα πλαίσια της επιμερισμένης ευθύνης, ο ρόλος της ΕΕπ. περιορίζεται στην εποπτεία της λειτουργίας των συστημάτων ελέγχου στα διάφορα ΚΜ. Η Επιτροπή αξιολογεί την επάρκεια των συστημάτων και όπου κριθεί εφικτό, βασίζεται στα αποτελέσματα των εθνικών Ελεγκτικών Αρχών ή σε αντίθετη περίπτωση, διενεργεί και δικούς της ελέγχους στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

1.2. Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ως Αρχή Ελέγχου

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) της Δημοκρατίας δημιουργήθηκε σύμφωνα με τον περί Εσωτερικού Ελέγχου Νόμο 114(Ι) του 2003 για να διενεργεί εσωτερικό έλεγχο στη Δημόσια Υπηρεσία. Πέραν της πιο πάνω αρμοδιότητας, **η ΥΕΕ έχει επίσης ορισθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο ως η αρμόδια Αρχή Ελέγχου για να διενεργεί έλεγχο στα διάφορα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης** στην Κύπρο τόσο για την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2004-2006 όσο και για την υφιστάμενη ΠΠ 2007-2013. Οι αρμοδιότητες της καθορίζονται σε σχετικές Αποφάσεις² του Υπουργικού Συμβουλίου και συνάδουν με τις πρόνοιες των οικείων Κοινοτικών Κανονισμών και Αποφάσεων. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, η ΥΕΕ δύναται να διενεργήσει ελέγχους σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με στόχο τη διασφάλιση της συμμόρφωσης τους με το κοινοτικό και εθνικό Νομοθετικό και Κανονιστικό πλαίσιο καθώς και τη δειγματοληπτική επαλήθευση της ορθότητας και νομιμότητας των δαπανών που πιστοποιούνται από την Κυπριακή Δημοκρατία στην ΕΕπ. έτσι ώστε να είναι σε θέση να παρέχει σχετική γνωμοδότηση.

² Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 61.826 και 61.827 για τη ΠΠ 2004–2006 και Απόφαση με αριθμό 65.794 για τη ΠΠ 2007–2013.

1.3. Σκοπός της Έρευνας

Το θέμα της εργασίας αποτελεί μία μελέτη περίπτωσης – της ΥΕΕ, η οποία είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων. Σκοπό της έρευνας αποτελεί η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων ώστε να καταστεί εφικτή η διενέργεια **ποσοτικής και ποιοτικής επεξεργασίας και ανάλυσης των μέχρι σήμερα κυριότερων ευρημάτων/ παρατηρήσεων και κυρώσεων που έχει επιβάλει η ΥΕΕ** σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα καθώς επίσης και ευρημάτων που έχουν οδηγήσει σε κυρώσεις από άλλους εμπλεκόμενους φορείς όπως τους Ενδιάμεσους Φορείς (ΕΦ), την Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) και την Αρχή Πιστοποίησης (ΑΠ). Πρόσθετα, η εργασία σκοπό έχει τη διαπίστωση και εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και επιστημονικών πού πιστεύεται ότι θα υποβοηθήσουν στις προσπάθειες που καταβάλλει το Κράτος για την περαιτέρω βελτίωση και ενδυνάμωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου (ΣΔΕ) που εφαρμόζονται στην Κύπρο για τα συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα.

1.4. Έκταση της Έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη το είδος αλλά και τους επιμέρους στόχους της εργασίας αυτής, κρίθηκε σκόπιμο όπως αυτή περιοριστεί στα διάφορα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ στα πλαίσια των ΠΠ 2004–2006 και 2007–2013 όπως αυτά αναφέρονται στο Τμήμα 1.1. πιο πάνω καθότι αυτά **αποτελούν το σημαντικότερο μέρος του συνόλου των ευρωπαϊκών κονδυλίων που διατίθενται στην Κύπρο**. Η μελέτη κάλυψε τα ευρήματα καταλογισμών για τις δύο ΠΠ όλων των εμπλεκόμενων Φορέων στο ΣΔΕ μέχρι την 1 Μαρτίου 2013 . Η μελέτη δεν κάλυψε τις συγχρηματοδοτούμενες δράσεις στα πλαίσια του Προγράμματος Πλαίσιο για την Αλληλεγγύη και την Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών ούτε και τις δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από τους Χρηματοδοτικούς Μηχανισμούς της Νορβηγίας και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου για τα οποία υφίσταται διαφορετικό Κανονιστικό Πλαίσιο και σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι **τα ευρωπαϊκά κονδύλια που έχουν διατεθεί στην Κύπρο και καλύπτονται από την παρούσα εργασία στα πλαίσια των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε περίπου € 774³ εκ.** σε σύγκριση με κονδύλια ύψους περίπου €50⁴ εκ. στα

³ Για την ΠΠ 2004-2006 παραχωρήθηκαν € 113,7 εκ ενώ για στην ΠΠ 2007-2013 παραχωρήθηκαν € 660,1 εκ.

⁴ Για το Ετήσιο Πρόγραμμα 2007 και Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013.

πλαίσια των Ταμείων Αλληλεγγύης και € 7,2⁵ εκ για τους Χρηματοδοτικούς Μηχανισμούς ΕΟΧ – Νορβηγίας.

1.5. Μεθοδολογία και γενική προσέγγιση

Η δομή και συνολική διαμόρφωση της έρευνας στηρίχθηκε σε μία εμπειρική προσέγγιση και βασίστηκε στην ποιοτική και ποσοτική ανάλυση δεδομένων έχοντας ως **βασικότερη πηγή πληροφόρησης τις Εκθέσεις Ελέγχων Πράξεων (Project Audits) και Ελέγχων Συστημάτων (System Audits)** που έχει εκπονήσει η ΥΕΕ (επίσημα έγγραφα) από την ημερομηνία ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ μέχρι σήμερα. **Κύρια πηγή πληροφόρησης αποτέλεσε επίσης το Ολοκληρωμένο Πληροφορικό Σύστημα (ΟΠΣ)**⁶ ιδίως όσον αφορά τους καταλογισμούς από επαληθεύσεις των άλλων εμπλεκόμενων Φορέων. Άλλες πηγές πληροφόρησης για σκοπούς σύγκρισης και εξαγωγής χρήσιμων συμπερασμάτων όσον αφορά τις κυριότερες αδυναμίες και προβλήματα που εντοπίζονται θα αποτελέσουν επίσης διάφορες επίσημες εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ετήσιες Εκθέσεις Ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου καθώς και άλλων αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων στα πλαίσια δειγματοληπτικών ελέγχων που διενεργούν σε διάφορα ΚΜ.

1.6. Συνοπτική παρουσίαση κεφαλαίων

Τεράστια είναι τα ποσά που δεσμεύονται κάθε έτος στους προϋπολογισμούς της ΕΕ στα πλαίσια των προσπαθειών που καταβάλλονται για εξομάλυνση των διαφορών που παρατηρούνται στα επίπεδα ευημερίας των διαφόρων ΚΜ και των περιφερειών τους. Η επιτυχής αξιοποίηση των πόρων που διατίθενται στο κάθε κράτος μέλος ώστε αφενός να επιτυγχάνονται οι στόχοι που έχουν τεθεί και αφετέρου, οι δαπάνες που διενεργούνται να καθίστανται επιλέξιμες για διεκδίκηση από την ΕΕπ., αποτελεί μεγάλη πρόκληση για το κάθε ΚΜ. Μέσω της ανασκόπησης διαφόρων επισήμων εγγράφων διαφαίνεται ότι τεράστια ποσά κάθε έτος αφορούν δαπάνες που κρίνονται ως μη επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση. Η ακύρωση των εν λόγω δαπανών δύναται, σε κάποιες περιπτώσεις, να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις και στη δυνατότητα πλήρους απορρόφησης κοινοτικών πόρων.

Πιο αναλυτικά:

⁵ Για τις ΠΠ 2004-2009 και 2009 – 2014.

⁶ <http://www.ops.planning.gov.cy/>

Το **Κεφάλαιο I** επιχειρεί, μέσω μίας γενικής εισαγωγής, να βοηθήσει τον αναγνώστη να κατανοήσει και να εξοικειωθεί με την έννοια της υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στην Κύπρο καθώς και την εμπλοκή της ΥΕΕ ως Αρμόδιας Αρχής Ελέγχου.

Το **Κεφάλαιο II** εστιάζεται στην ΥΕΕ ως Αρχή Ελέγχου με μία σύντομη αναφορά στην αποστολή, ρόλο, αρμοδιότητες, στις ελεγκτικές προσεγγίσεις καθώς και στα διάφορα είδη ελέγχων που απαιτούνται βάσει του Κοινοτικού Κανονιστικού Πλαισίου.

Στο **Κεφάλαιο III** επεξηγείται ο τρόπος εφαρμογής των κυριότερων προνοιών των σχετικών Κοινοτικών Κανονισμών στην Κύπρο μέσω του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, επεξηγούνται εν συντομία τα επιμέρους Ευρωπαϊκά Ταμεία και αναλύονται οι δύο Προγραμματικές Περίοδοι.

Στο **Κεφάλαιο IV**, ο αναγνώστης έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με τις γενικές πρόνοιες του Κοινοτικού Κανονιστικού Πλαισίου όσον αφορά τις παρατυπίες και τις χρηματοδοτικές τους επιπτώσεις, δηλαδή τις Δημοσιονομικές (οικονομικές) Διορθώσεις και ανακτήσεις. Αναπτύσσεται επίσης η έννοια της απάτης.

Το **Κεφάλαιο V** επικεντρώνεται στην αναλυτική παρουσίαση και διεξοδική επεξεργασία των κυριότερων ευρημάτων και κυρώσεων που έχουν προκύψει σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στην Κύπρο και επιχειρείται μεταξύ άλλων η ανάδειξη των περιοχών στις οποίες εστιάζονται οι κυριότερες αδυναμίες.

Στο **Κεφάλαιο VI** διενεργείται ανασκόπηση των αδυναμιών που εντοπίζονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, αυτή τη φορά όμως η πληροφόρηση επεκτείνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να παρέχεται στον αναγνώστη μια πιο σφαιρική και συγκριτική εικόνα της όλης κατάστασης.

Τέλος, στο **Κεφάλαιο VII** και στη βάση των κυριότερων ευρημάτων, παρουσιάζονται κάποια γενικά συμπεράσματα και γίνονται προτάσεις - εισηγήσεις για μελλοντική βελτίωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

2.1. Ίδρυση της Υπηρεσίας

Μέσα στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Υπηρεσίας, των νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από τις αρχές της καλής διακυβέρνησης και αφού **διαπιστώθηκε η αναγκαιότητα για μία ανεξάρτητη υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου**, η Κυπριακή Δημοκρατία θέσπισε νομοθεσία τον Ιούλιο του 2003, με βάση την οποία ιδρύθηκε η ανεξάρτητη Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου.

Της Υπηρεσίας προϊστάται ο Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου ο οποίος είναι υπεύθυνος για την πιστή και αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου και αρμόδιος για τη διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου στις Κρατικές Υπηρεσίες. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου, ο Έφορος διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο για περίοδο έξι ετών. Συνδετικό κρίκο μεταξύ του Υπουργικού Συμβουλίου και της Υπηρεσίας αποτελεί το πενταμελές Συμβούλιο Εσωτερικού Ελέγχου, του οποίου οι αρμοδιότητες καθορίζονται από τον Νόμο (άρθρο 16) και προεδρεύεται από τον Υπουργό Οικονομικών.

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Υπηρεσίας είναι η **λειτουργική και διοικητική ανεξαρτησία της από τους ελεγχόμενους οργανισμούς**. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 10 του Νόμου αναφέρει ότι, “η Υπηρεσία είναι ανεξάρτητη από τη Διεύθυνση του ελεγχόμενου οργανισμού και δεν επιτρέπεται να έχει οποιαδήποτε άμεση αρμοδιότητα για, ή εξουσία πάνω στις δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο ελέγχου ούτε να μετέχει σε οποιαδήποτε απόφαση εκτελεστικής φύσεως” (N114(I)/2003).

2.2. Αποστολή, Ρόλος και άλλες Αρμοδιότητες

Αποστολή της Υπηρεσίας είναι η προώθηση της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης στο Δημόσιο Τομέα μέσω της ενδυνάμωσης των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και της βελτίωσης των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και διακυβέρνησης των Κρατικών Υπηρεσιών, διασφαλίζοντας έτσι την εύρυθμη λειτουργία τους. Ο **Ρόλος** της Υπηρεσίας είναι συμβουλευτικός προς τις Διευθύνσεις των

Υπουργείων και των Τμημάτων για την εφαρμογή των κατάλληλων διαδικασιών, έτσι ώστε η λειτουργία της Δημόσιας Υπηρεσίας να γίνεται πιο παραγωγική, να είναι προσανατολισμένη σε αποτελέσματα έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ορθή διαχείριση και εξοικονόμηση του δημόσιου χρήματος.

Ως **Αρμόδια Αρχή Ελέγχου για τον έλεγχο των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται** από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Υπηρεσία έχει ως αποστολή τη διασφάλιση εύλογης διαβεβαίωσης, μέσω της διενέργειας ελέγχων συστημάτων και δειγματοληπτικών ελέγχων δαπανών / πράξεων (όπως θα επεξηγηθούν στη συνέχεια), με σκοπό τη διατύπωση γνωμοδότησης προς την ΕΕπ., του κατά πόσο, τα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου λειτούργησαν αποτελεσματικά ώστε να παράσχουν εύλογη βεβαιότητα ως προς την ορθότητα των δαπανών που υποβλήθηκαν στην ΕΕπ. και κατά συνέπεια, ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών πράξεων.

Ο **Ρόλος της Υπηρεσίας ως Αρμόδια Αρχή Ελέγχου** είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης των αρμόδιων φορέων με τους Κανονισμούς της ΕΕπ. και του Συμβουλίου καθώς και η δειγματοληπτική επαλήθευση της ορθότητας και νομιμότητας των δαπανών που πιστοποιούνται προς την ΕΕπ. Στα πλαίσια αυτά η Υπηρεσία, μέσω των συστάσεων της, στοχεύει στη συνεχή βελτίωση και ενδυνάμωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Στις περιπτώσεις που εντοπίζει παρατυπίες/λάθη, η Υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να προχωρεί σε οικονομικές διορθώσεις, ώστε να αφαιρείται το ποσό της παρατυπίας από τις δαπάνες που δηλώθηκαν και διεκδικήθηκαν για συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2.3. Οργάνωση και Στελέχωση

Η Υπηρεσία είναι στελεχωμένη με προσωπικό - μέλη της Δημόσιας Υπηρεσίας - το οποίο διορίζεται όπως προβλέπεται από τους εκάστοτε ισχύοντες περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμους. Η εγκεκριμένη Οργανωτική Δομή της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου περιλαμβάνει σήμερα συνολικά 28 μόνιμες θέσεις Λειτουργών Εσωτερικού Ελέγχου τεσσάρων βαθμίδων οι οποίες απευθύνονται κυρίως σε μέλη του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) καθώς επίσης και σε κατόχους πανεπιστημιακών διπλωμάτων σε ειδικότητες όπως οικονομικά, διοίκηση επιχειρήσεων, μηχανική επιστήμη, πληροφορική κ.α.. Η Υπηρεσία για να μπορέσει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις διάφορες αρμοδιότητες της, είναι οργανωμένη σήμερα σε τρεις Τομείς, τον Τομέα Εσωτερικού Ελέγχου Κρατικών Υπηρεσιών, τον **Τομέα Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων** και τον Τομέα Μεθοδολογίας, Στρατηγικής και Ελέγχου Μηχανογραφικών Συστημάτων. Το πιο πρόσφατο οργανόγραμμα της Υπηρεσίας (Ιανουάριος 2013) παρατίθεται στο **Παράρτημα 1**.

2.4. Στρατηγικός Σχεδιασμός και Προγραμματισμός

Σύμφωνα με την τελευταία Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας για το έτος 2011 (σελ. 58), η Υπηρεσία ετοιμάζει **πενταετές Στρατηγικό Σχέδιο** ώστε να αναγνωρίζει τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της και να καθορίζει τη στρατηγική της κατεύθυνση. Στο Στρατηγικό Σχέδιο περιλαμβάνονται οι επιμέρους στόχοι που η Υπηρεσία επιδιώκει ώστε να επιτυγχάνει την αποστολή της.

Σύμφωνα επίσης με την τελευταία Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας για το έτος 2011 (σελ. 61), οι ελεγκτικές δραστηριότητες που προγραμματίζονται για κάθε έτος καθορίζονται σε Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχου βάσει του οποίου ιεραρχούνται οι προτεραιότητές της και κατανέμονται οι διαθέσιμοι πόροι της. Τόσο το Ετήσιο Πρόγραμμα όσο και το Στρατηγικό Σχέδιο υποβάλλονται από τον Έφορο στο Συμβούλιο για ενημέρωση του σύμφωνα με το Άρθρο 16(ζ) της Νομοθεσίας.

2.5. Μεθοδολογία και ελεγκτικές προσεγγίσεις

Σχετικά με τις ελεγκτικές δραστηριότητες του Τομέα Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, το ελεγκτικό έργο της Αρχής Ελέγχου λαμβάνει υπόψη τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC). Όσον αφορά τον έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, η μεθοδολογία που ακολουθεί ο αρμόδιος Τομέας περιγράφεται αναλυτικά σε «Εγχειρίδιο Ελέγχου» (τελευταία αναθεώρηση 2010), που έχει ετοιμαστεί για το σκοπό αυτό **στη βάση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC)**. Το εν λόγω εγχειρίδιο καλύπτει όλο το φάσμα ενός ελέγχου από τον αρχικό προγραμματισμό, την τεκμηρίωση των ευρημάτων, την ετοιμασία έκθεσης, την παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων και το κλείσιμο του ελέγχου. Οι έλεγχοι διενεργούνται μέσω εξειδικευμένων ερωτηματολογίων που έχει ετοιμάσει η Υπηρεσία και τα οποία αναθεωρούνται λαμβάνοντας υπόψη κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει κατά καιρούς η ΕΕπ.

2.6. Είδη ελεγκτικών δραστηριοτήτων

Οι διάφοροι έλεγχοι που διενεργεί ο Τομέας Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων δύναται να διαχωριστούν σε δύο κατηγορίες όπως προνοείται στον οικείο Ευρωπαϊκό Κανονισμό⁷ ως ακολούθως:

⁷ Άρθρο 62 του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου.

2.6.1 Έλεγχοι συστημάτων

Οι εν λόγω έλεγχοι στοχεύουν στην **εξακρίβωση της καταλληλότητας του σχεδιασμού και της αποτελεσματικής λειτουργίας** του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. “Οι έλεγχοι συστημάτων διενεργούνται με σκοπό την επαλήθευση της ουσιαστικής λειτουργίας των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου” (Ετήσια Έκθεση 2011, σελ. 134). Οι εν λόγω έλεγχοι διενεργούνται στη Διαχειριστική Αρχή, στους Ενδιάμεσους Φορείς και στην Αρχή Πιστοποίησης. Οι φορείς αξιολογούνται βάσει ειδικών κριτηρίων (βασικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρεί το σύστημα) και οι οποίες καθορίζονται σε Κατευθυντήριες Γραμμές⁸ της ΕΕπ. Μέσω των ελέγχων συστημάτων, η Αρχή Ελέγχου διαμορφώνει την ετήσια της γνωμοδότηση προς την ΕΕπ. και εκτιμά το επίπεδο διαβεβαίωσης που παρέχει το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) το οποίο στη συνέχεια λαμβάνεται υπόψη στον καθορισμό του μεγέθους του δείγματος των πράξεων που θα ελεγχθούν.

2.6.2 Έλεγχοι πράξεων

Οι έλεγχοι πράξεων στοχεύουν στην **επιβεβαίωση της ακρίβειας και εγκυρότητας των δαπανών** που δηλώνονται, καθώς και στην υλοποίηση του αντίστοιχου φυσικού αντικειμένου και επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Σύμφωνα με το ισχύον Κανονιστικό πλαίσιο, “οι έλεγχοι πράξεων πραγματοποιούνται κάθε έτος σε κατάλληλο δείγμα με σκοπό την επαλήθευση των δηλωνόμενων δαπανών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί τόπου βάσει εγγράφων και αρχείων που τηρούνται από τους Δικαιούχους προς έλεγχο” (Ετήσια Έκθεση 2011, σελ. 135). Πιο συγκεκριμένα, οι έλεγχοι πράξεων αποτελούν ελεγκτικές επαληθεύσεις που εκτελούνται για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, την επιβεβαίωση της ακρίβειας και εγκυρότητας των δαπανών, καθώς και για την εξακρίβωση της υλοποίησης του αντίστοιχου φυσικού αντικειμένου, σύμφωνα με το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο. Ο έλεγχος πράξεων αποσκοπεί επομένως στον έλεγχο των εκτελούμενων έργων αφενός ως προς την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές / όρους εντολής και αφετέρου στον έλεγχο του οικονομικού αντικειμένου (χρηματοοικονομικά και λογιστικά στοιχεία) τόσο στον τόπο υλοποίησης του έργου, όσο και στους αρμόδιους φορείς όπου τηρούνται τα πρωτότυπα των τεχνικών φακέλων και των παραστατικών δαπανών (οικονομικά στοιχεία).

Στον **Πίνακα 1** που ακολουθεί διαφαίνεται η αύξηση στον απαιτούμενο αριθμό ελέγχων **πράξεων** τα τελευταία 5 έτη σε συνέχεια της αύξησης των κονδυλίων που παραχωρήθηκαν στην Κύπρο και λόγω της

⁸ Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαμόρφωση κοινής μεθοδολογίας αξιολόγησης των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου στα κράτη μέλη – COCOCF 08/0019/00.

προόδου υλοποίησης των έργων και κατ'επέκταση των δηλωμένων δαπανών προς την ΕΕπ. που αποτελούσαν αντικείμενο ελέγχου από την ΥΕΕ.

Πίνακας 1

	2009	2010	2011	2012	2013
Αρ. Ελέγχων Συστημάτων	3	11	8	-- ⁹	7
Αρ. Ελέγχων Πράξεων	5	20	75	81	138

Πηγή: Ετήσιες Εκθέσεις της Υπηρεσίας για τα έτη 2009 – 2011 και Ετήσια Προγράμματα Ελέγχου 2012 και 2013.

2.6.3 Έλεγχοι Κλεισίματος

Οι έλεγχοι κλεισίματος συνεπάγονται ελεγκτικές επαληθεύσεις που εκτελούνται για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων και στοχεύουν στη διατύπωση γνώμης και υποβολής δήλωσης περάτωσης στο κλείσιμο του κάθε Προγράμματος. Οι έλεγχοι κλεισίματος της τρέχουσας ΠΠ 2007-2013 αναμένεται να διενεργηθούν το έτος 2015 καθώς η περίοδος για την υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων, με βάση σχετικές πρόνοιες των Κοινοτικών Κανονισμών, επεκτείνεται σε δύο χρόνια μετά το πέρας της ΠΠ.

⁹ Σύμφωνα με το Ετήσιο Πρόγραμμα 2012 “Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012 δύναται να διεξαχθούν και έλεγχοι συστήματος στους φορείς οι οποίοι θα θεωρηθούν ότι είναι «υψηλού κινδύνου»”. Η Ετήσια Έκθεση 2012 αναμένεται να ετοιμαστεί τον Ιούνιο 2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα στην Κύπρο – Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου

3.1. Πολιτική Συνοχής και Κοινή Αλιευτική Πολιτική

Η πολιτική της περιφερειακής συνοχής θεσμοθετήθηκε το 1992 μέσω της Συνθήκης του Μάαστριχτ (άρθρα 158 έως 162). “Ο κύριος σκοπός της πολιτικής συνοχής είναι να μειωθούν οι περιφερειακές διαφορές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης” (Puigserver-Reñalver, 2007). Πρωταρχικό της στόχο αποτελεί επομένως η διενέργεια επενδύσεων που συμβάλλουν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανάπτυξης, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της αειφόρου ανάπτυξης. Μέσω της συγκεκριμένης πολιτικής, η ΕΕ στηρίζει την αλληλεγγύη προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της (των οποίων το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) είναι μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ), αφού διοχετεύονται πόροι σε περιοχές και τομείς όπου μπορούν να έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο. Σύμφωνα και με την επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕπ., “η μείωση των ανισοτήτων προϋποθέτει μια πολιτική συνοχής που στοχεύει στη συνεχή αύξηση της ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης”¹⁰. Μέσω, επομένως, της ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η ΕΕ συμβάλλει στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών εντός της επικράτειας της ενδυναμώνοντας παράλληλα ακρογωνιαίους λίθους της όπως τη ενιαία αγορά και το ευρώ. “**Το διάστημα 2007-2013, η ΕΕ θα επενδύσει συνολικά 348 δις. ευρώ στις περιφέρειες της Ευρώπης.**”¹¹

Στα πλαίσια της προαναφερόμενης ΠΠ και όσον αφορά τα τρία ταμεία, **η ΕΕ έχει παραχωρήσει στην Κύπρο κονδύλια ύψους €640,4εκ.**¹² Η χρήση των ευρωπαϊκών κονδυλίων διέπεται από τις αρχές της συμπληρωματικότητας και της προσθετικότητας. Σύμφωνα με την πρώτη, η παροχή βοήθειας προϋποθέτει τη συμπληρωματική ενίσχυση με εθνικούς πόρους ενώ βάσει της δεύτερης, η κοινοτική βοήθεια δεν πρέπει να οδηγήσει τα κράτη μέλη να μειώσουν τις δικές τους προσπάθειες για συνοχή, αλλά να είναι προσθετικές της όλης προσπάθειας” (Andrew, 1999). Στα πλαίσια της ΠΠ 2007-13 που

¹⁰ Πηγή: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_el.htm

¹¹ Cohesion Policy 2007-2013, National Strategic Reference Frameworks, σελ. 5

¹² Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013, σελ. 13

διανύουμε, η πολιτική συνοχής επικεντρώνεται σε τρεις στόχους οι δράσεις των οποίων χρηματοδοτούνται από τρία διαρθρωτικά ταμεία όπως παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Στόχοι και Ταμεία 2007-2013

Στόχοι	Ταμεία		
Σύγκλιση	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	Ταμείο Συνοχής
Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	
Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία	ΕΤΠΑ		

Πηγή: http://ec.europa.eu/regional_policy/how/index_el.cfm

Σύμφωνα με στοιχεία από την επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού της ΕΕπ., η Κύπρος κατατάσσεται 25η ενώ ακολουθούν η Δανία με €613 εκ. και το Λουξεμβούργο με €65 εκ. Πρώτη στη διοχέτευση κονδυλίων από την ΕΕπ. κατατάσσεται η Πολωνία με €65 δις. ενώ ακολουθεί η Ισπανία με €34 δις. Αναλυτικός πίνακας με τα ποσά που έχουν προγραμματιστεί να παραχωρηθούν στο κάθε ΚΜ ανά έτος κατά την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πολιτική συνοχής παρατίθεται στο **Παράρτημα 2**.

Όσον αφορά την επόμενη ΠΠ 2014-2020 και σύμφωνα με σχετικό άρθρο¹³ του Γενικού Διευθυντή του Γραφείου Προγραμματισμού σε ημερήσια κυπριακή εφημερίδα ημερομηνίας 24 Φεβρουαρίου 2013, το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο που έχει συμφωνηθεί στις 8 Φεβρουαρίου 2013 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (η έγκριση του οποίου εκκρεμεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) περιλαμβάνει πρόνοια βάσει της οποίας **εκτιμάται ότι η Κύπρος θα λάβει από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής την περίοδο 2014-2020 €526 εκ. σε τιμές του 2011 (€585 εκ. τρέχουσες τιμές)**. Σύμφωνα επίσης με το ίδιο άρθρο, τα προγραμματικά έγγραφα θα εκπονηθούν στη βάση των προνοιών του υπό συζήτηση νέου θεσμικού πλαισίου που θα διέπει την Πολιτική Συνοχής την περίοδο 2014-2020 προνοούν μεταξύ άλλων για την επικέντρωση των πόρων σε συγκεκριμένους θεματικούς στόχους που συμβάλλουν στην υλοποίηση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

¹³ Άρθρο Εφημερίδας Χαραυγής του Νεόφυτου Νεοφύτου, « Η Κύπρος θα λάβει από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής €585 εκ. – Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020», ημ. 24 Φεβρουαρίου 2013.

Η κοινή αλιευτική πολιτική θεσπίστηκε το 1983 με στόχο τη δημιουργία μιας ευημερούσας και βιώσιμης ευρωπαϊκής αλιευτικής βιομηχανίας σε σχέση με την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια. Το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω πολιτικής εστιάζεται στη διαχείριση, εκμετάλλευση και διατήρηση των υδρόβιων πόρων και της υδατοκαλλιέργειας καθώς επίσης και στη μεταποίηση και διάθεση στην αγορά αλιευτικών προϊόντων. Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται η πολιτική, διατυπώνονται με σαφήνεια στο «βασικό Κανονισμό». “Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ.2371/2002 του Συμβουλίου για τη διατήρηση και βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής παρέχει την κύρια νομική βάση για όλη τη μελλοντική κοινοτική αλιευτική νομοθεσία”¹⁴.Στα πλαίσια της ΠΠ 2007-2013 και όσον αφορά το Ταμείο Αλιείας, **η ΕΕ έχει παραχωρήσει στην Κύπρο κονδύλια ύψους €19,7 εκ.** για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων. Αναλυτικός πίνακας με τα ποσά που έχουν προγραμματιστεί να παραχωρηθούν στο κάθε ΚΜ ανά έτος κατά την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την αλιευτική πολιτική παρατίθεται στο **Παράρτημα 3**. Στο μέρος **3.2.** που ακολουθεί, γίνεται αναφορά στα επιμέρους χρηματοδοτικά εργαλεία – Ταμεία, μέσω των οποίων διενεργείται η συγχρηματοδότηση.

3.2. Χρηματοδοτικοί Μηχανισμοί - Ταμεία

3.2.1. Διαρθρωτικά Ταμεία & Ταμείο Συνοχής

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής αποτελούν χρηματοδοτικά εργαλεία μέσω των οποίων η ΕΕ διενεργεί τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη του στόχου της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μεταξύ των διαφόρων ΚΜ και αμβλύνει διαρθρωτικά προβλήματα. “Αυτό που όλα τα ταμεία έχουν ως κοινό είναι ότι παρέχουν οικονομική βοήθεια ώστε να στηριχθεί η επίτευξη των στόχων που ευνοεί η Ευρωπαϊκή Ένωση” (Andrew, 1999). Οι χρηματοδοτήσεις προγραμματίζονται και διενεργούνται στα πλαίσια Προγραμματικών Περιόδων χρονικής διάρκειας 7 ετών. **Η Κύπρος συμμετείχε μέχρι σήμερα σε δύο ΠΠ, αυτές του 2000-2006 (από το 2004 όταν κατέστη μέλος) καθώς και στην τρέχουσα 2007-2013.** Σύμφωνα και με την επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕπ.¹⁵ και όσον αφορά την τρέχουσα ΠΠ, η χρηματοδότηση που θα διατεθεί για την περιφερειακή και πολιτική συνοχής ανέρχεται σε €348 δις. από τα οποία τα €278 δις. αφορούν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και €70 δις. το Ταμείο Συνοχής. Η περίοδος για την υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων επεκτείνεται

¹⁴ Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική – Οδηγός Χρήστη, Δεκ. 2008, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (ISBN 978-92-79-09873-4), σελ 9.

¹⁵ http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/funding/index_el.cfm

δύο χρόνια μετά το πέρας μίας ΠΠ, δηλαδή μέχρι το 2015. Το συνολικό ύψος της χρηματοδότησης που έχει διατεθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία στα πλαίσια της ΠΠ 2007-2013 ανέρχεται σε **€660,1 εκ.** σε σύγκριση με **€113,7 εκ.** που είχαν διατεθεί στα πλαίσια της ΠΠ 2000-2006. Στον **Πίνακα 2** που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά τα κονδύλια που έχουν διατεθεί στην Κύπρο ανά Ταμείο:

Πίνακας 2

		Προγραμματικές Περιόδοι	
		2004 - 2006	2007 - 2013
		€ εκ.	€ εκ.
Ταμείο Συνοχής	ΤΣ	54,3	} 520,6
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (1)	ΕΤΠΑ	32,3	
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (2)	ΕΚΤ	23,7	119,8
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (πρώην ΧΜΠΑ)	ΕΤΑ	3,4	19,7
		113,7	660,1

Σημ.
 1 - περιλαμβάνει €4.3 εκ. για Διασυνοριακά προγράμματα
 2 - περιλαμβάνει €1.8 εκ. για Equal

Για τον έλεγχο όλων των πιο πάνω κονδυλίων, αρμόδια Αρχή Ελέγχου είχε ορισθεί και για τις δύο ΠΠ η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας.

Για σκοπούς αξιοποίησης των κονδυλίων, στα πλαίσια της τρέχουσας ΠΠ, ετοιμάστηκε από το Γραφείο Προγραμματισμού και εγκρίθηκε από την ΕΕπ., το **Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)**. Το εν λόγω έγγραφο αποτελεί πολυετές στρατηγικό προγραμματικό έγγραφο όπου αναλύεται η αναπτυξιακή στρατηγική βάσει της οποίας θα αξιοποιηθούν οι συνολικοί πόροι διασφαλίζοντας παράλληλα ότι η συνδρομή των Ταμείων συμβαδίζει με τις Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές Συνοχής και καταδεικνύει την ουσιαστική τους συνεισφορά στην επίτευξη των στόχων που έχουν καθοριστεί στη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Γραφείου Προγραμματισμού¹⁶, το ΕΣΠΑ εξειδικεύεται περαιτέρω μέσα από επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα (όπως και κατά την προηγούμενη ΠΠ) στα οποία περιλαμβάνονται αναλυτικά οι στόχοι, η στρατηγική, η ιεράρχηση των αναγκών και προτεραιοτήτων καθώς και οι επιμέρους κατηγορίες των παρεμβάσεων.

¹⁶ http://www.planning.gov.cy/planning/planning.nsf/dmlnsrf_gr/dmlnsrf_gr?OpenDocument

3.2.1.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Το ΕΤΠΑ συγχρηματοδοτεί κατά κύριο λόγο προγράμματα που εστιάζονται στην **περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη**, τη βελτίωση της **ανταγωνιστικότητας** και παροχή βοήθειας σε Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), σε επενδύσεις που συμβάλλουν στη **δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης**, καθώς και στη **διασυνοριακή συνεργασία**. Πιο συγκεκριμένα, η συμβολή του ΕΤΠΑ στην Κύπρο εστιάζεται κυρίως στην έρευνα και καινοτομία, στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, στην κοινωνία της γνώσης, στην αναβάθμιση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, στις δημόσιες μεταφορές, στη βελτίωση της προσβασιμότητας των περιοχών της υπαίθρου, στην αστική αναζωογόνηση μέσω ολοκληρωμένης ανάπτυξης αστικών περιοχών και δημιουργίας υποδομών που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής καθώς, στην παροχή τεχνικής βοήθειας καθώς και στη διασυνοριακή συνεργασία. Στα πλαίσια της προηγούμενης ΠΠ, το ΕΤΠΑ αποτελούσε το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) του **Στόχου 2**. Στη τρέχουσα ΠΠ μαζί με το Ταμείο Συνοχής αποτελούν τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα».

3.2.1.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Το ΕΚΤ αποσκοπεί στην επίτευξη πλήρους **απασχόλησης** μέσω της υλοποίησης δράσεων που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της **παραγωγικότητας** στο χώρο της εργασίας, στην προώθηση της **προσβασιμότητας στην αγορά εργασίας και της κοινωνικής ένταξης** κυρίως όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση λιγότερο ευνοούμενων και μειονεκτουσών κατηγοριών του πληθυσμού καθώς επίσης και στην αύξηση της κατάρτισης και της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων. Πιο συγκεκριμένα στην Κύπρο το ΕΚΤ συγχρηματοδοτεί έργα που προσβλέπουν στη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και συμμετοχή στην αγορά εργασίας με επικέντρωση στο αδρανές εργατικό δυναμικό και ιδιαίτερα σε γυναίκες και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, στην ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω της εισαγωγής μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και ενίσχυσης των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων καθώς επίσης και στην αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων μέσω προγραμμάτων όπως εκείνο της Δια Βίου Μάθησης. Στα πλαίσια της προηγούμενης ΠΠ, το ΕΚΤ αποτελούσε το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο του ΕΠ του **Στόχου 3**. Στην τρέχουσα ΠΠ, το εν λόγω Ταμείο αποτελεί το χρηματοδοτικό εργαλείο του ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή».

3.2.1.3. Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ)

Μέσω του ΕΤΑ η ΕΕπ. προωθεί τη συγχρηματοδότηση έργων στους τομείς της **αλιείας, της μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων**, της **υδατοκαλλιέργειας** καθώς και τη δημιουργία ή/και αναβάθμιση έργων που σχετίζονται με **αλιευτικές υποδομές**. Πρόσθετα, και στα πλαίσια της κοινής αλιευτικής πολιτικής, το ΕΤΑ συγχρηματοδοτεί δράσεις οι οποίες έχουν ως στόχο την ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών, τη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και γενικά την εξασφάλιση της διατήρησης και της βιώσιμης εκμετάλλευσης των θαλάσσιων πόρων. Στην Κύπρο, μέσω του ΕΤΑ, υλοποιούνται έργα που αφορούν την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου μέσω σχεδίων παροχής κινήτρων διάλυσης ή διάθεσης αλιευτικών σκαφών, εκσυγχρονισμό σκαφών, παροχή στήριξης στην υδατοκαλλιέργεια και στη μεταποίηση αλιευμάτων, προστασία και ανάπτυξη υδρόβιας χλωρίδας και πανίδας καθώς επίσης και στην αναβάθμιση αλιευτικών εγκαταστάσεων και άλλων υποστηρικτικών υποδομών. Το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ) που στήριζε τις διαρθρωτικές εξελίξεις στον τομέα της αλιείας στα πλαίσια της προηγούμενης ΠΠ έχει μετονομαστεί σε ΕΤΑ στα πλαίσια της υφιστάμενης ΠΠ.

3.2.1.4. Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)

Η ΕΕ δημιούργησε το 1994 το ΤΣ με σκοπό τη χορήγηση κονδυλίων σε ΚΜ των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι μικρότερο του 90% του κοινοτικού μέσου όρου. Το ΤΣ συγχρηματοδοτεί **μεγάλα έργα υποδομής στον τομέα των δημόσιων μεταφορών** που σχετίζονται κυρίως με έργα προτεραιότητας του διευρωπαϊκού δικτύου και στον **τομέα του περιβάλλοντος**. Στα πλαίσια της ΠΠ 2004-2006 στην Κύπρο συγχρηματοδοτήθηκαν δύο έργα συνολικής δημόσιας δαπάνης €84,4 εκ. (€54,3 εκ. συγχρηματοδότηση). “Τα έργα αφορούσαν τη δημιουργία χώρου υγειονομικής ταφής, εργοστασίου διαλογής, κομποστοποίησης και καύσης για τις επαρχίες Λάρνακας-Αμμοχώστου και αναβάθμιση των κόμβων Αγίου Αθανασίου και Γερμασόγειας στον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας-Λεμεσού.¹⁷” Στα πλαίσια της τρέχουσας ΠΠ το ΤΣ μαζί με το ΕΤΠΑ αποτελούν τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα». Συγκεκριμένα έργα που συγχρηματοδοτούνται αφορούν τη δημιουργία μονάδων και διαμετακομιστικών σταθμών διαχείρισης στερεών απορριμμάτων, αποκατάσταση χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, ανάπτυξη δικτύου πράσινων σημείων,

¹⁷ «Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο», Εκδόσεις Γραφείου Προγραμματισμού, σελ 7.

δημιουργία αποχετευτικών συστημάτων σε συμπλέγματα και κοινότητες, εγκαταστάσεις υποδομών για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας καθώς και επέκταση και αναβάθμιση του οδικού δικτύου.

3.3. Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο

Με βάση τα άρθρα 158-162 «Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή»¹⁸ της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, «η Κοινότητα, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής της συνοχής» ενισχύοντας έτσι την αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της με στόχο τη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσαν διάφορους Κανονισμούς στα πλαίσια της κάθε ΠΠ βάσει των οποίων ορίζονται οι κοινές αρχές, κανόνες και πρότυπα για την εφαρμογή των διαφόρων χρηματοδοτικών εργαλείων. Τους Κανονισμούς μπορούμε να τους διαχωρίσουμε σε τρεις κατηγορίες ως ακολούθως:

- Το «γενικό» Κανονισμό ο οποίος ορίζει τις κοινές αρχές, τους κανόνες και τα πρότυπα για την εφαρμογή των διαφόρων μέσων συνοχής.
- Τους «επιμέρους» Κανονισμούς, ένας για κάθε Ταμείο, οι οποίοι καθορίζουν το ρόλο του κάθε Ταμείου καθώς και τα πεδία παρεμβάσεων του.
- Τον «εφαρμοστικό» Κανονισμό που αφορά στην εφαρμογή των παρεμβάσεων και αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο λεπτομερών κανόνων σε σχέση με τη εφαρμογή και επιμέρους διαχείριση και έλεγχο των χρηματοδοτικών εργαλείων.

Οι Κανονισμοί είναι νομικά δεσμευτικοί για όλα τα ΚΜ της ΕΕ. Η αξιολόγηση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων πραγματοποιείται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο καθώς επίσης και στη βάση των κατευθύνσεων που παρέχονται μέσω επιμέρους μεθοδολογικών εγγράφων που εκδίδουν οι κατά καιρούς οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕπ. (Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης και Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας). Στα πλαίσια της επιμερισμένης ευθύνης, οι αρμόδιες εθνικές αρχές εκπονούν το αναγκαίο κανονιστικό πλαίσιο (επεξηγηματικές εγκύκλιοι, οδηγοί σχεδίων κ.α.). Για υποβοήθηση των ΚΜ στην εφαρμογή των απαιτήσεων των Κανονισμών, η ΕΕπ. εκδίδει σημειώματα και κατευθυντήριες γραμμές τα οποία έχουν συμβουλευτικό και καθοδηγητικό χαρακτήρα και δεν είναι δεσμευτικά.

¹⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_el.htm

3.3.1. Κανονισμοί Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013

Όσον αφορά την ΠΠ 2007-2013, οι κύριοι Κανονισμοί που εξέδωσαν το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούλιο του 2006 αναφέρονται συνοπτικά πιο κάτω:

1. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006** του Συμβουλίου για τον καθορισμό γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του καν. (ΕΚ) αριθ. 1260/1999.
2. **Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 1080/2006, 1081/2006, 1084/2006, 1198/2006** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας αντίστοιχα.
3. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1828/2006** του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
4. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 498/2007** του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1263/1999.

Η νομική βάση των χρηματοδοτικών εργαλείων για την ΠΠ 2007-2013 παρουσιάζεται εκτενέστερα στο **Παράρτημα 4**.

3.3.2. Κανονισμοί Προγραμματικής Περιόδου 2004 – 2006

Όσον αφορά την ΠΠ 2000-2006, οι κύριοι Κανονισμοί που εξέδωσαν το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή το 1999 αναφέρονται πιο κάτω:

1. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999** του Συμβουλίου περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία.
2. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1783/1999** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
3. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1784/1999** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
4. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1263/1999** του Συμβουλίου για το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας.

5. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 438/2001** της Επιτροπής για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων.

Η νομική βάση των χρηματοδοτικών εργαλείων για την ΠΠ 2000-2006 παρουσιάζεται εκτενέστερα στο **Παράρτημα 5**.

3.4. Θεσμικό Πλαίσιο – Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου

Πέραν του περί Εσωτερικού Ελέγχου **Νόμου 114(Ι)/2003** ο οποίος διέπει τις ελεγκτικές εργασίες της Υπηρεσίας ως η κεντρική Αρχή για τη διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσια τομέα και σύμφωνα με τις **Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 61.826 και 61.827** ημερομηνίας 6 Απριλίου 2005, για τις «Δομές Διαχείρισης και Ελέγχου των Διαρθρωτικών Ταμείων / Ταμείου Συνοχής της ΕΕ στην Κύπρο», η Υπηρεσία είχε οριστεί¹⁹ ως η Ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου όλων των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προγραμματική Περίοδο 2000-2006. Με νέα Απόφασή του το Υπουργικό Συμβούλιο με αρ. 65.794, ημερομηνίας 4 Ιουλίου 2007, έχει ορίσει²⁰ την Υπηρεσία ως την Ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου για τα Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής καθώς και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013. Πρόσθετα, το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφαση του με αρ. 65.106 ημερομηνίας 28 Φεβρουαρίου 2007 ενέκρινε την ετοιμασία των διαφόρων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για την αξιοποίηση των πόρων της ΕΕ στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής.

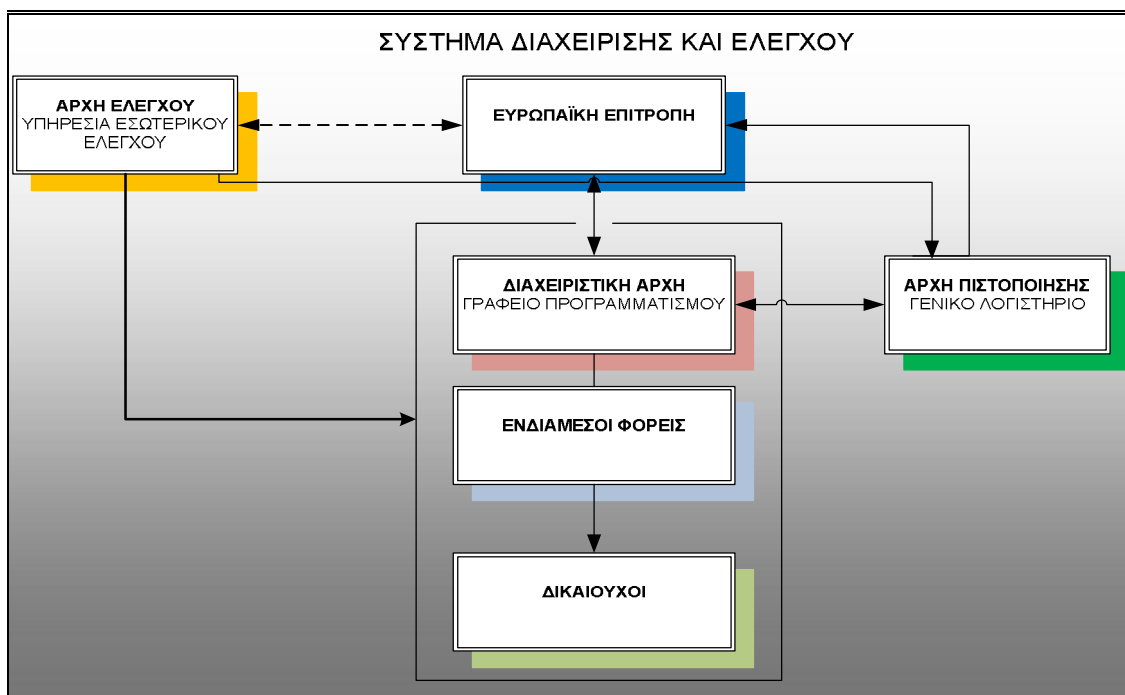
Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που εφαρμόζεται σήμερα στην Κύπρο για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής είναι κοινό. Το ΣΔΕ όσον αφορά την τρέχουσα ΠΠ 2007 – 2013, θεσπίστηκε βάσει των διατάξεων των άρθρων 58 έως 62 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 και το Παράρτημα XII του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006. Η περιγραφή του ΣΔΕ αποστάληκε στην ΕΕπ. για αξιολόγηση και έγινε αποδεκτή από αυτήν τον Ιούλιο του 2009. **Στο ΣΔΕ μεταξύ άλλων ορίζονται όλα τα κύρια αρμόδια όργανα και εμπλεκόμενοι φορείς και περιγράφεται η κατανομή των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων τους.** Πρόσθετα, για τον κάθε φορέα καθορίζονται οι διαδικασίες που αφορούν την διαχείριση, εφαρμογή, παρακολούθηση και έλεγχο για σκοπούς διασφάλισης της νομιμότητας, κανονικότητας και αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται στα πλαίσια των διαφόρων

¹⁹ Ετήσια Έκθεση 2006 (της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, σελ.17)

²⁰ Ετήσια Έκθεση 2007 (της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, σελ.59)

Προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί από την Διαχειριστική Αρχή ή την ΕΕπ. όσον αφορά τα μεγάλα έργα υποδομής. Στο **διάγραμμα 1** πιο κάτω παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι διάφοροι φορείς εμπλέκονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου της Κύπρου:

Διάγραμμα 1

Πηγή: Ετήσια Έκθεση 2009 της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, σελ. 65

Αναλυτικό γράφημα με όλους τους κύριους εμπλεκόμενους φορείς του ΣΔΕ που εφαρμόζεται σήμερα στην Κύπρο περιλαμβανομένων και των επιμέρους Ενδιάμεσων Φορέων παρουσιάζεται στο **Παράρτημα 6**.

3.4.1. Αρχή Διαχείρισης & Ενδιάμεσοι Φορείς

Τις αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής (ΔΑ) όπως αυτές προνοούνται στο άρθρο 59 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 ανέλαβε το **Γραφείο Προγραμματισμού** σύμφωνα με την προαναφερόμενη Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Η ΔΑ έχει την επιτελική ευθύνη για την αποτελεσματική λειτουργία του ΣΔΕ και τη εφαρμογή των ΕΠ σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Οι

αρμοδιότητες της ΔΑ καθορίζονται στο άρθρο 60 του προαναφερόμενου Κανονισμού και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Να διασφαλίζει την **επιλογή των προς χρηματοδότηση έργων** σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται για το κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
- Να εκδίδει τους **Εθνικούς Κανόνες Επιλεξιμότητας** των Δαπανών για συγχρηματοδότηση.
- Να **εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές** και οδηγίες προς τους διάφορους Ενδιάμεσους Φορείς (ΕΦ).
- Να διασφαλίζει την ύπαρξη και εφαρμογή κατάλληλου και Ολοκληρωμένου **Πληροφοριακού Συστήματος** (ΟΠΣ).
- Να καθορίζει κατάλληλες διαδικασίες για σκοπούς εφαρμογής των προνοιών του άρθρου 90 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 όσον αφορά τη **διασφάλιση τήρησης επαρκούς διαδρομής ελέγχου** (audit-trail).

Βάσει του άρθρου 59 του προαναφερόμενου Καν., η ΔΑ ανέθεσε σε ένα αριθμό Υπουργείων και άλλων φορέων συγκεκριμένα καθήκοντα για σκοπούς ομαλότερης και αποτελεσματικότερης διαχείρισης των παρεμβάσεων των ΔΤ και του ΤΣ. Σύμφωνα με το μέρος 3.1.1.1 της περιγραφής του ΣΔΕ που εγκρίθηκε από την ΕΕπ. για την ΠΠ 2007-2013, προνοούνται 4 διαφορετικές κατηγορίες ΕΦ ως ακολούθως:

(α) **«ΕΦ Κατηγορίας Ι»** οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση έργων μέσω της σύναψης δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες προκηρύσσονται, κατακυρώνονται και παρακολουθούνται από τους Δικαιούχους των έργων τα οποία είναι Κυβερνητικά Τμήματα ή ημι-κρατικοί οργανισμοί ή άλλοι φορείς δημοσίου δικαίου ή αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Όσον αφορά το ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα», παράδειγμα «ΕΦ Κατηγορίας Ι» αποτελεί το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Ελέγχου, αρμόδια για τις παρεμβάσεις του εντάσσονται στις «βασικές υποδομές στον τομέα του περιβάλλοντος και της ενέργειας» καθώς επίσης και «βασικές μεταφορικές υποδομές» που συγχρηματοδοτούνται από το ΤΣ.

(β) **«ΕΦ Κατηγορίας ΙΙ»** οι οποίοι έχουν την ευθύνη υλοποίησης σχεδίων χορηγιών (περιλαμβανομένων και κρατικών ενισχύσεων) και όπου οι Δικαιούχοι είναι κυρίως ιδιωτικοί φορείς ή άλλοι οργανισμοί/υπηρεσίες που υλοποιούν τα επί μέρους έργα των Σχεδίων και λαμβάνουν τις σχετικές χορηγίες. Το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) αποτελεί παράδειγμα «ΕΦ Κατηγορίας ΙΙ» στα πλαίσια του ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα», αρμόδιο για τις παρεμβάσεις που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας «Καινοτομία και Κοινωνία της Γνώσης» όπως επίσης και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ) όσον αφορά τις παρεμβάσεις των σχεδίων χορηγιών που αφορούν την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ

επιχειρήσεων και την επιχειρηματικότητα. Όσον αφορά το ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), έχει οριστεί ως «ΕΦ Κατηγορίας ΙΙ» αρμόδιο σε σχέση με τα σχέδια χορηγιών στα πλαίσια των προγραμμάτων για ενίσχυση της παραγωγικότητας, του Συστήματος Μαθητείας και προώθηση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης στα πλαίσια του άξονα «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα».

(γ) «**ΕΦ Κατηγορίας ΙΙΙ**» οι οποίοι ουσιαστικά συνδυάζουν τα χαρακτηριστικά των δύο πιο πάνω κατηγοριών. Σημειώνεται ότι η εν λόγω κατηγορία ΕΦ συμπεριλήφθηκε στην περιγραφή του ΣΔΕ, αλλά δεν ορίστηκε επίσημα κάποιος ΕΦ αυτού του τύπου. Ο μοναδικός ΕΦ που έχει οριστεί στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας (ΕΠΑΛ), το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών (ΤΑΘΕ) του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ΕΦ αυτού του τύπου καθώς έχει υπό την ευθύνη του την υλοποίηση έργων δημοσίων συμβάσεων και σχεδίων χορηγιών.

(δ) «**ΕΦ Κατηγορίας ΙV**» όπου είναι ΕΦ κατηγορίας Ι στους οποίους έχουν ανατεθεί πρόσθετα καθήκοντα εποπτείας και παρακολούθησης των ΕΦ της κατηγορίας ΙΙ. Μοναδικό «ΕΦ Κατηγορίας ΙV» στα πλαίσια του ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή αποτελεί το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) σε σχέση με όλες τις δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Όλοι οι ΕΦ που έχουν οριστεί στα πλαίσια της τρέχουσας ΠΠ ανά κατηγορία παρουσιάζονται σε σχετικό πίνακα που παρατίθεται στο **Παράρτημα 7**. Ανεξαρτήτως κατηγορίας, ως κύρια αρμοδιότητα και κατ'επέκταση σκοπό ύπαρξης ενός ΕΦ μπορούμε εύλογα να θεωρήσουμε ως την παρακολούθηση της προόδου και φυσικής υλοποίησης των έργων μέσω της διενέργειας επιτόπιων επαληθεύσεων καθώς επίσης και την πιστοποίηση των επιλέξιμων δαπανών στη ΔΑ για σκοπούς διεκδίκησης τους από την ΕΕπ.

3.4.2. Αρχή Πιστοποίησης

Ως αρμόδια Αρχή Πιστοποίησης (ΑΠ) - πρώην Αρχή Πληρωμής κατά την ΠΠ 2000-2006, ορίστηκε το **Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας** και έχει την τελική ευθύνη της ορθολογιστικής ροής των χρηματοδοτικών πόρων που εμβάζονται στην Κύπρο από τα διάφορα ταμεία της ΕΕπ. Οι κυριότερες αρμοδιότητες και καθήκοντα της ΑΠ όπως αυτά προνοούνται στο άρθρο 61 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 αφορούν τα ακόλουθα:

- Την ετοιμασία και υποβολή των πιστοποιημένων δηλώσεων δαπανών/ αιτήσεων πληρωμών στην ΕΕπ.
- Την τήρηση, σε ηλεκτρονική μορφή, λογιστικών μητρώων και αναλυτικών καταστάσεων σε σχέση με τις δαπάνες που προωθούνται ΕΕπ. για συγχρηματοδότηση.
- Την τήρηση μητρώου αναφορικά με ποσά που έχουν αχρεωστήτως καταβληθεί καθώς και τυχόν ποσών που αποσύρονται μετά από ακύρωση του συνόλου ή μέρους τη συνεισφοράς για ένα έργο.
- Τη διασφάλιση ότι ποσά που έχουν εντοπιστεί είτε από την ίδια είτε από άλλο αρμόδιο φορέα του ΣΔΕ και τα οποία έχουν κριθεί ως μη επιλέξιμα, αφαιρούνται από την επόμενη Αίτηση Πληρωμής προς την ΕΕπ. και σίγουρα πριν το κλείσιμο του ΕΠ.
- Τη συλλογή των παρατυπιών που εντοπίζονται από φορείς που διενεργούν ελέγχους ή επαληθεύσεις την κατάλληλη ενημέρωση της Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και της ΕΕπ. σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 70 του Καν. (ΕΚ) 1083/06 και τμήμα 4 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006 καθώς επίσης και τη παρακολούθηση της εφαρμογής διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται στη κάθε περίπτωση.
- Την είσπραξη και κατάλληλη διαχείριση των εμβασμάτων από την ΕΕ καθώς και την ετοιμασία σε συνεργασία με τη ΔΑ και υποβολή στην ΕΕπ. κάθε έτος προβλέψεων σε σχέση με τις προϋπολογιζόμενες χρηματοροές.

3.4.3. Αρχή Ελέγχου

Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 61.826 και 61.827 η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου είχε οριστεί ως η ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου όλων των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνταν από τα ΔΤ και το ΤΣ για την ΠΠ 2000-2006. Με νέα απόφασή του με αρ. 65.794 το Υπουργικό Συμβούλιο, **έχει ορίσει την Υπηρεσία ως την ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου** για την ΠΠ 2007-2013 με κύρια ευθύνη τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο. **Όλες οι αρμοδιότητες της Αρχής Ελέγχου όπως αυτές αναλύονται στο άρθρα 59-62 του Καν. (ΕΚ) 1083/06 έχουν αναληφθεί από την Υπηρεσία.** Ως τα κυριότερα της καθήκοντα βάσει των πιο πάνω άρθρων του Καν. θα μπορούσαν να αναφερθούν τα ακόλουθα:

- Τη διασφάλιση της εκτέλεσης επαρκούς αριθμού ελέγχων πράξεων (δαπανών) και ελέγχων συστημάτων για σκοπούς επαλήθευσης της ουσιαστικής λειτουργίας του ΣΔΕ όπως αυτοί επεξηγούνται στο μέρος 2.6.1. και 2.6.2.
- Τη διασφάλιση ότι οι έλεγχοι πράξεων πραγματοποιούνται σε κατάλληλο δείγμα για σκοπούς εξακρίβωσης και επαλήθευσης των δηλωθεισών δαπανών προς την ΕΕπ.

- Την υποβολή στην ΕΕπ. Στρατηγικής Ελέγχου όπου καλύπτεται η ελεγκτική μεθοδολογία περιλαμβανομένης της μεθόδου δειγματοληψίας που χρησιμοποιείται για την επιλογή των ελέγχων πράξεων καθώς επίσης και αναλυτικό προγραμματισμό των ελέγχων συστημάτων.
- Την υποβολή, στην ΕΕπ. ετήσιας έκθεσης και την παροχή γνωμοδότησης στη βάση των ελέγχων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά το προηγούμενο έτος όσον αφορά τη νομιμότητα, και κανονικότητα των ελεγχθεισών δαπανών.
- Την υποβολή δήλωσης κλεισίματος/ περάτωσης Προγραμμάτων βάσει αξιολόγησης της εγκυρότητας της αίτησης πληρωμής του τελικού υπολοίπου για κάθε Πρόγραμμα.

Όπως άλλωστε θα ήταν αναμενόμενο οι ελεγκτικές διεργασίες της Αρχής Ελέγχου κάθε έτος ολοκληρώνονται με την **έκδοση ετήσιας γνωμοδότησης προς την ΕΕπ.** στην οποία η Υπηρεσία παρέχει εύλογη βεβαιότητα ως προς την ορθότητα των καταστάσεων δαπανών που υποβλήθηκαν από την ΑΠ στην ΕΕπ. και, κατά συνέπεια, ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών δαπανών στα πλαίσια της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Σύμφωνα με το αρ. 18 παράγραφος 2 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 “η ετήσια έκθεση ελέγχου και η γνωμοδότηση οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 62, παράγραφος 1 στοιχείο δ) του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 βασίζονται στους ελέγχους συστημάτων και στους ελέγχους των πράξεων που διενεργούνται δυνάμει του άρθρου 62 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) του εν λόγω Κανονισμού σύμφωνα με τη στρατηγική ελέγχου και καταρτίζονται βάσει των υποδειγμάτων που παρατίθενται στα παραρτήματα VI και VII του παρόντος Κανονισμού”. Ενδεικτικά, απόσπασμα από την τελευταία ετήσια γνωμοδότηση της Υπηρεσίας που περιλαμβάνεται στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας για το έτος 2011 (σελ. 153) όσον αφορά τα Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής παρατίθεται στο **Παράρτημα 8**.

3.5. Άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα στην Κύπρο

3.5.1. Άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα όπου Αρμόδια Αρχή Ελέγχου είναι η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

Τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο και για τα οποία μέχρι σήμερα η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου έχει οριστεί ως Αρμόδια Αρχή Ελέγχου, πέραν των ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από τα ΔΤ και το ΤΣ στα οποία επικεντρώνεται η παρούσα διατριβή (βλέπετε Μέρος 1.4), σύμφωνα και με τις 2 τελευταίες Ετήσιες Εκθέσεις της Υπηρεσίας για τα έτη 2010 και 2011 (σελ. 113-114 και 124-125 αντίστοιχα) είναι τα ακόλουθα:

- (α) **Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Αλληλεγγύη και την Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών** οι δράσεις του οποίου αναλόγως της φύσης τους συγχρηματοδοτούνται από 4 διαφορετικά Ταμεία – το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επιστροφών. Από το έτος 2004 οπότε και η Κύπρος απέκτησε πρόσβαση στα εν λόγω Ταμεία (2004-2006 μόνο το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων) και μέχρι τη λήξη της ΠΠ 2007-2013 υπολογίζεται²¹ ότι θα παραχωρηθούν κονδύλια συνολικού ύψους περίπου **€50 εκ.** Το εν λόγω πρόγραμμα έχει ως σκοπό να βελτιώσει τη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων υπηκόων τρίτων χωρών (ΥΤΧ) στην Ευρωπαϊκή επικράτεια και στην καλύτερη κατανομή βαρών ενισχύοντας παράλληλα την αλληλεγγύη μεταξύ των ΚΜ. Το κάθε Ταμείο καλύπτει διαφορετικές προτεραιότητες όπως την αποτελεσματική οργάνωση και επιτήρηση των συνόρων, την υποστήριξη και ενθάρρυνση δράσεων για την υποδοχή προσφύγων και εκτοπισθέντων και για την αντιμετώπιση των σχετικών συνεπειών, την ένταξη ΥΤΧ στις ευρωπαϊκές κοινωνίες και τη βελτίωση της διαχείρισης των απελάσεων και επιστροφής.
- (β) **Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα Χρηματοδοτικού Μηχανισμού της Νορβηγίας και Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ)** για τις περιόδους 2004-2009 και 2009-2014, στα πλαίσια σχετικών συμφωνιών (Μνημόνια Συναντίληψης) που έχουν υπογραφεί το 2005 και 2011 αντίστοιχα μεταξύ του Γραφείου Προγραμματισμού ως «Εθνικού Σημείου Επαφής» και των Κρατών Δωρητών (Ισλανδία-Λιχτενστάιν - Νορβηγία), στα πλαίσια της οικονομικής βοήθειας που προσφέρεται από τις χώρες του ΕΟΧ και της Νορβηγίας. Υπολογίζεται ότι θα παραχωρηθούν συνολικά στην Κύπρο συνολικά κονδύλια ύψους περίπου **€7,2 εκ** που καλύπτουν παρεμβάσεις στους τομείς του Περιβάλλοντος, ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, καινοτομία στην Πράσινη Βιομηχανία, Παιδιά και Υγεία, προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς, έρευνα και υποτροφίες καθώς και παροχή χρηματοδοτήσεων σε μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις- ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα.

3.5.2. Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα που δεν ελέγχει η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας για το έτος 2011²², στα πλαίσια μίας προσπάθειας για συνεχή βελτίωση και ενδυνάμωση των ΣΔΕ στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα καθώς και της επίτευξης ενός

²¹ Με βάση τα Πολυετή Προγράμματα που έχει ετοιμάσει η Μονάδα Ταμείων Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εσωτερικών - http://www.moi.gov.cy/moi/sf/sf.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument

²² Ετήσια Έκθεση 2011, (της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, σελ.44)

«νοικοκυρέματος» όλων των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων που υλοποιούνται στην Κύπρο, η Υπηρεσία προχώρησε στην συγκέντρωση, κατά τα έτη 2010 και 2011, πληροφόρησης σχετικά με άλλα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα που υλοποιούνται στην Κύπρο και τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο ελέγχου της. Βάσει της πληροφόρησης που συγκεντρώθηκε και αναλύθηκε, το ύψος των κοινοτικών πόρων για συγχρηματοδοτούμενα έργα που υλοποιούνται ή προγραμματίζεται να υλοποιηθούν τα επόμενα 3 με 4 χρόνια, **ανέρχονται σε περίπου €274 εκ.** (με το ποσοστό συγχρηματοδότησης των πλείστων έργων από την Ευρωπαϊκή Ένωση να κυμαίνεται μεταξύ 50%-100%). Το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων ύψους €203,5 εκ. περίπου διαχειρίζεται ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ), ως αρμόδιος φορέας για εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Κύπρο, στα πλαίσια Σχεδίων Αγροτικής Ανάπτυξης και Σχεδίων Εκταρικών Επιδοτήσεων. Με βάση τον Νόμο 64(I)/2003 με τίτλο "Ο Περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας του Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών καθώς και άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος", ο ΚΟΑΠ είναι ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο το οποίο δεν υπάγεται σε οποιοδήποτε Υπουργείο ή Τμήμα της Κυβέρνησης και λειτουργεί ως αυτόνομος δημόσιος Οργανισμός.

Σύμφωνα επίσης με την Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας για το έτος 2011²³, το υπόλοιπο ποσό ύψους περίπου €70,5 εκ., αφορά έργα που υλοποιούν κατά κύριο λόγο Κρατικές Υπηρεσίες, Πανεπιστήμια και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και "σχετίζονται με χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία προέρχονται κατευθείαν από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και είναι κατά κανόνα ανταγωνιστικά και διεθνικά όπου απαιτείται η συμμετοχή συνεργατών από αριθμό ΚΜ."

²³ Ετήσια Έκθεση 2011, (της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, σελ.44)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Δημοσιονομικές Διορθώσεις - Καταλογισμοί

4.1. Γενικά περί Προνοιών Ευρωπαϊκού Κανονιστικού Πλαισίου

Σύμφωνα με τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας «Συνθήκη του Μάαστριχτ» και πιο συγκεκριμένα στο Μέρος 5: Τα όργανα της Κοινότητας, Τίτλος II: Δημοσιονομικές διατάξεις, άρθρο 280 “η Κοινότητα και τα κράτη μέλη καταπολεμούν την απάτη ή οιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας, λαμβάνοντας σύμφωνα με το παρόν άρθρο μέτρα τα οποία θα έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα και θα προσφέρουν αποτελεσματική προστασία στα κράτη μέλη”. Στο προαναφερόμενο άρθρο γίνεται επίσης αναφορά στην αναγκαιότητα όπως τα ΚΜ λαμβάνουν τα ίδια μέτρα καταπολέμησης της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας με εκείνα που λαμβάνουν για την καταπολέμηση της απάτης κατά των ιδίων οικονομικών συμφερόντων. **Γίνεται επομένως αντιληπτή η αναγκαιότητα συντονισμού των δράσεων μεταξύ των ΚΜ καθώς επίσης και η στενή και τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών τους και της ΕΕπ.** στα πλαίσια υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Όπως αναφέρθηκε και στο μέρος 1.1. και βάσει της «επιμερισμένης διαχείρισης», τα ΚΜ είναι κατά κύριο λόγο υπεύθυνα για τη θέσπιση ΣΔΕ και καθίστανται υπεύθυνα για να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τις παρατυπίες.

Με βάση σχετικές πρόνοιες για τις διαδικασίες αναφοράς που προβλέπονται στους Καν. (ΕΚ) αριθ. 1681/94 και Καν. (ΕΚ) αριθ. 1831/94 της ΕΕπ. σε σχέση με περιπτώσεις εντοπισμού παρατυπιών (ή υπόνοιας απάτης) που αφορούν την ΠΠ 2000-2006 και του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της ΕΕπ. (άρθρα 27-36) για περιπτώσεις που εμπίπτουν στα πλαίσια της ΠΠ 2007-2013, οι αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί για το σκοπό αυτό στο κάθε ΚΜ οφείλουν να ενημερώνουν κατάλληλα την ΕΕπ. Είναι σημαντικό να αναφερθεί σε αυτό το στάδιο ότι η πολιτική που ακολουθείται εντός της κοινότητας είναι ότι ανεξαρτήτως του αν μία παρατυπία διενεργήθηκε εκ προθέσεως (απάτη) ή όχι, **οι άμεσα επηρεαζόμενες δαπάνες στα πλαίσια ενός συγχρηματοδοτούμενου έργου, δεν χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό των κοινοτήτων.** Σύμφωνα με το ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο, ο εντοπισμός παρατυπίας συνεπάγεται και τη διενέργεια δημοσιονομικής διόρθωσης, γνωστή και με τον όρο

«καταλογισμός», όπου το αντίστοιχο ποσό αφαιρείται από τις δαπάνες που πιστοποιούνται προς την ΕΕπ. όπως αναλύεται στο μέρος 4.3.

4.2. Παρατυπίες σε συγχρηματοδοτούμενα έργα

4.2.1. Ορισμός της παρατυπίας

Ο ορισμός της «παρατυπίας» (irregularity) συναντάται στον Καν. (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και συγκεκριμένα στον Τίτλο Ι, άρθρο 1 «Γενικές Αρχές», παρ. 2, βάσει του οποίου θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι αποτελεί μία ευρεία έννοια η οποία καλύπτει περιπτώσεις παρατυπιών στις οποίες δύναται να υποπέσει ένας οικονομικός φορέας είτε εκ προθέσεως είτε χωρίς. Πιο συγκεκριμένα ως παρατυπία ορίζεται «κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμός διαχειριζόμενος από τις Κοινοότητες, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινοότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη».

Όσον αφορά τα ΔΤ γενικότερα, ο ορισμός της «παρατυπίας έχει κατά καιρούς τύχει κάποιων αναπροσαρμογών. Στα πλαίσια της ΠΠ 2000-2004, ο ορισμός του άρθρου 1(α) του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1681/94 της Επιτροπής όπως αυτός είχε τροποποιηθεί από τον Καν. (ΕΚ) αριθ. 2035/2005²⁴ της Επιτροπής είχε ως ακολούθως: **«παρατυπία συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με τον καταλογισμό στον κοινοτικό προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης»**. Για σκοπούς καλύτερης κατανόησης του ορισμού είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε ότι ως «οικονομικός φορέας» ορίζεται στο ίδιο άρθρο οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οντότητα που λαμβάνει μέρος στην υλοποίηση της συνδρομής των Ταμείων, με εξαίρεση τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ορισμός της παρατυπίας παραμένει ο ίδιος και στον υφιστάμενο Καν. (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (αρ. 2 παρ.7). Σύμφωνα επίσης με το μέρος 2.6.2 του ΣΔΕ (σελ 69-70),

²⁴Καν. (ΕΚ) αριθ. 2035/2005 της Επιτροπής της 12ης Δεκεμβρίου 2005 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1681/94 για τις παρατυπίες και την ανάκτηση των αγρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στα πλαίσια της χρηματοδότησης των διαρθρωτικών πολιτικών, καθώς και την οργάνωση ενός συστήματος πληροφόρησης στον τομέα αυτό – άρθρο 1, παρ.2.

αρμόδια Αρχή στην Κύπρο για σκοπούς ενημέρωσης από τους ελέγχοντες φορείς (ΕΦ, ΔΑ, ΑΕ) είναι η ΑΠ. Με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 28 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής, οι παρατυπίες που εντοπίζονται στα πλαίσια υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων πρέπει να κοινοποιούνται στην Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) της ΕΕ. Εδώ αξίζει να επικεντρωθούμε στις πρόνοιες δύο συγκεκριμένων άρθρων:

➤ **Άρθρο 36 - Καν. (ΕΚ) 1828/2006:**

Όπου για παρατυπίες που αφορούν ποσά **κάτω των €10.000** (που βαραινουν τον κοινοτικό προϋπολογισμό) δεν χρειάζεται να γίνει ενημέρωση της ΕΕπ. με την αποστολή «Εκθεσης Παρατυπιών».

➤ **Άρθρο 98 – Καν. (ΕΚ) 1083/2006:**

Όπου αναφέρεται ρητά ότι **τα ΚΜ φέρουν την πρωταρχική ευθύνη για τη διερεύνηση των παρατυπιών**, καθώς και για τη **διενέργεια των απαιτούμενων δημοσιονομικών διορθώσεων**. Πρόσθετα, γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι τα κονδύλια που αποκóπτονται σε αυτά τα πλαίσια, δύναται να επαναχρησιμοποιηθούν από το ΚΜ μέχρι το κλείσιμο της ΠΠ αλλά παράλληλα ότι δεν επιτρέπεται να επαναχρησιμοποιηθούν για την πράξη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διόρθωσης.

4.2.2. Είδη παρατυπιών

Το Γενικό Λογιστήριο ως αρμόδια Αρχή Πιστοποίησης (ΑΠ) και μέσα στα πλαίσια της ΠΠ 2007-2013 απέστειλε στις 30 Δεκεμβρίου 2009 σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς **Εγκύκλιο με αρ. 4.02.029.02** και θέμα «Εγκύκλιος ΑΠ για την ενημέρωση και το χειρισμό παρατυπιών που προκύπτουν κατά την υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή». Σκοπός της Εγκυκλίου ήταν να καθορίσει τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται στις περιπτώσεις εντοπισμού παρατυπιών σε συγχρηματοδοτούμενα έργα ενώ παράλληλα δίνονταν και κωδικοποιημένα παραδείγματα ενεργειών που συνιστούσαν παρατυπίες στα οποία περιλαμβάνονταν τα ακόλουθα:

- Απόντα ή ελλιπή έγγραφα ή δικαιολογητικά
- Διεκδίκηση μη επιλέξιμων δαπανών
- Παράβαση κανόνων δημοσίων συμβάσεων

- Μη ολοκλήρωση/ υλοποίηση δράσης
- Παραποιημένη αίτηση/δήλωση

Προτού προχωρήσουμε με επεξήγηση των διαφόρων διεργασιών που ακολουθούν τον εντοπισμό παρατυπιών σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, είναι σημαντικό να προηγηθεί μία σύντομη αναφορά σε πραγματικές ενέργειες ή παραλήψεις οικονομικών φορέων που έχουν θεωρηθεί από την ΥΕΕ ως παρατυπίες και για τις οποίες έχουν επιβληθεί δημοσιονομικές διορθώσεις. Πιο κάτω παρατίθεται ο **Πίνακας 3** όπου παρουσιάζονται συνοπτικά διάφορα είδη παρατυπιών όπως αυτές περιλαμβάνονται σε διάφορες Ετήσιες Εκθέσεις που έχει εκπονήσει η ΥΕΕ.

Πίνακας 3

<u>Ετήσια Έκθεση</u>	<u>Σελ.</u>	<u>Είδος - Φύση Παρατυπίας</u>	<u>Ταμείο</u>
2006	83	Μη ικανοποίηση ουσιώδη κριτηρίου συμμετοχής (ιδιοκτήτης σκάφους) σε σχέδιο χορηγιών εκσυγχρονισμού αλιευτικών σκαφών.	ΧΜΠΑ
	84	Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμων δαπανών που αφορούσαν ΦΠΑ σε τιμολόγια.	ΕΤΠΑ
2007	124	Υποστηρικτικά στοιχεία πληρωμής έφεραν ελλιπή περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών.	ΕΚΤ- EQUAL
		Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμων δαπανών (εξόδων διαχείρισης) που δεν συνδέονταν άμεσα με την υλοποίηση του έργου.	
	125-126	Μη ικανοποίηση κριτηρίων συμμετοχής (προσκόμιση πιστοποιητικών) βάσει των εγγράφων Διαγωνισμού Δημοπράτησης από τον ανάδοχο.	ΕΚΤ
	128-129	Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση δαπανών που αφορούσαν την παροχή υπηρεσιών εκτός της περιόδου επιλεξιμότητας.	
2008	121	Αλλαγές στα έγγραφα Διαγωνισμού Δημοπράτησης λίγες μέρες πριν την λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.	ΕΚΤ
	122	Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση δαπανών για τις οποίες είχαν παραχωρηθεί εκπτώσεις.	ΧΜΠΑ
2009	74	Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση δαπανών οι οποίες δεν μπορούσαν να ταυτιστούν με το φυσικό αντικείμενο.	ΕΤΠΑ
	74	Μη επαρκής στοιχειοθέτηση της κοστολόγησης και αιτιολόγηση αλλαγών που προέκυψαν σε κατασκευαστικό έργο.	ΕΤΠΑ
2010	160	Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση δαπανών που δεν χρησιμοποιήθηκαν στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου.	ΕΤΠΑ

	161	Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμων δαπανών βάσει του Οδηγού Επιλεξιμότητας και δαπανών που δεν συνδέονταν άμεσα με την υλοποίηση του έργου.	ΕΤΠΑ
2011	257-258	Μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης αιτητών από Επιτροπή Αξιολόγησης κατά τη διαδικασία αξιολόγησης προτάσεων.	ΕΚΤ
	298-299	Μη εντοπισμός και εξακρίβωση εξοπλισμού που συγχρηματοδοτήθηκε.	ΕΤΑ

4.3 Δημοσιονομικές Διορθώσεις

4.3.1 Έννοια της Δημοσιονομικής Διόρθωσης

Με βάση το ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο, οι δαπάνες σε ένα συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα διενεργούνται πρώτα από τον κρατικό προϋπολογισμό. Εξαιρέση αποτελούν ποσά που σχετίζονται με ιδιωτική συμμετοχή που εφαρμόζονται κυρίως σε σχέδια χορηγιών. Στη συνέχεια και αφού οι δαπάνες διέλθουν από τα διάφορα στάδια επαλήθευσης και ελέγχου των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων (πλην της Αρχής Ελέγχου), οι δαπάνες που κρίνονται ως επιλέξιμες πιστοποιούνται και προωθούνται μέσω «αίτησης πληρωμής» στην ΕΕπ. για συγχρηματοδότηση. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι βάσει των σχετικών προνοιών του υφιστάμενου Κανονιστικού Πλαισίου, η Αρχή Ελέγχου διενεργεί ελέγχους σε δείγμα που αποτελείται από το σύνολο των δαπανών που είχαν πιστοποιηθεί στην ΕΕπ κατά το προηγούμενο έτος. Οι έλεγχοι της ΥΕΕ για παράδειγμα που διενεργήθηκαν κατά το έτος 2012 αφορούσαν δαπάνες που είχαν πιστοποιηθεί στην ΕΕπ. κατά την περίοδο 1 Ιανουαρίου 2011 μέχρι 31 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Η περίοδος που μεσολαβεί από το χρονικό σημείο πραγματοποίησης μίας δαπάνης μέχρι την πιστοποίηση της στην ΕΕπ., δύναται να ανέλθει τις πλείστες των περιπτώσεων σε αρκετούς μήνες, γεγονός που συνεπάγεται ότι **οι έλεγχοι της Αρχής Ελέγχου διενεργούνται σε δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί περίπου δύο έτη προηγουμένως** με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα.

Η διενέργεια μίας δημοσιονομικής διόρθωσης προκύπτει αφού τεκμηριωθεί κατάλληλα ότι έχει προηγηθεί μία παρατυπία και επομένως η αρμόδια υπηρεσία που την έχει εντοπίσει θα πρέπει να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες ώστε **το σχετικό ποσό να αφαιρεθεί από την επόμενη αίτηση πληρωμής προς την ΕΕπ.** Για να καταστεί αυτό εφικτό, και σύμφωνα με το ΣΔΕ που εφαρμόζεται σήμερα στην Κύπρο, ο φορέας που εντόπισε την παρατυπία θα πρέπει να προχωρήσει με την **καταχώρηση «καταλογισμού» στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)**, διασφαλίζοντας έτσι την άμεση ανάκτηση τους από μέρους της Επιτροπής καθότι το εν λόγω σύστημα χρησιμοποιείται για την

ετοιμασία των αιτήσεων πληρωμής. Απώτερος σκοπός των δημοσιονομικών διορθώσεων είναι να «θεραπεύσουν» ένα συμβάν που έχει πραγματοποιηθεί σε μία προσπάθεια να «αποδοθεί δικαιοσύνη». Οι δημοσιονομικές διορθώσεις δεν αποτελούν όμως πανάκεια αφού διαφαίνεται ότι σε πολύ λίγες περιπτώσεις κάτι τέτοιο είναι πρακτικά εφικτό. Για παράδειγμα με την επιβολή μίας δημοσιονομικής διόρθωσης σε ένα οικονομικό φορέα επειδή αυτός δεν ενήργησε στα πλαίσια πλήρους διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών με αποτέλεσμα να αδικηθεί κάποιος εξ αυτών δεν θα αποφέρει στον «αδικημένο» κάποιο όφελος. Με την επιβολή μίας οικονομικής διόρθωσης, το κράτος δύναται να ξεκινήσει διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών όπως επεξηγείται στο Μέρος 4.5.

4.3.2. Επιπτώσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων

Όπως άλλωστε θα ήταν αναμενόμενο, οι δημοσιονομικές διορθώσεις επιφέρουν και σημαντικές επιπτώσεις στους επιμέρους προϋπολογισμούς συγχρηματοδοτούμενων έργων. Μέσα στα πλαίσια υλοποίησης της σχετικής πρόνοιας του άρ.98(2) Καν. (ΕΚ) 1083/2006, και συγκεκριμένα ότι “οι διορθώσεις που διενεργούνται από το κράτος μέλος συνίστανται στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της δημόσιας συνεισφοράς του επιχειρησιακού προγράμματος” το ΟΠΣ έχει σχεδιαστεί προγραμματιστεί έτσι ώστε με την **καταχώριση κάθε ποσού παρατυπίας (καταλογισμού) στο σύστημα, να γίνεται και αυτόματα ανάλογη μείωση του επιλέξιμου διαθέσιμου προϋπολογισμού** του σχετικού έργου. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος των δημοσιονομικών διορθώσεων, στον **Πίνακα 4** που ακολουθεί παρατίθενται τα σχετικά ποσά που έχουν εφαρμοστεί κατά τα τελευταία 3 έτη στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής όπως αυτά παρουσιάζονται στις Δημοσιονομικές Εκθέσεις που έκδωσε η ΕΕπ. σε σχέση με τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό.

Πίνακας 4

	2011 ²⁵	2010 ²⁶	2009 ²⁷
Προγραμματική Περίοδος	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.
2000-2006	432	2,542	373
2007-2013	160	2	Δ/Ε

²⁵ EU budget 2011 - Financial Report, page 104.

²⁶ EU budget 2010 - Financial Report, page 76.

²⁷ EU budget 2009 - Financial Report, page 87.

Μετά την επιβολή ενός καταλογισμού, εναπόκειται στον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα του κάθε ΚΜ στο κατά πόσο θα προχωρήσει με τις σχετικές διαδικασίες για ανάκτηση ποσών από οικονομικούς φορείς στους οποίους έχουν επιβληθεί δημοσιονομικές διορθώσεις καθότι οι καταλογισμοί στις πλείστες των περιπτώσεων έχουν ως αποτέλεσμα την **επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού**. Σύμφωνα με το ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο, η ανάκτηση των εθνικών πόρων που αφορούν παράτυπες πληρωμές που έχουν εντοπισθεί **παραμένει ευθύνη του φορέα που έχει προβεί στην παράτυπη πληρωμή**. Οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν είναι ίδιες με αυτές που ακολουθούνται σε περιπτώσεις ανάκτησης πόρων για έργα που υλοποιούνται στα πλαίσια του εθνικού προϋπολογισμού στα οποία περιλαμβάνεται και η λήψη δικαστικών μέτρων.

4.4. Η έννοια της Απάτης

Η απάτη είναι μία έννοια η οποία συχνά συνδέεται με την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και τους καταλογισμούς. Εδώ θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι το να υποπέσει ένας οικονομικός φορέας σε ενέργεια που συνιστά παρατυπία όπως αυτή έχει επεξηγηθεί στο μέρος 4.2.1. πιο πάνω με αποτέλεσμα να του επιβληθούν κάποιες κυρώσεις, **δεν συνεπάγεται ότι η εν λόγω ενέργεια συνιστά και απάτη**. Σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Εσωτερικού Ελέγχου 1210.A2-1, η λέξη απάτη περικλείει ένα εύρος παρατυπιών και παράνομων πράξεων με κοινό χαρακτηριστικό **τον σκόπιμο δόλο ή την παραποίηση δεδομένων**. Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (2009) ορίζει την απάτη ως “οποιαδήποτε παράνομη πράξη που χαρακτηρίζεται από εξαπάτηση, απόκρυψη, ή παραβίαση της εμπιστοσύνης. Οι πράξεις αυτές δεν εξαρτώνται από την απειλή βίας ή φυσικής δύναμης. Απάτες διαπράττονται από άτομα ή οργανισμούς ώστε να αποκτήσουν χρήματα, ιδιοκτησία, ή υπηρεσίες, να αποφύγουν την καταβολή ή την απώλεια υπηρεσιών ή για να εξασφαλίσουν προσωπικό ή επιχειρηματικό πλεονέκτημα”. Ένας άλλος ορισμός της απάτης σε μία κοινή δημοσίευση το 2008 του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA), του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών (AICPA) και του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Εξεταστών Απάτης (ACFE) αναφέρεται ως η εκ προθέσεως πράξη ή παράλειψη που έχει σχεδιαστεί με σκοπό να παραπλανήσει άλλους, με αποτέλεσμα το θύμα να υφίστανται ζημιά ή/και ο δράστης να επιτυγχάνει ένα κέρδος. Η διαφοροποιός επόμενος παράμετρος από μία απλή παρατυπία έγκειται **στη προσπάθεια εσκεμμένης εξαπάτησης ή παραπλάνησης**.

Όσον αφορά στο τι απαιτείται από ένα επαγγελματία ελεγκτή σε σχέση με τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης, σχετική είναι συγκεκριμένη πρόνοια του Διεθνές Προτύπου Εσωτερικού Ελέγχου 1210.A2 όπως

αναφέρεται ρητά στο Διεθνές πλαίσιο επαγγελματικών πρακτικών (2011) όπου ο ελεγκτής πρέπει να έχει επαρκείς γνώσεις για να μπορεί να αναγνωρίσει τις ενδείξεις απάτης, αλλά **δεν αναμένεται να έχει την εξειδίκευση του ατόμου που έχει ως πρωταρχική του αρμοδιότητα τον εντοπισμό και τη διερεύνηση της απάτης**. Περαιτέρω και στα πλαίσια εκδίκασης της γνωστής υπόθεσης «Kingston Cotton Mills Ltd» το 1896 η οποία αποτέλεσε ορόσημο στην σχετική νομολογία που ακολούθησε, “ο Λόρδος δικαστής Lopes καταλήγοντας στην απόφαση του ανέφερε ότι ένας ελεγκτής αναμένεται να είναι φύλακας και όχι λαγωνικό” (Ravinder & Virender,2005: 361).

Συναφή πρόνοια συναντάμε και στο Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο (ΔΕΠ) ISA 240 «Η ευθύνη του ελεγκτή να διαπιστώσει την ύπαρξη απάτης ή σφάλματος σε έλεγχο οικονομικών καταστάσεων» όπου ορίζεται ο επαγγελματικός σκεπτικισμός ως “μια στάση που περιλαμβάνει ένα ερευνητικό πνεύμα και μια κριτική αξιολόγηση των στοιχείων του ελέγχου” (IFAC, 2004: 226). Εάν κατά την εκτίμηση κινδύνου ή του σχεδιασμού του ελέγχου ο ελεγκτής συμπεράνει ότι στοιχεία οδηγούν σε υπόνοια απάτης, πρέπει να γνωρίζει πώς να αντιμετωπίσει την ενδεχόμενη απάτη και πώς να την αναφέρει. Σύμφωνα επίσης με το ΔΕΠ 240 “ένας έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΕΠ σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχεται **εύλογη διαβεβαίωση ότι οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδης ανακρίβειες** που οφείλονται σε απάτη ή λάθη. Το γεγονός ότι ένας έλεγχος αποτελεί εκ προοιμίου αποτρεπτικό παράγοντα, ο ελεγκτής δεν είναι και δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για τη πρόληψη απάτης ή σφάλματος” (IFAC, 2004: 224). Είναι επομένως διεθνώς αποδεκτό ότι ο έλεγχος δεν εγγυάται ότι όλες οι ανακρίβειες θα εντοπιστούν λόγω παραγόντων όπως η χρησιμοποίηση κρίσης, οι δειγματοληπτικές δοκιμές και οι εγγενείς περιορισμοί/ κίνδυνοι ενός ΣΔΕ. Καταλήγουμε επομένως ότι ένας ελεγκτής είναι σε θέση να αποκτήσει **μόνο εύλογη βεβαιότητα ότι δεν περιλαμβάνονται ουσιώδεις ανακρίβειες στο δείγμα που έχει ελέγξει και όχι απόλυτη βεβαιότητα**.

Όπως διαφαίνεται και στη ετήσια γνωμοδότηση που εξέδωσε η ΥΕΕ για το έτος 2011 στο **Παράρτημα 8**, όσον αφορά τα δύο ΕΠ, ο ελεγκτής καλείται να γνωμοδοτήσει βάσει της εξέτασης που διενήργησε τα ακόλουθα: “φρονώ ότι, για την προαναφερόμενη περίοδο το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου λειτούργησε αποτελεσματικά ώστε να παράσχει εύλογη βεβαιότητα ως προς την ορθότητα των καταστάσεων δαπανών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή και, κατά συνέπεια, ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών πράξεων” (Ετήσια Έκθεση 2012: 153). Παράλληλα γίνεται αντιληπτό ότι **ο κίνδυνος να μην εντοπιστούν ουσιώδεις ανακρίβειες που προκύπτουν από απάτη είναι κατά πολύ υψηλότερος από τον κίνδυνο να μην εντοπιστούν ουσιώδεις ανακρίβειες που προκύπτουν από λάθη** καθότι μία απάτη μπορεί να περιλαμβάνει εξελιγμένα και προσεκτικά οργανωμένα συστήματα που

είχαν σχεδιαστεί με σκοπό να την αποκρύψουν όπως πλαστογραφία, σκόπιμη μη καταγραφή συναλλαγών, παραχώρηση παραποιημένων εγγράφων ή παραπλανητικής πληροφόρησης στον ελεγκτή.

Με σκοπό την καταπολέμηση της απάτης, το Συμβούλιο της ΕΕ μέσω σχετικής του πράξης προχώρησε το 1995 στην κατάρτιση σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων²⁸. Βάσει του άρθρου 1 της εν λόγω σύμβασης, η απάτη τόσο στον τομέα των δαπανών όσο και των εσόδων, θα πρέπει να επισύρει αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις σε κάθε χώρα της ΕΕ. Επίσης, βάσει των προνοιών του άρθρου 2, όλα τα ΚΜ είναι υποχρεωμένα να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα ώστε τέτοιες συμπεριφορές να επισύρουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις. Πρόσφατα, η Γ.Δ. Περιφερειακής Πολιτικής και η Γ.Δ. Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισότητας των Ευκαιριών της ΕΕπ. σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), έχουν αναπτύξει και προωθήσει στις αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες των ΚΜ, μια **Κοινή Στρατηγική για την Πρόληψη της Απάτης (ΚΣΠΑ)**. Στην ΚΣΠΑ περιλαμβάνεται σειρά δράσεων που στοχεύουν στην αύξηση του επιπέδου ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την απάτη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης και να εξασφαλιστεί καθοδήγηση και δραστικότερα μέσα για την καταπολέμηση της απάτης. Στα πλαίσια της ΠΠ 2007-2013, η ΕΕπ. προώθησε επίσης το 2009 σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές²⁹ με στόχο την ενημέρωση και παροχή πληροφόρησης όσον αφορά τον τρόπο ερμηνείας και εφαρμογής των προνοιών των σχετικών Κοινοτικών Κανόνων καθώς επίσης και παραδείγματα περιπτώσεων που καταδεικνύουν πιθανή διάπραξη απάτης.

4.5. Ανακτήσεις

Η ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών είναι δυνατό να προκύψει μετά τον εντοπισμό παρατυπιών στα πλαίσια διενέργειας διοικητικών ή/και επιτόπιων επαληθεύσεων για εξακρίβωση του φυσικού αντικειμένου που διενεργούν η ΔΑ και οι διάφοροι ΕΦ, των επισκοπήσεων στις δηλωθείσες δαπάνες που διενεργεί η ΑΠ, των ελέγχων συστημάτων και πράξεων που διενεργεί η ΑΕ, καθώς επίσης και μετά από έλεγχο που δύναται να διενεργήσει η ΕΕπ. ή άλλοι θεσμοί και όργανα της ΕΕ όπως το Ελεγκτικό Συνέδριο και η OLAF. Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Μέρος 4.3.1, η ανάκτηση των εθνικών πόρων σε σχέση με παράτυπες πληρωμές που εντοπίζονται αποτελούν ευθύνη του φορέα που έχει προβεί στην παράτυπη πληρωμή. Γενικά, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ως **κύριους στόχους** του

²⁸ [Επίσημη Εφημερίδα των Κοινοτήτων C 316 της 27.11.1995]

²⁹ Ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τους δείκτες απάτης για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ - COCOF 09/0003/00

συστήματος που εφαρμόζεται στην Κύπρο (παρόλο που δεν επιτυγχάνονται πάντοτε όλοι στον βαθμό που θα έπρεπε) για τις ανακτήσεις των δημοσίων πόρων τους ακόλουθους:

- Την έγκαιρη και **συστηματική αντιμετώπιση όλων των περιπτώσεων παρατυπιών**, στη βάση ενιαίων κανόνων καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους.
- Την ύπαρξη **κατάλληλων ασφαλιστικών δικλείδων** για την πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων μη χρηστής διαχείρισης δημοσίων πόρων και την επιβολή των αναγκαίων δημοσιονομικών διορθώσεων.
- Τη διασφάλιση και τήρηση των **αρχών της διαφάνειας** και της ισότητας.
- Τον ορθολογιστικό **προσδιορισμό των ποσών** προς ανάκτηση με τη χρήση κατάλληλων εργαλείων και μεθοδολογιών στη βάση της αρχής της αναλογικότητας.
- Την **απόδοση ευθυνών** σε συγκεκριμένα άτομα αναφορικά με καταλογισμούς σε περιπτώσεις όπου έχουν διαπιστωθεί παρατυπίες στη διαχείριση και διασπάθιση δημοσίου χρήματος.
- Την όσο το δυνατό **έγκαιρη επαναχρησιμοποίηση πόρων** οι οποίοι αποτέλεσαν αντικείμενο καταλογισμού σε άλλα έργα συγχρηματοδοτούμενα έργα της ίδιας ΠΠ.

Βάσει του ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο και όσον αφορά τις διαδικασίες ανάκτησης ποσών που έχουν κριθεί παράτυπα, έχει επιλεγεί η διαδικασία της απόσυρσης της σχετικής δαπάνης από το συγκεκριμένο έργο με αποτέλεσμα την άμεση αποδέσμευση της κοινοτικής συμμετοχής. Βάσει της διαδικασίας που έχει επιλεγεί, **τα επηρεαζόμενα ποσά αφαιρούνται από την επόμενη δήλωση δαπανών και αίτηση πληρωμής προς την ΕΕπ. με την καταχώρηση καταλογισμού στο ΟΠΣ επιτυγχάνοντας έτσι άμεση ανάκτηση του ποσού που επηρεάζει τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και παράλληλα την αποδέσμευση του ποσού που αντιστοιχεί στην κοινοτική συνδρομή για άμεση αξιοποίηση της σε άλλα έργα. Η ενεργοποίηση οποιονδήποτε διαδικασιών που στοχεύουν στην ανάκτηση του ποσού που έχει αχρεωστήτως καταβληθεί με σκοπό την αναπλήρωση του κρατικού προϋπολογισμού, διενεργείται μέσα στα πλαίσια των εθνικών διαδικασιών.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Κύρια ευρήματα, παρατηρήσεις και κυρώσεις της Αρχής Ελέγχου και άλλων Φορέων

5.1. Κατηγορίες ελεγκτικών ευρημάτων της Αρχής Ελέγχου

Η Υπηρεσία με την ολοκλήρωση κάθε ελέγχου είτε αυτός αφορά έλεγχο πράξεων είτε έλεγχο συστήματος, αξιολογεί τη φύση των ευρημάτων και τα ταξινομεί σε **τέσσερις κατηγορίες**. Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο προηγούμενο Κεφάλαιο, θα επικεντρωθούμε στα κυριότερα ευρήματα της Υπηρεσίας και των άλλων εμπλεκόμενων φορέων, δηλαδή εκείνα που **επισύρουν δημοσιονομικές διορθώσεις – καταλογισμούς**.

5.1.1. Ευρήματα με οικονομικές διορθώσεις

Τα Ευρήματα με οικονομική διόρθωση είναι τα ευρήματα που εμπίπτουν στον ορισμό της «**Παρατυπίας**» όπως αυτός καθορίζεται στον Καν. (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου και όπως έχει αναλυθεί εκτενώς στο μέρος 4.2.1 πιο πάνω. Για τα εν λόγω ποσά διενεργείται καταλογισμός στο ΟΠΣ και αποδεσμεύεται το αντίστοιχο ποσό όπως επεξηγήθηκε στο μέρος 4.3.2 πιο πάνω. Πρόσθετα θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι τα ποσά που αφορούν οικονομικές διορθώσεις οι οποίες εντοπίζονται από την ΥΕΕ **δύνανται να επαναχρησιμοποιηθούν από τη ΔΑ σε άλλα έργα της ίδιας Προγραμματικής Περιόδου**, σε αντίθεση με τα ποσά των οικονομικών διορθώσεων που εντοπίζονται από όργανα της Ε.Ε. Φυσικά για να καταστεί δυνατή η επαναχρησιμοποίηση των εν λόγω ποσών θα πρέπει να υπάρχει επαρκής χρόνος ώστε να διοχετευτούν σε άλλα επιλέξιμα έργα, δηλαδή έργα που εμπίπτουν στους άξονες προτεραιότητας της ΔΑ, ή/και να είναι «ώριμα», δηλαδή να βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ώστε να μπορούν να ολοκληρωθούν εντός των χρονικών πλαισίων της ΠΠ. Με βάση τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα, τα ευρήματα με οικονομικές διορθώσεις είναι δυνατό να κατηγοριοποιηθούν στις ακόλουθες δύο ομάδες:

5.1.1.1. Οικονομικές διορθώσεις βάσει παραστατικών

Στις περιπτώσεις αυτές, οι παρατυπίες που εντοπίζονται αφορούν τη διεκδίκηση ποσών τα οποία είναι δυνατό να **ταυτιστούν με συγκεκριμένα παραστατικά** όπως αυτά έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ για συγχρηματοδότηση. Ως εκ τούτου, με τον εντοπισμό τέτοιων παράτυπων ποσών, διενεργείται και ο ανάλογος καταλογισμός στο σύστημα αφού είναι δυνατή η αντιστοίχιση της οικονομικής διόρθωσης με συγκεκριμένο παραστατικό. Για παράδειγμα ο εντοπισμός ενός τιμολογίου ύψους €1.000 που έχει διεκδικηθεί για συγχρηματοδότηση και το οποίο δεν σχετίζεται με την υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου έργου, (δηλ. αφορά μη επιλέξιμη δαπάνη) θα οδηγήσει σε αντίστοιχο καταλογισμό ύψους €1.000.

5.1.1.2. Οικονομικές διορθώσεις με σταθερό ποσοστό

Στα πλαίσια όμως ενός ελέγχου είναι δυνατό εντοπιστούν και περιπτώσεις όπου το ύψος μίας παρατυπίας δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια καθότι δεν μπορεί να συσχετιστεί με συγκεκριμένο παραστατικό. Τέτοιοι καταλογισμοί αφορούν για παράδειγμα περιπτώσεις όπου μία Αναθέτουσα Αρχή δεν ενήργησε με τρόπο ώστε να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των ενδιαφερόμενων προσφοροδοτών, ή όπου ένας ΕΦ δεν διενήργησε επιτόπιες επαληθεύσεις για διαβεβαίωση της υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων δράσεων. Γίνεται αντιληπτό ότι ο καταλογισμός δεν μπορεί να συσχετιστεί με συγκεκριμένα παραστατικά και ως εκ τούτου επιβάλλεται καταλογισμός στη βάση ενός σταθερού ποσοστού. Αναλόγως της σοβαρότητας της κάθε περίπτωσης, οι καταλογισμοί που επιβάλλονται μπορούν να **κυμανθούν από 2% μέχρι και 100%** του συνολικού ποσού. Αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα όπως τα διάφορα ΚΜ εφαρμόζουν «πανομοιότυπα» ποσοστά οικονομικών διορθώσεων, η ΕΕπ. έχει εκδώσει μέχρι σήμερα δύο Κατευθυντήρια Έγγραφα³⁰ όπου καθορίζονται ενδεικτικά ποσοστά διόρθωσης αναλόγως της κάθε περίπτωσης αποσπάσματα των οποίων επισυνάπτονται στα **Παράρτημα 9 και 10**.

³⁰ (1) Απόφαση Επιτροπής ημ. 19.10.2011 «Approval of guidelines on the principles, criteria and indicative scales to be applied in respect of financial corrections made by the Commission under Articles 99 and 100 of Council Regulation (EC) N° 1083/2006 2006.

(2) Guidelines for determining financial corrections to be made to expenditure co-financed by the structural funds or the cohesion fund for non-compliance with the rules on public procurement - COCOF 07/0037/01-EN ημ. 21.9.2007

5.1.2. Ευρήματα με πιθανές οικονομικές διορθώσεις

Τα ευρήματα με πιθανή οικονομική διόρθωση αφορούν καταλογισμούς οι οποίοι οριστικοποιούνται αφού ληφθούν και αξιολογηθούν τα σχόλια ή/ και τα αποδεικτικά στοιχεία του ελεγχόμενου οργανισμού κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των συστάσεων και παρακολούθησης από την ΥΕΕ των ληφθέντων διαρθρωτικών μέτρων στα πλαίσια του κλεισίματος του κάθε ελέγχου ή/και κατά το κλείσιμο του ΕΠ.

5.1.3. Ευρήματα που δεν επισύρουν οικονομική διόρθωση αλλά επηρεάζουν την αξιοπιστία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ)

Τα ευρήματα που δεν επισύρουν οικονομική διόρθωση αλλά αξιολογούνται ότι επηρεάζουν την αξιοπιστία του ΣΔΕ, αφορούν ευρήματα που **δεν εμπίπτουν** στον ορισμό της «Παρατυπίας» αλλά προκύπτουν από λανθασμένη ή ανεπαρκή/ελλιπή περιγραφή του ΣΔΕ ή ακόμη και ως αποτέλεσμα διαφορετικής ερμηνείας συγκεκριμένων προνοιών του ΣΔΕ. Για παράδειγμα η μη επαρκής τεκμηρίωση ή μη έγκαιρη διενέργεια επιτόπιων επαληθεύσεων ενός ΕΦ σε Δικαιούχους. Τα ευρήματα παρακολουθούνται εντός του έτους στο οποίο εντοπίζονται και τα αποτελέσματα του ελέγχου παρακολούθησης λαμβάνονται υπόψη κατά **τον καθορισμό του επίπεδου εμπιστοσύνης** που θέτει η ΥΕΕ για σκοπούς διενέργειας της δειγματοληψίας για την επιλογή έργων προς έλεγχο.

5.1.4. Άλλα ευρήματα

Τα «άλλα ευρήματα» αφορούν αδυναμίες που εντοπίζονται από την ΥΕΕ και οι οποίες παρόλο που δεν επηρεάζουν τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που πιστοποιούνται προς την ΕΕπ., εντούτοις κρίνεται σκόπιμο όπως αυτά αναφερθούν στη Διεύθυνση του ελεγχόμενου οργανισμού. Τα συγκεκριμένα ευρήματα δεν τυγχάνουν παρακολούθησης από την ΥΕΕ. Επίσης, τα «άλλα ευρήματα» περιλαμβάνουν ευρήματα τα οποία είχαν αρχικά κατηγοριοποιηθεί «ευρήματα με πιθανές οικονομικές διορθώσεις» και τα οποία όμως μετά τη λήψη και αξιολόγηση ικανοποιητικών σχολίων και αποδεικτικών στοιχείων από τον ελεγχόμενο οργανισμό έχουν κλείσει.

5.1.5. Ευρήματα άλλων Φορέων

Όπως αναφέρθηκε στα μέρη **3.4.1.** και **3.4.2.** της έρευνας, υπάρχουν και άλλοι Φορείς που περιλαμβάνονται στο ΣΔΕ οι οποίοι έχουν αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, να διενεργούν επαληθεύσεις κατά την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Οι εν λόγω Φορείς αφορούν κατά κύριο λόγο

τη Διαχειριστική Αρχή, την Αρχή Πιστοποίησης καθώς και όλους τους τύπους Ενδιάμεσων Φορέων. Για σκοπούς πληρέστερης πληροφόρησης, στη συνέχεια αναλύονται, πέραν των ευρημάτων της Αρχής Ελέγχου, και τα ευρήματα καταλογισμών από επαληθεύσεις των υπόλοιπων εμπλεκόμενων Φορέων. Στο Μέρος 5.2 που ακολουθεί διενεργείται μία γενική ποσοτική ανάλυση των καταλογισμών, ενώ στο μέρος

5.2. Γενική ποσοτική παρουσίαση καταλογισμών

Το σύνολο των οικονομικών διορθώσεων από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο ΣΔΕ μέχρι την 1 Μαρτίου 2013 με βάσει τις μέχρι σήμερα Εκθέσεις της ΥΕΕ αλλά και βάσει των καταχωρήσεων στο ΟΠΣ, **ανέρχονται σε €2.673.869 (κοινοτική και εθνική συμμετοχή) από συνολικά 173 καταλογισμούς** (11 βάσει σταθερού ποσοστού και 162 βάσει παραστατικών) όπως αναλύονται στους Πίνακες 5 και 6 πιο κάτω:

Πίνακας 5

<i>ΑΡΧΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ</i>	Προγραμματική Περίοδος	
	<u>2007-2013</u>	<u>2004-2006</u>
<u>Αρ. Οικονομικών Διορθώσεων</u>		
Βάσει σταθερού ποσοστού	1	3
Βάσει παραστατικών	25	17
	<u>26</u>	<u>20</u>
<u>Ύψος οικονομικών Διορθώσεων</u>		
	€	€
Βάσει σταθερού ποσοστού	38.871	347.412
Βάσει παραστατικών	517.239	442.782
	<u>556.110</u>	<u>790.194</u>

Πίνακας 6

<i>ΕΦ.ΔΑ.ΑΠ</i>	Προγραμματική Περίοδος	
	<u>2007-2013</u>	<u>2004-2006</u>
<u>Αρ. Οικονομικών Διορθώσεων</u>		
Βάσει σταθερού ποσοστού	4	3
Βάσει παραστατικών	97	23
	<u>101</u>	<u>26</u>
<u>Ύψος οικονομικών Διορθώσεων</u>		
	€	€
Βάσει σταθερού ποσοστού	26.051	408.076
Βάσει παραστατικών	789.868	103.570
	<u>815.919</u>	<u>511.646</u>

Οι συνολικές οικονομικές διορθώσεις για την ΠΠ 2004-2006 ανέρχονται σε €1.301.840 ενώ για την τρέχουσα ΠΠ 2007-2013 ανέρχονται μέχρι σήμερα σε €1.372.029. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι οικονομικές διορθώσεις της ΠΠ 2004-2006 δεν έχουν οδηγήσει σε απώλεια κοινοτικών πόρων. Σύμφωνα και με σχετική³¹ ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών ημερομηνίας 29 Ιουνίου 2012 αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «με το κλείσιμο της εν λόγω ΠΠ, επιτεύχθηκε πλήρης απορρόφηση των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων». Σχετικό είναι επίσης και άρθρο ημερήσιας εφημερίδας³² όπου η Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της ΕΕπ στην Κύπρο δηλώνει ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου ότι «στο έπακρο φαίνεται να αξιοποιεί η Κύπρος τα ευρωπαϊκά κονδύλια» και «η Κύπρος κατατάσσεται στη καλύτερη θέση στο βαθμό απορρόφησης».

Η πλήρης απορρόφηση φαίνεται να επιτεύχθηκε λόγω υπερδέσμευσης των επιμέρους Αξόνων Προτεραιότητας και Μέτρων μέσω της υλοποίησης πρόσθετων έργων που επέτρεψε την αντικατάσταση μη επιλέξιμων δαπανών με άλλες επιλέξιμες. Φυσικά, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες και οικονομική στενότητα, κάτι τέτοιο μπορεί να μην είναι εφικτό κατά το κλείσιμο της ΠΠ 2007-2013, γεγονός που θα συνεπάγεται και απώλεια κοινοτικών πόρων.

5.2.1. Γενική ανάλυση καταλογισμών ΥΕΕ

Στον Πίνακα 7 που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά το είδος και ο οικονομικός αντίκτυπος των οικονομικών διορθώσεων της ΥΕΕ.

Πίνακας 7

<u>ΑΡΧΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ</u>	<u>ΕΤΠΑ</u>	<u>ΕΚΤ</u>	<u>ΕΤΑ/ ΧΜΠΑ</u>	<u>ΤΣ</u>	<u>Σύνολο</u>
<u>Αρ. Οικονομικών Διορθώσεων</u>					
Βάσει σταθερού ποσοστού	0	4	0	0	4
Βάσει παραστατικών	19	13	7	3	42
	19	17	7	3	46
<u>Ύψος οικονομικών Διορθώσεων</u>					
	€	€	€	€	€
Βάσει σταθερού ποσοστού	0	386.283	0	0	386.283
Βάσει παραστατικών	116.062	407.528	433.286	3.145	960.021
	116.062	793.811	433.286	3.145	1.346.304

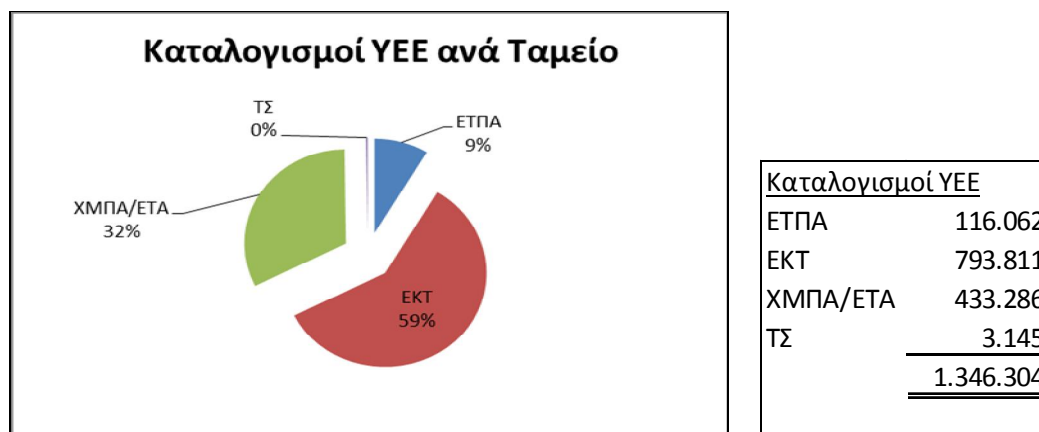
³¹ «Τιμητική διάκριση της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας»

³² Άρθρο Εφημερίδας Χαραυγή της Έμιλυσ Μιντή, «Αξιοποιεί τα ευρωπαϊκά κονδύλια η Κύπρος», ημ. 9 Φεβ. 2011.

Οι συνολικοί καταλογισμοί της ΥΕΕ ανήλθαν σε **€1.346.304** από τις οποίες το **59% αφορούσε το ΕΚΤ** ενώ ακολουθεί το **ΧΜΠΑ/ΕΤΑ με 32%**. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι **όλες** οι οικονομικές διορθώσεις που επιβλήθηκαν από την ΥΕΕ βάσει σταθερού ποσοστού **αφορούσαν το ΕΚΤ**. Παρόλο που αυτές αριθμούσαν σε μόνο 9% του συνόλου, εντούτοις, το οικονομικό τους αντίκτυπο αντιστοιχούσε σε 29% των συνολικών διορθώσεων γεγονός που καταδεικνύει και τη σοβαρότητα τους. Πρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι **οι διορθώσεις βάσει παραστατικών είχαν πολύ χαμηλότερο αντίκτυπο** κατά μέσο όρο αφού αριθμούσαν σε 91% του συνολικού αριθμού διορθώσεων αλλά αφορούσαν το 71% των καταλογισμών. Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι διορθώσεις βάσει παραστατικών που αφορούσαν το ΧΜΠΑ/ΕΤΑ ήταν σοβαρότερες αφού παρά το γεγονός ότι αριθμούσαν μόνο σε 7 σε σχέση με 19 για το ΕΤΠΑ, εντούτοις, η επίπτωση τους σε διορθώσεις ήταν σχεδόν τετραπλάσια. Όσον αφορά το ΤΣ, οι 3 καταλογισμοί βάσει παραστατικών ήταν ασήμαντες.

Στο **Γράφημα 1** που ακολουθεί διαφαίνονται τα ποσοστά των καταλογισμών που αντιστοιχούν στο κάθε Ταμείο.

Γράφημα 1

5.2.2. Γενική ανάλυση καταλογισμών άλλων Φορέων

Βάσει των στοιχείων που έχουν συλλεχθεί, μέχρι σήμερα, οι καταλογισμοί των υπόλοιπων Φορέων στο ΣΔΕ έχουν σχεδόν τον ίδιο αντίκτυπο με εκείνους της ΥΕΕ οι οποίοι ανήλθαν σε **€1.327.565**. Στον **Πίνακα 8** που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά το είδος και ο οικονομικός αντίκτυπος των οικονομικών διορθώσεων των ΕΦ, της ΔΑ και της ΑΠ.

Πίνακας 8

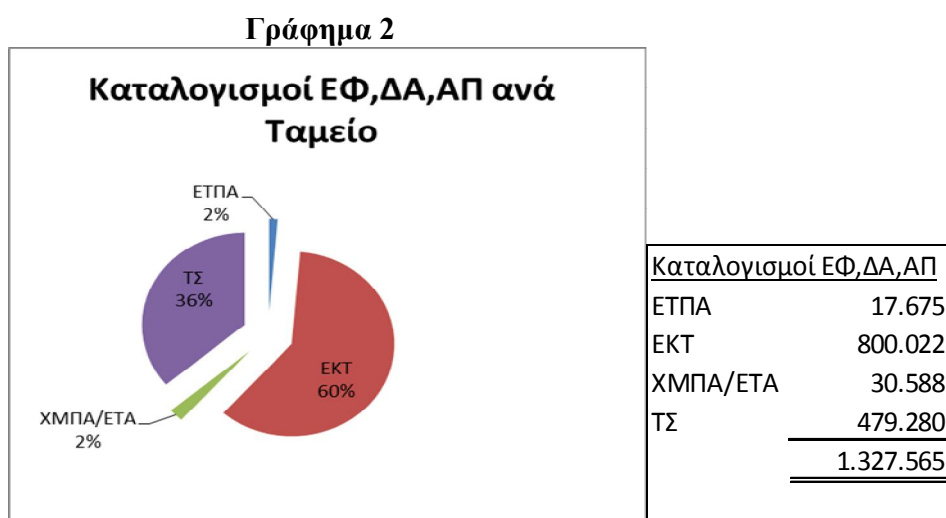
ΕΦ,ΔΑ,ΑΠ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΤΑ/ ΧΜΠΑ	ΤΣ	Σύνολο
Αρ. Οικονομικών Διορθώσεων					
Βάσει σταθερού ποσοστού	0	7	0	0	7
Βάσει παραστατικών	6	100	12	2	120
	6	107	12	2	127
Ύψος οικονομικών Διορθώσεων					
	€	€	€	€	€
Βάσει σταθερού ποσοστού	0	434.127	0	0	434.127
Βάσει παραστατικών	17.675	365.895	30.588	479.280	893.438
	17.675	800.022	30.588	479.280	1.327.565

Όπως διαφαίνεται από τα στοιχεία πιο πάνω και παρόλο που θα ήταν αναμενόμενο οι προαναφερόμενοι Φορείς να διενεργήσουν περισσότερους καταλογισμούς (127 σε σύγκριση με 46 της ΥΕΕ), οι οικονομικές τους επιπτώσεις είναι πολύ χαμηλότερες κατά μέσο όρο.

Όπως και πιο πάνω, το ΕΚΤ είναι πρώτο σε καταλογισμούς που αντιστοιχούν σε 60% ενώ ακολουθεί το ΤΣ με ποσοστό 36%. Το ΧΜΠΑ/ΕΤΑ και το ΕΤΠΑ ακολουθούν με πολύ χαμηλότερο ποσοστό καταλογισμών που κυμαίνεται γύρω στο 2%. Ενδιαφέρον είναι ότι βάσει των καταλογισμών της ΥΕΕ, το δεύτερο σε καταλογισμούς ήταν το ΧΜΠΑ/ΕΤΑ ενώ για το ΤΣ ήταν σχεδόν μηδενικοί, γεγονός που αντιστρέφεται αφού το ΤΣ συγκεντρώνει 36% και το ΧΜΠΑ/ΕΤΑ μόλις 2%. Διαφαίνεται ότι οι ΕΦ και ΔΑ κατάφεραν στην περίπτωση του ΤΣ να διενεργήσουν αποτελεσματικές επαληθεύσεις αφού εκ των υστέρων η ΥΕΕ δεν προέβηκε σε ουσιαστικούς καταλογισμούς, γεγονός που δεν επιτεύχθηκε στα υπόλοιπα Ταμεία. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι όλες οι οικονομικές διορθώσεις που επιβλήθηκαν βάσει σταθερού ποσοστού αφορούσαν και πάλι το ΕΚΤ. Παρόλο που αυτές αριθμούσαν σε μόνο 6% του συνόλου, εντούτοις, το οικονομικό τους αντίκτυπο αντιστοιχούσε σε 33% των συνολικών διορθώσεων γεγονός που καταδεικνύει για μία ακόμη φορά τη σοβαρότητα τους.

Όπως και στην περίπτωση της ΥΕΕ, οι διορθώσεις βάσει παραστατικών είχαν πολύ χαμηλότερο αντίκτυπο κατά μέσο όρο αφού αριθμούσαν σε 94% του συνολικού αριθμού διορθώσεων αλλά αφορούσαν το 67% των καταλογισμών. Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι διορθώσεις βάσει παραστατικών που αφορούσαν το ΤΣ είχαν σημαντικές επιπτώσεις αφού παρά το γεγονός ότι αριθμούσαν μόνο 2 σε σύνολο 120, εντούτοις, η επίπτωση τους αφορούσε σε 36% του συνόλου των

καταλογισμών για όλα τα Ταμεία. Στο **Γράφημα 2** που ακολουθεί διαφαίνονται τα ποσοστά των καταλογισμών που αντιστοιχούν στο κάθε Ταμείο.

5.2.3. Συνολικοί καταλογισμοί ανά έτος

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο μέρος 5.2, το σύνολο των οικονομικών διορθώσεων ανήλθε σε €2.673.869 για τη χρονική περίοδο από το 2005 μέχρι το πρώτο δίμηνο του 2013. Στον **Πίνακα 9** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι συνολικοί καταλογισμοί ανά έτος.

Πίνακας 9

Έτος	ΠΠ 4-6	ΠΠ 7-13	Σύνολο Καταλογισμών
	€	€	€
2005	710	0	710
2006	6.657	0	6.657
2007	349.582	0	349.582
2008	127.743	0	127.743
2009	111.643	0	111.643
2010	705.505	0	705.505
2011	0	576.579	576.579
2012	0	795.450	795.450
	1.301.840	1.372.029	2.673.869

Οι καταλογισμοί μέχρι και το έτος 2010 αφορούσαν την ΠΠ 2004-2006 ενώ εκείνοι για τα έτη 2011 και 2012 αφορούν την ΠΠ 2007-2013. Με βάση και την παράταση για την υλοποίηση των έργων που παραχώρησε η ΕΕπ στα ΚΜ, η ΠΠ 2004-2006 ουσιαστικά έκλεισε το 2010 γεγονός που φαίνεται να αποτέλεσε λόγω για αύξηση των καταλογισμών κατά το έτος 2010 στα πλαίσια ολοκλήρωσης των ελέγχων/ επαληθεύσεων για σκοπούς κλεισίματος του κάθε Ταμείου. Μέχρι εκείνο το έτος, η υλοποίηση και κατ'επέκταση η διεκδίκηση δαπανών από την ΕΕπ, για έργα της ΠΠ2007-2013 ήταν σε πολύ αρχικά στάδια και για αυτό, παρόλο που συνέτρεχαν οι δύο ΠΠ, εντούτοις δεν είχαμε καταλογισμούς που αφορούσαν τη νέα ΠΠ πριν το έτος 2011.

Η διακύμανση των καταλογισμών ανά έτος παρουσιάζεται στο **Γράφημα 3** που ακολουθεί. Σχετικό διάγραμμα επισυνάπτεται επίσης στο **Παράρτημα 11**.

Γράφημα 3

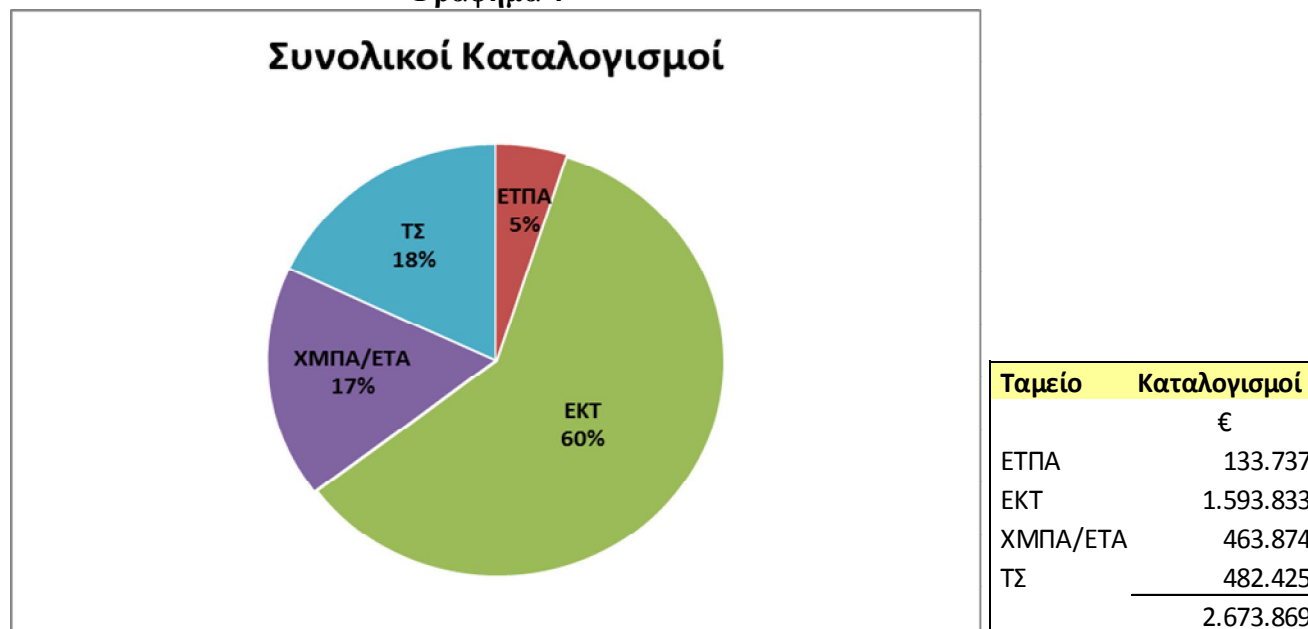
Όπως άλλωστε θα ήταν αναμενόμενο, το ύψος των καταλογισμών αυξάνεται με την υλοποίηση των έργων και την αντίστοιχη διεκδίκηση δαπανών. Κατά τα έτη 2005 και 2006, η υλοποίηση των έργων βρισκόταν σε πολύ αρχικά στάδια όπως διαφαίνεται και στις αντίστοιχες Εκθέσεις Ελέγχου της ΥΕΕ. Το έτος 2007 παρουσίασαν σημαντική αύξηση η οποία πιθανό να οφείλεται και στο γεγονός της παράλληλης έναρξης της ΠΠ 2007-2013 συνεχίζοντας με μειωτική τάση κατά τα έτη 2008 και 2009. Το έτος 2010

είχαμε τους υψηλότερους καταλογισμούς για την ΠΠ 2004-2006 όπως αναλύθηκε πιο πάνω. Το γεγονός ότι ήδη τα έργα της ΠΠ 2007-2013 βρίσκονταν σε αρκετά προχωρημένο στάδιο το 2011, φαίνεται να αποτέλεσε τον κύριο λόγο για τις σημαντικές οικονομικές διορθώσεις που παρατηρούνται και οι οποίες συνεχίζουν με αύξηση και κατά το έτος 2012.

5.2.4. Συνολικοί καταλογισμοί ανά Ταμείο

Για σκοπούς καλύτερης ανάλυσης και πληρέστερης πληροφόρησης, είναι σημαντικό όπως οι καταλογισμοί για το κάθε έτος αναλυθούν και κατά Ταμείο. Στο **Γράφημα 4** που ακολουθεί, αναλύεται το σύνολο των καταλογισμών κατά Ταμείο.

Γράφημα 4

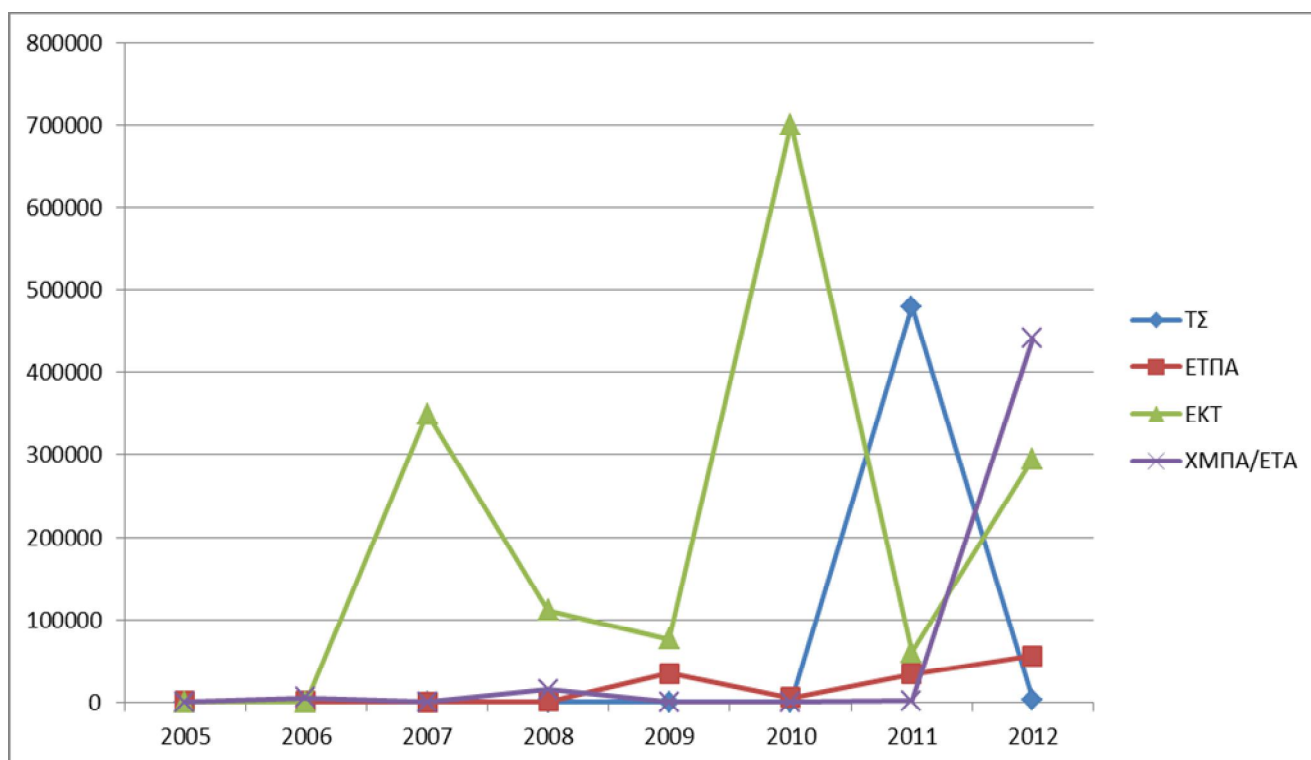
Το **ΕΚΤ** είναι το Ταμείο το οποίο έχει δεχθεί με διαφορά τους περισσότερους καταλογισμούς (**60%**) τόσο από την ΥΕΕ όσο και από τους υπόλοιπους Φορείς. Ακολουθούν το **ΤΣ** και το **ΧΜΠΑ/ΕΤΑ** με ποσοστά (**18%**) και (**17%**) αντίστοιχα ενώ το **ΕΤΠΑ** έχει υποστεί τους χαμηλότερους καταλογισμούς με ποσοστό (**5%**). Στον **Πίνακα 10** πιο κάτω παρουσιάζονται οι καταλογισμοί ξεχωριστά για το κάθε Ταμείο ανά έτος.

Πίνακας 10

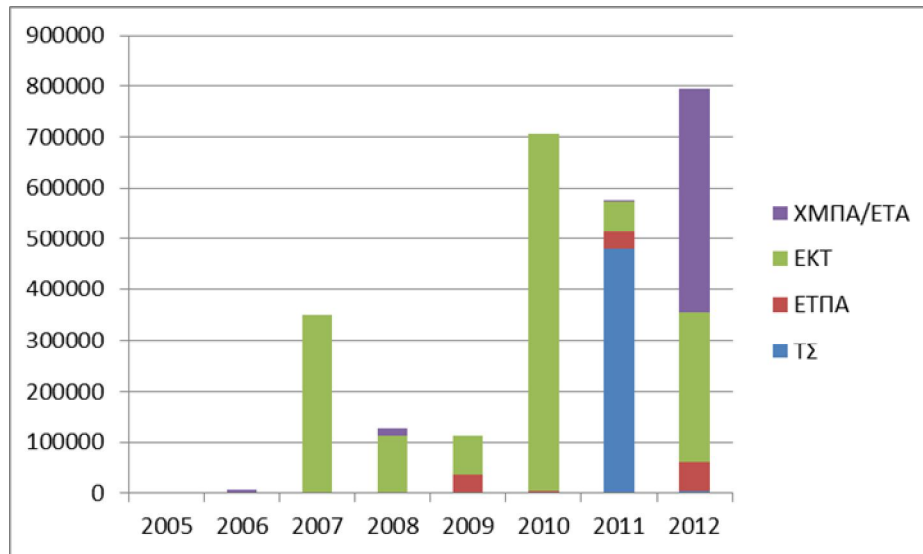
	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΧΜΠΑ/ΕΤΑ	ΤΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	€	€	€	€	€
2005	681	29	0	0	710
2006	1,328	0	5,328	0	6,657
2007	0	349,582	0	0	349,582
2008	1,022	111,216	15,506	0	127,744
2009	35,153	76,489	0	0	111,643
2010	5,221	700,285	0	0	705,505
2011	34,202	61,066	2,030	479,280	576,579
2012	56,130	295,166	441,010	3,145	795,450
	133,737	1,593,833	463,874	482,425	2,673,869

Στα **Γραφήματα 5** και **6** που ακολουθούν παρουσιάζονται οι ετήσιες διακυμάνσεις καταλογισμών ανά Ταμείο. Ξεχωριστά γραφήματα για το κάθε Ταμείο επισυνάπτονται στο **Παράρτημα 12**.

Γράφημα 5

Γράφημα 6

Βάσει της πιο πάνω ανάλυσης διαπιστώνονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

- Το ΤΣ δεν είχε καταλογισμούς στα πλαίσια της ΠΠ 2004-2006, ενώ σημαντικοί καταλογισμοί εφαρμόστηκαν (από ΕΦ) το 2011, χωρίς να έχουμε ουσιαστικούς καταλογισμούς κατά το 2012.
- Το ΧΜΠΑ επίσης δεν είχε ουσιαστικούς καταλογισμούς στα πλαίσια της ΠΠ 2004-2006, ενώ στο ΕΤΑ εφαρμόστηκαν (από ΥΕΕ) κατά το 2012 σημαντικοί καταλογισμοί.
- Το ΕΤΠΑ φαίνεται να διαγράφει μία σχετικά «επιτυχή» πορεία σε σχέση με τα υπόλοιπα Ταμεία αφού οι καταλογισμοί του παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα. Διαφαίνεται όμως μια «αυξητική τάση» η οποία, σε συνδυασμό και τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες, δύναται να οδηγήσει σε αύξηση των καταλογισμών.
- Το ΕΚΤ αποτελεί το Ταμείο με τα μεγαλύτερα προβλήματα, αφού όπως προαναφέρθηκε, είναι το Ταμείο στο οποίο υποβλήθηκαν οι υψηλότεροι καταλογισμοί τόσο από την ΥΕΕ όσο και από τους υπόλοιπους φορείς. Με την πρόοδο υλοποίησης των έργων από το 2007, το ΕΚΤ καταγράφει σχεδόν κάθε έτος σημαντικούς καταλογισμούς που κορυφώνονται το 2010 κατά το κλείσιμο της ΠΠ 2004-2006. Το 2011 οι καταλογισμοί παρέμειναν σε σχετικά χαμηλά επίπεδα λόγω της μη ικανοποιητικής προόδου των έργων της τρέχουσας ΠΠ 2007-2013, παρουσιάζοντας και πάλι σημαντική αύξηση το 2012.

Πιο ολοκληρωμένη εικόνα θα δοθεί φυσικά μετά και την ποιοτική ανάλυση των καταλογισμών που ακολουθεί όπου μέσω της συγκέντρωσης και επεξεργασίας στοιχείων, επιχειρείται η κατανόηση της φύσης τους και ο εντοπισμός περιοχών αδυναμιών και σημείων στο ΣΔΕ που χρήζουν βελτίωσης.

5.3. Ποιοτική ανάλυση και επεξεργασία καταλογισμών

Σε συνέχεια της ποσοτικής ανάλυσης των καταλογισμών θα προσπαθήσουμε, βάσει των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί, να αναλύσουμε τις αδυναμίες που οδήγησαν στους καταλογισμούς τόσο συνολικά όσο και κατά Ταμείο.

5.3.1. Αναλυτική παρουσίαση καταλογισμών σε περιοχές αδυναμιών

Με τη συγκέντρωση των ευρημάτων και των αντίστοιχων οικονομικών διορθώσεων από όλους τους εμπλεκόμενους Φορείς στο ΣΔΕ, και μέσω της επεξεργασίας τους με τη χρήση του λογισμικού Microsoft Excel, έχει καταστεί δυνατή η κατηγοριοποίηση τους σε 14 κύριες ομάδες στη βάση των λόγων που φαίνεται να οδήγησαν στην επιβολή των επιμέρους καταλογισμών. Στον **Πίνακα 11** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι 14 προαναφερόμενοι παράγοντες:

Πίνακας 11

	€	%
1 Μη επιλέξιμες δαπάνες	782,227	29.3%
2 Παράβαση κανόνων σχετικά με Δημόσιες Συμβάσεις	754,808	28.2%
3 Παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης	404,404	15.1%
4 Μη ολοκλήρωση έργων	236,915	8.9%
5 Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα	105,420	3.9%
6 Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης	91,716	3.4%
7 Δαπάνες εκτός της περιόδου εκτέλεσης των δράσεων	89,499	3.3%
8 Λανθασμένα λογιστικά αρχεία	74,786	2.8%
9 Παράτυποι τερματισμοί έργων	51,720	1.9%
10 Παραβάσεις σε σχέση με το σύστημα συγχρηματοδότησης	34,437	1.3%
11 Άλλες παρατυπίες (Επιτροπές Ενστάσεων)	15,832	0.6%
12 Μη τήρηση κανονισμών / προνοιών συμβολαίων	13,772	0.5%
13 Μη υλοποίηση δράσεων/ έργων	12,306	0.5%
14 Διπλή αίτηση χορήγησης για το ίδιο αντικείμενο	6,027	0.2%
	2,673,869	100%

Οι πρώτες 5 ομάδες αποτελούν το 85% των συνολικών καταλογισμών με τις «Μη επιλέξιμες δαπάνες» και τις «Παραβάσεις κανόνων Δημοσίων Συμβάσεων» να αποτελούν το 57% ενώ ακολουθούν οι «Παραποιημένες αιτήσεις χορήγησης» με 15%, η «Μη ολοκλήρωση έργων» με 9% και τα «Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα με 4%. Η κατηγορία «Μη επιλέξιμες δαπάνες» αποτελεί ευρύ όρο και ως εκ τούτου έχει κριθεί σκόπιμη η περαιτέρω ανάλυση του σε περιοχές αδυναμιών.

Στον Πίνακα 12 που ακολουθεί έχουν αναλυθεί περαιτέρω οι καταλογισμοί που είχαν κατηγοριοποιηθεί ως «Μη επιλέξιμες δαπάνες».

Πίνακας 12

Ανάλυση μη επιλέξιμων δαπανών	€	%
Τόκοι Απαλλοτριώσεων	479,280	61.3%
Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού	110,279	14.1%
Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο	73,767	9.4%
Υπερπληρωμές σε δικαιούχους / ανάδοχους	43,206	5.5%
Μη τήρηση νομοθεσιών μισθοδοσίας	30,671	3.9%
Μη τήρηση νομοθεσιών για σκάφοι/ αλιεύματα	19,524	2.5%
Μη εγκεκριμένες Αλλαγές και Απαιτήσεις	13,312	1.7%
Άλλες μη επιλέξιμες δαπάνες	12,189	1.6%
	782,227	100%

Οι τρεις μεγαλύτεροι παράγοντες οι οποίοι αθροίζουν σε 85% του συνολικού ποσού των μη επιλέξιμων δαπανών αφορούν στη διεκδίκηση τόκων που προέκυψαν από καθυστερήσεις στα πλαίσια καταβολής αποζημιώσεων σε δικαιούχους μετά από απαλλοτριώσεις, στη διεκδίκηση συγχρηματοδότησης για μη επιλέξιμο εξοπλισμό και στην αδυναμία ταύτισης δαπανών με το φυσικό αντικείμενο. Επομένως, βάσει της συνολικής ανάλυσης, οι 6 σημαντικότερες σε ποσά περιοχές αδυναμιών είναι οι ακόλουθες:

1. Παραβάσεις κανόνων Δημοσίων Συμβάσεων - €754K
2. Διεκδίκηση μη επιλέξιμων τόκων για απαλλοτριώσεις- €479K
3. Παραποιημένες αιτήσεις χορήγησης από Τελικούς Αποδέκτες- €404K
4. Μη ολοκλήρωση έργων - €236K
5. Διεκδίκηση για συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού- €110K
6. Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα και άλλα υποστηρικτικά στοιχεία- €105K

Οι παραβάσεις κανόνων δημοσίων συμβάσεων όπως εξηγήθηκε και στο μέρος 5.1.1.2 είναι πολύ σημαντικές καθότι λόγω της φύσης τους, οδηγούν στην επιβολή οικονομικών διορθώσεων βάσει σταθερού ποσοστού γεγονός που μπορεί να συνεπάγεται και τεράστια ποσά καταλογισμών. Περαιτέρω, χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής καθότι **δεν είναι εφικτή η μεταγενέστερη λήψη διορθωτικών μέτρων για θεραπεία ή μετριασμό τέτοιων παρατυπιών**. Οι υπόλοιπες οικονομικές διορθώσεις διενεργούνται κυρίως βάσει συγκεκριμένων παραστατικών και μπορεί να προκύψουν είτε στο επίπεδο των Τελικών Αποδεκτών/Δικαιούχων είτε στο επίπεδο των ΕΦ. Οι τόκοι απαλλοτριώσεων είναι μη επιλέξιμοι αφού αφενός πηγάζουν από καθυστερήσεις στην καταβολή των αποζημιώσεων προς τους επηρεαζόμενους ιδιοκτήτες γης και ως εκ τούτου θεωρούνται ότι προκύπτουν από «υπαιτιότητα» του ΚΜ και αφετέρου, δεν προσθέτουν αξία στο έργο. Οι παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης αφορούν κυρίως περιπτώσεις όπου ένας Τελικός Αποδέκτης στην προσπάθεια του να ικανοποιήσει κάποια κριτήρια ενός Σχεδίου Χορηγιών, προχωρεί στην παραποίηση στοιχείων ώστε να επιτύχει την ένταξη του στο Σχέδιο. Η μη ολοκλήρωση έργων δύναται κάτω από κάποιες προϋποθέσεις όπως π.χ. την εκ των προτέρων προώθηση αιτήματος παράτασης προς την ΕΕπ. να μην οδηγήσει σε καταλογισμούς κυρίως για σημαντικά έργα υποδομής. Βάσει των στοιχείων που συλλέχθηκαν, οι καταλογισμοί σχετίζονται κυρίως με συγκεκριμένους δείκτες έργων (αγορά/ δημιουργία λογισμικών) που δεν ολοκληρώθηκαν εντός της ΠΠ. Ο μη επιλέξιμος εξοπλισμός αφορούσε κατά κύριο λόγο περίπτωση αγοράς εξοπλισμού όπου σύμφωνα με τους Κανόνες Επιλεξιμότητας είναι δυνατή η διεκδίκηση μόνο των αποσβέσεων και όχι του κόστους αγοράς. Τέλος, η μη τήρηση απαραίτητων δικαιολογητικών/ υποστηρικτικών στοιχείων που να υποστηρίζουν τις πιστοποιημένες δαπάνες στα πλαίσια υλοποίησης έργων όσο και από ΕΦς οδήγησαν στην συγκεκριμένη κατηγορία καταλογισμών.

5.3.2. Ανάλυση καταλογισμών ανά Ταμείο και ανάλυση Συχνότητας

Μετά τη ποσοτική ανάλυση που προηγήθηκε είναι σημαντικό όπως οι αδυναμίες και η συχνότητα τους αναλυθούν και κατά Ταμείο ώστε να είναι δυνατή η εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων. Στον **Πίνακα 13** που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά ανά Ταμείο οι περιοχές αδυναμιών **για ποσά που ξεπερνούσαν ένα «Ποσοστό Σημαντικότητας»** που καθορίστηκε στο **2%** και αντιστοιχεί σε €53.477 και τα οποία παρουσιάζονται σκιασμένα. Πίνακας με πλήρη ανάλυση όλων των καταλογισμών επισυνάπτεται στο **Παράρτημα 13**.

Πίνακας 13

	ΤΣ	ΕΤΑ/ΧΜΠΑ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	Σύνολο
	€	€	€	€	€
2 Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα	0	0	5.315	100.105	105.420
3 Δαπάνες εκτός της περιόδου εκτέλεσης των έργων	0	0	0	89.499	89.499
4 Λανθασμένα λογιστικά αρχεία	0	205	1.258	73.323	74.786
5 Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης	0	10.483	8.052	73.181	91.716
6 Παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης	0	400.000	0	4.404	404.404
7 Μη ολοκλήρωση έργων	0	0	0	236.915	236.915
11 Παράβαση κανόνων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις	0	0	0	754.808	754.809
14 Μη επιλέξιμες δαπάνες					
14.1 Τόκοι Απαλλοτριώσεων	479.280	0	0	0	479.280
14.2 Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού	0	18.772	514	90.992	110.279
14.7 Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο	0	4.059	69.708	0	73.767
	479.280	433.520	84.847	1.423.226	2.420.874

Παρατηρούμε ότι το ΕΚΤ παρουσίασε αδυναμίες σε διάφορα επίπεδα με 7 σημαντικές κατηγορίες καταλογισμών σε αντίθεση με τα υπόλοιπα Ταμεία που παρουσίασαν αδυναμίες σε μία κατηγορία. Οι κυριότερες για το ΕΚΤ αφορούν **παραβάσεις κανόνων των δημοσίων συμβάσεων** ενώ ακολουθεί η μη ολοκλήρωση έργων. Σημαντικές αδυναμίες αφορούσαν επίσης ελλείψεις σε υποστηρικτικά στοιχεία, συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού, διεκδίκηση δαπανών εκτός της περιόδου εκτέλεσης των έργων. Οι τόκοι απαλλοτριώσεων αποτελούν τη μοναδική σημαντική κατηγορία καταλογισμών σε σχέση με το ΤΣ, οι παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης για το ΕΤΑ ενώ με πολύ χαμηλότερο ποσό ακολουθεί η μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο για το ΕΤΠΑ. Πέραν κάποιων συγκεκριμένων κατηγοριών όπως οι τόκοι απαλλοτριώσεων η οποία δεν θα αναμενόταν να συναντηθεί π.χ. στο ΕΚΤ, θα πρέπει να επισημανθεί η **διασπορά των σημαντικών καταλογισμών αφού καμία κατηγορία σημαντικών καταλογισμών δεν εντοπίζεται σε περισσότερα από ένα Ταμείο.**

Στον **Πίνακα 14** που ακολουθεί αναλύεται η **συχνότητα των καταλογισμών** για τα αντίστοιχα ποσά που παρουσιάστηκαν στον Πίνακα 13 πιο πάνω. Πίνακας με πλήρη ανάλυση συχνότητας για όλους τους καταλογισμούς επισυνάπτεται στο **Παράρτημα 14**.

Πίνακας 14

	ΤΣ	ΕΤΑ/ΧΜΠΑ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	Σύνολο
2 Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα			1	8	9
3 Δαπάνες εκτός της περιόδου εκτέλεσης των έργων				2	2
4 Λανθασμένα λογιστικά αρχεία		1	3	42	46
5 Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης		3	1	25	29
6 Παραποιημένες αιτήσεις χορήγησης		1		1	2
7 Μη ολοκλήρωση έργων				8	8
11 Παράβαση κανόνων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις				6	6
14 Μη επιλέξιμες δαπάνες					
14.1 Τόκοι Απαλλοτριώσεων	2				2
14.2 Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού		2	1	1	4
14.7 Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο		4	7		11
	2	11	13	93	119

Μία σημαντική παρατήρηση σχετίζεται με το γεγονός ότι οι κύριοι καταλογισμοί για το **ΤΣ και το ΕΤΑ** προήλθαν από **μόλις 2 και 1 καταλογισμούς αντίστοιχα**, γεγονός που καταδεικνύει αφενός ότι μπορεί να χαρακτηριστούν ως «**μεμονωμένου χαρακτήρα**», αφετέρου όμως, σχετίζονται με μεγάλα ποσά. Ως «**μεμονωμένου χαρακτήρα**» μπορούν επίσης να χαρακτηριστούν η συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού και οι δαπάνες εκτός επιλέξιμης περιόδου που προήλθαν από 1 και 2 καταλογισμούς αντίστοιχα στην περίπτωση του **ΕΚΤ**. **Μέτρια σχετικά συχνότητα παρουσιάζουν για το ΕΤΠΑ θέματα ταύτισης κόστους με το φυσικό αντικείμενο** ενώ για το ΕΚΤ τα απόντα/ελλιπή δικαιολογητικά, η μη ολοκλήρωση έργων και τα θέματα που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις. Ως **μεγάλης σχετικά συχνότητας** θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν τα **λανθασμένα λογιστικά αρχεία και οι λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης που αφορούν και πάλι το ΕΚΤ με 42 και 25 περιπτώσεις αντίστοιχα**.

5.3.3. Ανάλυση καταλογισμών ανά είδος έργου και κατηγορίας Δικαιούχου

5.3.3.1. Ανάλυση καταλογισμών ανά είδος έργου

Για σκοπούς ανάλυσης, τα έργα έχουν χωριστεί σε τρεις κατηγορίες ως ακολούθως:

- Έργα Δημοσίων Συμβάσεων είναι έργα που υλοποιούνται μετά από δημοπράτηση π.χ. κατασκευαστικά έργα υποδομής και αγορές εξοπλισμού,

- Έργα που υλοποιούνται μέσω Σχεδίων Χορηγιών όπως π.χ. ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, παροχή κινήτρων για απασχόληση ανέργων και επενδύσεις στο τομέα της μεταποίησης,
- Άλλα έργα που δεν εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες όπως π.χ. έργα τεχνικής βοήθειας και προϋπηρεσιακή κατάρτιση υποψηφίων εκπαιδευτικών.

Στον Πίνακα 15 αναλύεται αρχικά το είδος των καταλογισμών ανά Ταμείο. Όπως θα ήταν άλλωστε αναμενόμενο, ο μέσος όρος ενός καταλογισμού που διενεργήθηκε στη βάση σταθερού ποσοστού είναι πολύ υψηλότερος από ένα βάσει παραστατικών. Στην περίπτωση του ΕΚΤ, που είναι και το μοναδικό Ταμείο που επιβαρύνθηκε με τέτοιους καταλογισμούς, ο μέσος όρος είναι σχεδόν επταπλάσιος από εκείνους βάσει παραστατικών. Από τους 11 καταλογισμούς, οι 6 αφορούν έργα δημοσίων συμβάσεων και οι 5 αφορούν σχέδια χορηγιών.

Πίνακας 15

Αρ. Καταλογισμών	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΕΤΑ / ΧΜΠΑ	ΤΣ	Αρ. Σύνολο	Ποσό Σύνολο	Μέσος όρος
						€	€
Βάσει σταθερού ποσοστού	0	11	0	0	11	820.410	74.583
Βάσει παραστατικών	25	113	19	5	162	1.853.459	11.441
	25	124	19	5	173		
				6	Έργα δημοσίων συμβάσεων		755.488
				5	Σχέδια Χορηγιών		64.922
							<u>820.410</u>

Με την ανάλυση των ποσών σε έργα δημοσίων συμβάσεων και σχέδια χορηγιών, διαφαίνεται η σοβαρότητα των καταλογισμών βάσει σταθερού ποσοστού κυρίως όταν αφορούν έργα δημοσίων συμβάσεων αφού στην πρώτη περίπτωση έχουν αντίκτυπο κατά μέσο όρο €126.000 ενώ στη δεύτερη €13.000. Σύμφωνα επίσης με τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί, οι καταλογισμοί βάσει σταθερού ποσοστού, που όπως εξηγήθηκε στο μέρος 5.1.1.2 αφορούσαν κατά κύριο λόγο παραβάσεις κανόνων που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις και αξιολογήσεις οικονομικών φορέων, διενεργήθηκαν βάσει ποσοστών όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα 16 πιο κάτω με τις ακόλουθες συχνότητες:

Πίνακας 16

Ποσοστό Διόρθωσης				
	2%	5%	10%	15%
ΔΣ	1	2	2	1
ΣΧ	0	5	0	0

Υπό το φως των πιο πάνω διαπιστώνεται ότι **δεν εντοπίστηκαν** μέχρι σήμερα παραβάσεις που να επισύρουν σοβαρότερες διορθώσεις της τάξης του 25%, 50% ή και 100% όπως προνοούνται στα Κατευθυντήρια Έγγραφα της ΕΕπ. Γενικά, και όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 17** πιο κάτω, παρόλο που οι συνολικοί καταλογισμοί στα έργα δημοσίων συμβάσεων αντιστοιχούν σε 27% του αριθμού των καταλογισμών εντούτοις το ύψος τους αντιστοιχεί σε 68% του συνόλου των οικονομικών διορθώσεων σε αντίθεση με τα σχέδια χορηγιών όπου το αντίστοιχο 59% επιφέρει επίπτωση με ποσοστό 29%.

Πίνακας 17

	<u>Αρ.</u>		<u>Υψος</u>		<u>Μέσος</u>
	<u>Καταλογισμών</u>	<u>%</u>	<u>Καταλογισμών</u>	<u>%</u>	<u>όρος</u>
Έργα /Δράσεις			€		€
Δημοσίων Συμβάσεων	46	27%	1.809.516	68%	39.337
Σχέδια Χορηγιών	102	59%	779.029	29%	7.638
Άλλα Έργα	25	14%	85.324	3%	3.413
	173		2.673.869		

Τέλος, είναι σημαντικό να επισημανθούν οι κυριότερες κατηγορίες αδυναμιών ανά είδος έργου.

- **Έργα Δημοσίων Συμβάσεων:**

1. **Μη έγκαιρη ολοκλήρωση ή/και παραλαβή έργων** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2004-2006),
2. **Παραβάσεις κανόνων δημοσίων συμβάσεων** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2004-2006) όπως π.χ. η μη ικανοποίηση κριτηρίων των εγγράφων διαγωνισμού από ανάδοχο, αλλαγές στους όρους εκτέλεσης και πληρωμής συμβάσεων, ουσιαστικές αλλαγές σε έγγραφα

διαγωνισμού λίγες μέρες πριν τη λήξη προθεσμίας υποβολής – μη διασφάλιση ίσης μεταχείρισης,

3. **Τόκοι απαλλοτριώσεων** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με τα μη επιλέξιμα ποσά τόκων που πληρώθηκαν σε πολίτες στα πλαίσια απαλλοτριώσεων ώστε να καταστεί δυνατή η υλοποίηση έργων,
4. **Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2004-2006) σχετικά με τη διεκδίκηση μη επιλέξιμων δαπανών κόστους αγοράς εξοπλισμού αντί για διεκδίκηση αποσβέσεων,
5. **Δαπάνες εκτός περιόδου εκτέλεσης της δράσης**, (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2004-2006) σχετικά με τη διεκδίκηση δαπανών για συντήρηση και παροχή λειτουργικής υποστήριξης για περίοδο πέραν της επιλέξιμης περιόδου,
6. **Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο** (αφορά κυρίως την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με διεκδίκηση δαπανών που αφορούσαν άλλα έργα, η χρέωση για κατασκευές που εκ των υστέρων κρίθηκαν ακατάλληλες και κατεδαφίστηκαν και μη δικαιολογημένες κοστολογήσεις.

• **Έργα Σχεδίων Χορηγιών:**

1. **Παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με την εσκεμμένη υποβολή ή απόκρυψη στοιχείων από δικαιούχους ώστε αυτοί να καταστούν επιλέξιμοι.
2. **Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης** (αφορά κυρίως την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με την υποβολή και λανθασμένη ένταξη δικαιούχων που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας,
3. **Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2007-2013) που έπρεπε να συνοδεύουν τις αιτήσεις δικαιούχων.
4. **Παράτυποι τερματισμοί έργων** (αφορά εξολοκλήρου την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με τον τερματισμό λειτουργίας έργων πριν την παρέλευση του ενδεικνυόμενου χρόνου.

Άλλα έργα:

1. **Λανθασμένα λογιστικά αρχεία** (αφορά κυρίως την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με λανθασμένους κυρίως υπολογισμούς μισθοδοσίας, επιμερισμούς και εισφορές σε ταμεία συντάξεως.
2. **Υπερπληρωμές σε δικαιούχους** (αφορά κυρίως την ΠΠ 2007-2013) σχετικά με λανθασμένους κυρίως υπολογισμούς που οδήγησαν σε υπερπληρωμές επιδομάτων.

Πίνακας με πλήρη ανάλυση όλων των καταλογισμών ανά είδος έργου επισυνάπτεται στο **Παράρτημα 15**.

5.3.3.2. Ανάλυση καταλογισμών ανά κατηγορία δικαιούχου

Στον **Πίνακα 18** πιο κάτω, αναλύονται οι καταλογισμοί και η συχνότητα τους ανά είδος ελεγχόμενου Φορέα, με τα διάφορα Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες να κατατάσσονται πρώτα με ποσοστό πέραν του **50%** των συνολικών καταλογισμών ενώ ακολουθούν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις (σχέδια χορηγιών) με ποσοστό **35%** και οι αλιείς με **8%**. Αναλυτικός Πίνακας με όλους τους επιμέρους Φορείς επισυνάπτεται στο **Παράρτημα 16**.

Πίνακας 18

Συνοπτική Ανάλυση Φορέων	€	Συχνότητα
Υπουργεία/Υπηρεσίες /Τμήματα	1.932.501	93
Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	599.901	53
Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	56.257	8
Ευρύτερος Δημόσιος/ημικρατικός Τομέας	42.081	3
Αλιείς	41.171	14
Μη κερδοσκοπικοί Οργανισμοί	1.958	2
	2.673.869	173

5.3.4. Ευρήματα που εμπεριέχουν υπόνοια απάτης ή διαφθοράς

Προτού κλείσουμε το παρόν Κεφάλαιο, είναι σημαντικό όπως στη βάση των στοιχείων που έχουν συλλεχθεί, γίνει αναφορά και σε περιπτώσεις για τις οποίες υπήρξε ένδειξη ή υποψία για απάτη ή διαφθορά. Όπως αναφέρθηκε ήδη στο **μέρος 4.2.1.** και σύμφωνα με το αρ. 36 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006, σε περιπτώσεις παρατυπιών όπου το μέρος που αναλογεί στην κοινοτική συνεισφορά δεν ξεπερνά το ποσό των €10.000, δεν απαιτείται άμεση ενημέρωση της ΕΕπ. Αυτό **δεν ισχύει** όμως στις περιπτώσεις όπου υπάρχει ένδειξη/υποψία για απάτη αφού ανεξαρτήτως ποσού, εμπίπτει στις περιπτώσεις όπου **απαιτείται άμεση ενημέρωση** της. Στον **Πίνακα 19** που ακολουθεί φαίνεται ότι έχουν προκύψει 4 τέτοιες περιπτώσεις, 3 αφορούσαν το ΧΜΠΑ/ΕΤΑ και 1 το ΕΚΤ.

Πίνακας 19

Περιπτώσεις που εμπεριέχουν υπόνοια απάτης			
Ταμείο	ΠΠ	Αρ. Περιπτώσεων	Ύψος Καταλογισμού
			€
ΧΜΠΑ	2004-2006	1	5.124
ΕΤΑ	2007-2013	2	406.900
ΕΚΤ	2007-2013	1	4.404
			416.428

Στα πλαίσια της ΠΠ 2004-2006 είχε εντοπιστεί 1 περίπτωση άλλες 3 αφορούν την τρέχουσα ΠΠ 2007-2013. Όπως διαφαίνεται και σε συνάρτηση με τον **Πίνακα 13**, η μία εκ των δύο περιπτώσεων που αφορά σε παραποίηση αίτησης χορήγησης από ιδιωτική επιχείρηση αντιστοιχεί στο 96% του συνόλου. Ιδιωτική επιχείρηση αφορά επίσης η μοναδική περίπτωση του ΕΚΤ ενώ οι υπόλοιπες δύο αφορούν ιδιώτες αλιείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Οικονομικές Διορθώσεις: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία

6.1. Οικονομικές Διορθώσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Σε συνέχεια της συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων που αφορούσαν τους καταλογισμούς από τους διάφορους Φορείς στο ΣΔΕ, θα προσπαθήσουμε να αντιπαραβάλουμε τα στοιχεία αυτά με κάποια αντίστοιχα σε Ευρωπαϊκό όμως επίπεδο, σε μία προσπάθεια σύγκρισης και εξαγωγής κάποιων συμπερασμάτων.

6.1.1. Γνωμοδότηση Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου - DAS

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο ιδρύθηκε με τη συνθήκη των Βρυξελλών του 1975. Σήμερα μέσα από διαχρονικές διεργασίες στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αποτελεί θεσμικό όργανο της ΕΕ επιφορτισμένο με την διενέργεια του ελέγχου των οικονομικών της ΕΕ. Το Συνέδριο ενεργεί ως εξωτερικός ελεγκτής και ανεξάρτητος θεματοφύλακας, συμβάλλοντας στη βελτίωση της δημοσιονομικής και της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των πολιτών της ΕΕ. Το ΕΕΣ ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των δαπανών της Ένωσης και εκδίδει σχετική γνωμοδότηση γνωστή με το γαλλικό ακρωνύμιο **DAS (Déclaration d'Assurance)**. Η DAS αποτελεί την επίσημη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποκείμενων πράξεων μέσω της οποίας παρέχεται στους ενδιαφερόμενους, κυρίως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, αλλά και στους πολίτες, μια ελεγκτική γνώμη για το κατά πόσο τα κονδύλια της ΕΕ έχουν δαπανηθεί ορθά και νομότυπα.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, το ΕΕΣ διενεργεί δειγματοληπτικά ελέγχους σε επαρκή αριθμό πράξεων σε ΚΜ ώστε να του παρέχεται η ευχέρεια να εκδίδει κάθε έτος τη γνωμοδότηση του μέσω της Ετήσιας Έκθεσης που ετοιμάζει. Μέσα από μελέτη των Ετήσιων Εκθέσεων του ΕΕΣ και **όσον αφορά τα τελευταία τουλάχιστο 8 έτη (2004-2011), το ΕΕΣ δεν δίνει καθαρή γνώμη αλλά αρνητική γνώμη όσον αφορά τις πληρωμές**, αφού εντοπίζει λάθη που ξεπερνούν το ποσοστό σημαντικότητας που έχει καθοριστεί στο 2%. “Το Συνέδριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα εξετασθέντα συστήματα εποπτείας

και ελέγχου είναι μερικώς αποτελεσματικά όσον αφορά τη διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των υποκειμένων στους λογαριασμούς πληρωμών” (Ετήσια Έκθεση ΕΕΣ για το 2011: 2012 σελ.12). Περαιτέρω καταλήγει ότι “βάσει εκτίμησης του Συνεδρίου, το **πιθανότερο ποσοστό σφάλματος για τις υποκείμενες στους λογαριασμούς πληρωμές είναι 3,9%.....** λόγω της σημασίας των θεμάτων που περιγράφονται και αποτελούν βάση για την αρνητική γνώμηοι υποκείμενες στους λογαριασμούς πληρωμές για το έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου του 2011 **επηρέαστηκαν σημαντικά από σφάλματα**” (Ετήσια Έκθεση ΕΕΣ για το 2011: 2012 σελ.12). Σύμφωνα με την αντίστοιχη Έκθεση για το έτος 2010, το **πιθανό σφάλμα υπολογίστηκε από το ΕΕΣ στο 3,7%** (Ετήσια Έκθεση ΕΕΣ για το 2010: 2011, σελ.12). Ενδεικτικά, στο **Παράρτημα 17** παρουσιάζεται απόσπασμα από την γνωμοδότηση του ΕΕΣ για το έτος 2011.

Βάσει των πιο πάνω διαφαίνεται πέραν πάσης αμφιβολίας ότι όσον αφορά τα κονδύλια που παραχωρούνται από την ΕΕ και παρά τις προσπάθειες και πρωτοβουλίες που κατά καιρούς προωθούνται, υφίστανται ουσιαστικές αδυναμίες στα διάφορα συστήματα, αποκεντρωμένα και μη, που λειτουργούν στα ΚΜ στα πλαίσια της επιμερισμένης διαχείρισης, με αποτέλεσμα να εντοπίζονται ουσιώδη σφάλματα που οδηγούν σε καταλογισμούς. Υπενθυμίζοντας το γεγονός ότι μόνο στα πλαίσια της **πολιτικής συνοχής για την ΠΠ 2007-2013, η ΕΕ προγραμματίζει να επενδύσει συνολικά 348 δις. ευρώ στις περιφέρειες της Ευρώπης, ποσό που περίπου αντιστοιχεί σε 50 δις κάθε έτος**, εύλογα μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι το εκτιμώμενο σφάλμα που αναφέραμε πιο πάνω συνεπάγεται σε **περίπου 2 δις ανά έτος!**

6.1.2. Οικονομικές Διορθώσεις στην Πολιτική Συνοχής

Σε σχετικό κείμενο εργασίας ³³ που δημοσίευσε η ΕΕπ. τον Οκτώβριο 2011, παρουσιάζεται μια συνοπτική ανάλυση των κυριότερων αδυναμιών που οδήγησαν σε σφάλματα/ καταλογισμούς στην πολιτική συνοχής όπως αυτά εντοπίστηκαν από την ΕΕπ. και το ΕΕΣ κατά τα έτη 2006-2009. “Δεδομένου ότι τα προγράμματα συνοχής υλοποιούνται από πολυάριθμους φορείς διαμέσου μιας εκτεταμένης σειράς έργων, υπάρχει εγγενώς ο κίνδυνος σφάλματος. Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη της ΕΕ έχουν θεσπίσει διαδικασίες ελέγχου προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους κανόνες και να επιτευχθούν οι στόχοι των πολιτικών” (Hahn, 2011: σελ.24). Σημαντική είναι η αναφορά ότι το “**ποσοστό λάθους παραμένει υψηλό και αναμένεται να κυμανθεί**

³³ SEC(2011)1179 ημ. 5 Νοεμβρίου 2011 με θέμα «Analysis of errors in cohesion policy for the years 2006- 2009 _actions taken by the commission and the way forward».

ανάλογα στο μέλλον, με την υλοποίηση έργων της τρέχουσας ΠΠ και αντίστοιχης αύξησης στον όγκο των πληρωμών κατά τα επόμενα έτη” (SEC,[2011] 1179: σελ.3).

Πέραν του κινδύνου που σχετίζεται με τη **διαφορετικότητα στη φύση των έργων** και του μεγάλου αριθμού φορέων και συστημάτων που εμπλέκονται, η ΕΕπ. αναγνωρίζει επίσης το γεγονός ότι η επιλεξιμότητα των δαπανών η οποία καθορίζεται τόσο βάσει συμμόρφωσης με κανόνες που θεσπίζονται από την ΕΕπ. σε κεντρικό επίπεδο όσο και σε εθνικό επίπεδο, οδηγούν σε **πολυπλοκότητα** και αυξάνουν τον κίνδυνο παρερμηνειών. Όσον αφορά τα ποσοστά σφάλματος, η ΕΕπ. καταλήγει ότι **“θα ήταν μη ρεαλιστικό να υποθέσουμε ότι δεν θα προκύψουν λάθη** και, συνεπώς, ένας βαθμός ανοχής σχετικά με το κατάλληλο επίπεδο ακρίβειας θεωρείται αποδεκτός. Σε σχέση με τον έλεγχο, αυτό συνεπάγεται το **«επίπεδο σημαντικότητας» και καθορίζεται στο 2%** των ελεγχόμενων ποσών σύμφωνα και με την «Μεθοδολογία DAS» του ΕΕΣ” (SEC,[2011] 1179: σελ.7). Τα εκτιμώμενα ποσοστά σφάλματος από το ΕΕΣ είναι σχεδόν διπλάσια του 2% όσον αφορά την Πολιτική Συνοχής, γεγονός που οδηγεί και στην έκδοση ανάλογων γνωμοδοτήσεων. Για σκοπούς σύγκρισης, παρουσιάζονται πιο κάτω συνοπτικά τα αποτελέσματα όσον αφορά τα τρία μεγαλύτερα Ταμεία δηλαδή το ΕΤΠΑ, το ΤΣ και το ΕΚΤ τα οποία καλύπτουν και το 97% των συγχρηματοδοτούμενων υπό εξέταση προγραμμάτων.

6.1.2.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Ταμείο Συνοχής

Βάσει της ανάλυσης που διενήργησε η ΕΕπ. (SEC,[2011] 1179: σελ.10-11), τα σφάλματα είναι δυνατό να ομαδοποιηθούν στις ακόλουθες περιοχές αδυναμιών:

➤ Δημόσιες συμβάσεις

Οι δημόσιες συμβάσεις αντιστοιχούν σε περίπου **41%** των συσσωρευτικών ποσών σφαλμάτων με τις συχνότερες αδυναμίες να αφορούν στα ακόλουθα:

(α) Ανεπαρκής αξιολογήσεις προσφορών που περιλαμβάνουν την εισαγωγή παράτυπων (π.χ. περιοριστικών ή μεροληπτικών) κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής προσφοροδοτών, τη χρήση κριτηρίων επιλογής ως κριτηρίων ανάθεσης, τη χρήση «μέσων τιμών» ως κριτήριο ανάθεσης, ατεκμηρίωτες αποφάσεις επιτροπών αξιολόγησης κ.α.

(β) Μη χρήση διαγωνισμών δημοπράτησης ή κατακύρωση διαγωνισμών στη βάση λανθασμένων διαδικασιών (π.χ. απευθείας ανάθεση κυρίως για περιπτώσεις συμπληρωματικών έργων, χρήση διαπραγμάτευσης αντί ανοικτού διαγωνισμού κ.α.).

(γ) **Μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δημοσιεύσεων** κυρίως όσον αφορά στη πλήρη συμμόρφωση για παροχή πρόσβασης προσφοροδοτών άλλων χωρών σε έγγραφα διαγωνισμού.

➤ **Επιλεξιμότητα Δαπανών**

Η επιλεξιμότητα δαπανών αφορά στο **39%** των σφαλμάτων με τις συχνότερες αδυναμίες να αφορούν στα ακόλουθα:

(α) **Λάθη στην επιλογή έργων** που σύμφωνα με την ΕΕπ. αντιστοιχεί περίπου στο **20%** και αφορά περιπτώσεις όπου δεν ακολουθήθηκαν οι κανόνες και τα κριτήρια που είχαν τεθεί.

(β) **Διεκδίκηση μη επιλέξιμων δαπανών** που αντιστοιχούσαν περίπου σε **13%** και αφορούσαν κατηγορίες δαπανών που δεν είναι επιλέξιμες, πραγματοποιήθηκαν εκτός της περιόδου επιλεξιμότητας, δεν σχετίζονταν με τα συγχρηματοδοτημένα προγράμματα ή αφορούσαν έργα σε μη επιλέξιμες περιοχές, διπλή διεκδίκηση δαπανών κ.α.

(γ) **Άλλοι τύποι σφαλμάτων**, ύψους **6%** περιλάμβαναν κυρίως τον ανακριβή υπολογισμό του ποσοστού συγχρηματοδότησης και τη δήλωση του ανακτήσιμου Φ.Π.Α.

➤ **Διαδρομή ελέγχου**

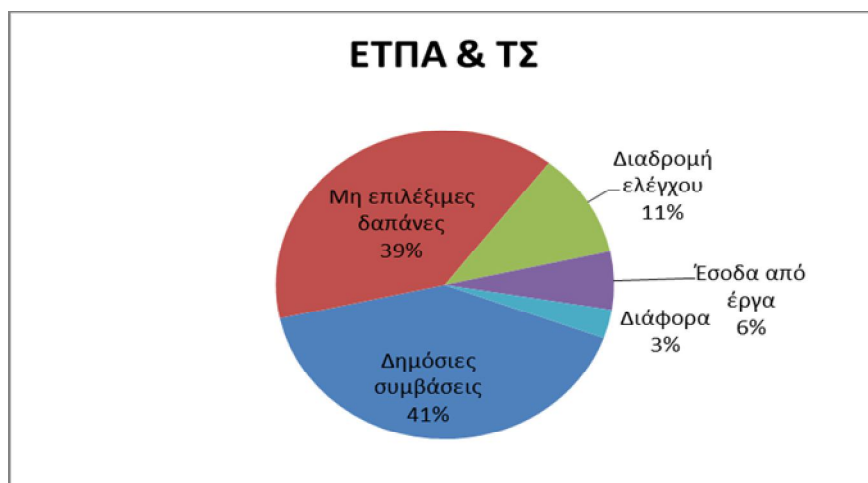
Η εν λόγω κατηγορία που ανέρχεται σε **11%** των ποσοτικά προσδιορισμένων σφαλμάτων περιλαμβάνει τις αποτυχίες να κρατηθούν στα διάφορα επίπεδα του ΣΔΕ τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία ώστε να είναι εφικτή η συμφιλίωση τους με τα ποσά που δηλώνονται στην ΕΕπ.

➤ **Έργα που παράγουν έσοδα**

Το σύνθετο ζήτημα του εισοδήματος που παράγεται από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και σχετίζονται με το σωστό υπολογισμό της συγχρηματοδότησης αποτελούν το **6%** των ποσοτικά προσδιορισθέντων σφαλμάτων.

Τέλος, **άλλα διάφορα λάθη** αποτελούν το υπόλοιπο **3%**. Συνοψίζοντας, και σύμφωνα με το σχετικό κείμενο εργασίας της ΕΕπ. (SEC,[2011] 1179: σελ.9), η ποσοτική κατανομή των σφαλμάτων για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ παρουσιάζεται στο **Γράφημα 7** πιο κάτω:

Γράφημα 7

6.1.2.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Βάσει της ανάλυσης που διενήργησε η ΕΕπ. (SEC,[2011] 1179: σελ.11-12)., τα σφάλματα για το ΕΚΤ είναι δυνατό να ομαδοποιηθούν στις ακόλουθες περιοχές αδυναμιών:

➤ **Επιλεξιμότητα Δαπανών**

Η επιλεξιμότητα δαπανών αφορά στο **58%** των σφαλμάτων με τις συχνότερες αδυναμίες να αφορούν τη συμμετοχή μη-επιλέξιμων δικαιούχων, μη-επιλέξιμες άμεσες και έμμεσες δαπάνες, πληρωμές εκτός της περιόδου επιλεξιμότητας, πληρωμές για υπηρεσίες που δεν παραδόθηκαν και ανακτήσιμο Φ.Π.Α.

➤ **Διαδρομή ελέγχου**

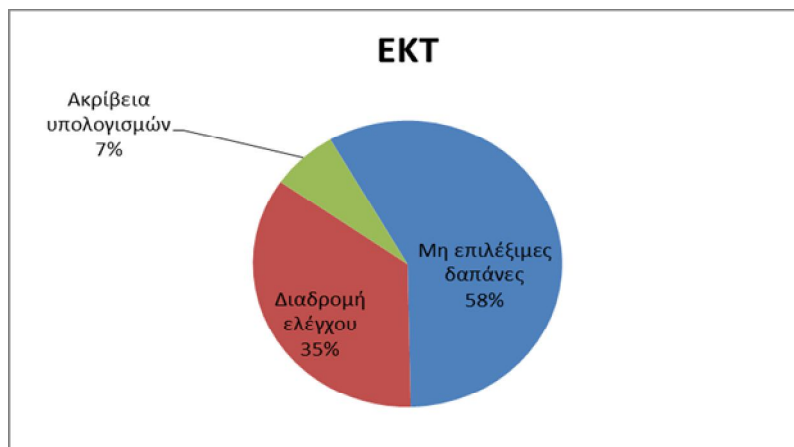
Η εν λόγω κατηγορία που ανέρχεται σε **35%** των ποσοτικά προσδιορισμένων σφαλμάτων περιλαμβάνει τις αποτυχίες να κρατηθούν στα διάφορα επίπεδα του ΣΔΕ τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία ώστε να είναι εφικτή η συμφιλίωση τους με τα ποσά που δηλώνονται στην ΕΕπ.

➤ **Ακρίβεια υπολογισμών δηλωθέντων δαπανών**

Τα σφάλματα που σχετίζονται με την ακρίβεια των δηλωθέντων δαπανών και τα οποία ανέρχονται σε **7%**, αφορούν την λανθασμένη κατανομή άμεσων και έμμεσων δαπανών, στον λανθασμένο υπολογισμό των δαπανών, την υπερ-δήλωση δαπανών, τον ανακριβή υπολογισμό των ποσοστών συγχρηματοδότησης, καθώς και τη **μη διενέργεια ή εσφαλμένη υλοποίηση διαδικασιών δημοπράτησης** (αλλά δεν αφορούσε σύμφωνα με το ΕΕΣ τα έτη 2008 και 2009). Συνοψίζοντας, και

σύμφωνα με το σχετικό κείμενο εργασίας της ΕΕπ. (SEC,[2011] 1179: σελ.11), η ποσοτική κατανομή των σφαλμάτων για το ΕΚΤ παρουσιάζεται στο Γράφημα 8 πιο κάτω:

Γράφημα 8

6.1.3. Σύγκριση περιοχών αδυναμιών μεταξύ Κύπρου και ΚΜ της ΕΕ.

6.1.3.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Ταμείο Συνοχής

Στον Πίνακα 20 παρουσιάζονται τα ποσοστά που έχουν αναλυθεί πιο πάνω ενώ στη στήλη ΣΔΕ παρουσιάζονται τα αντίστοιχα ποσοστά της Κύπρου όπως αυτά έχουν ομαδοποιηθεί για σκοπούς σύγκρισης.

	ΕΤΠΑ & ΤΣ	
	ΕΕΣ & ΕΕ	ΣΔΕ
Δημόσιες συμβάσεις	41%	- ↓
Επιλογή έργων	20%	1,3% ↓
Μη επιλέξιμες δαπάνες	13%	90,3% ↑
Διαδρομή ελέγχου	11%	5,4%
Έσοδα από έργα	6%	-
Άλλες μη επιλέξιμες δαπάνες	6%	0,9%
Διάφορα	3%	2,1%

Αναλογικά οι μη επιλέξιμες δαπάνες παρουσιάζονται πολύ υψηλότερες κυρίως λόγω των δύο μεμονωμένων περιπτώσεων που αφορούσαν τους τόκους απαλλοτριώσεων αφού εάν αγνοηθούν, το ποσοστό **μειώνεται στο 12.5%**. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι παρόλο που 61% ποσοτικά των σφαλμάτων στην ΕΕ οφείλεται σε λανθασμένες διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων και επιλογών/εντάξεων έργων, σε αυτούς τους τομείς φαίνεται να πηγαίνουμε καλά αφού το αντίστοιχο μας ποσοστό **αντιπροσωπεύει μόλις το 1.3%** των σφαλμάτων όσον αφορά την επιλογή έργων ενώ δεν είχαμε σφάλματα όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις.

6.1.3.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Όσον αφορά το ΕΚΤ, η σημαντικότερη περιοχή αδυναμιών στην ΕΕ σχετίζεται με τις μη επιλέξιμες δαπάνες με ποσοστό 58% ενώ η διαδρομή ελέγχου ακολουθεί με 35%. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, στην κατηγορία «ακρίβεια υπολογισμών» όσον αφορά την ΕΕ, περιλαμβάνονται και τα θέματα δημοσίων συμβάσεων. Όπως παρουσιάζεται και στον **Πίνακα 21** πιο κάτω, ο λόγος που στην εν λόγω κατηγορία παρουσιάζουμε συγκριτικά πολύ υψηλότερα ποσοστά είναι λόγω των καταλογισμών για θέματα δημοπράτησης σε έργα του ΕΚΤ αφού εάν αγνοηθούν, **το ποσοστό μειώνεται στο 11.4%**.

	ΕΚΤ		
	ΕΕΣ & ΕΕ	ΣΔΕ	
Μη επιλέξιμες δαπάνες	58%	35,0%	↓
Διαδρομή ελέγχου	35%	6,3%	↓
Ακρίβεια υπολογισμών	7%	58,7%	↑

Πέραν του καλύτερου συγκριτικά ποσοστού στις μη επιλέξιμες δαπάνες, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι πηγαίνουμε αρκετά καλά όσον αφορά στη φύλαξη των απαραίτητων αποδεικτικών, στοιχείο πολύ σημαντικό για το ΕΚΤ κυρίως λόγω της **άυλης φύσης** των πλείστων έργων που συγχρηματοδοτεί και την μη ύπαρξη φυσικού αντικειμένου προς έλεγχο μεταγενέστερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Συμπεράσματα, Εισηγήσεις - Προτάσεις Βελτίωσης

7.1. Γενικά συμπεράσματα

Όπως αναφέρθηκε στο μέρος 3.1. και μέσα στα πλαίσια του ΠΔΠ που εγκρίθηκε πρόσφατα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Κύπρος αναμένεται να λάβει από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής στα πλαίσια της ΠΠ 2014-2020 ποσό ύψους περίπου €585 εκ. Βιώνοντας την οικονομική στενότητα που επικρατεί και υπό το φως πρόσφατων δηλώσεων³⁴ του Προέδρου της ΕΕπ. Ζ.Μ. Μπαρόζο στην έδρα του Δημοσιογραφικού δικτύου Bloomberg στη Νέα Υόρκη ότι “είναι δίκαιο να σκεφθούμε αύξηση των διαρθρωτικών κονδυλίων για την Κύπρο”, εύλογα συμπεραίνεται ότι τα κονδύλια δύναται να αυξηθούν ξεπερνώντας ίσως και εκείνα που θα παραχωρηθούν κατά την τρέχουσα ΠΠ.

Κρίνεται επομένως επιτακτική η ανάγκη για προώθηση και εφαρμογή κάποιων μέτρων που να στοχεύουν στην ενδυνάμωση του ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο με απώτερο σκοπό την όσο το δυνατό υψηλότερη απορρόφηση και αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων ώστε να αποτελέσουν την κινητήρια δύναμη ανάπτυξης και ανάκαμψης της οικονομίας μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου.

Το ΣΔΕ αποτελείται από συγκεκριμένους φορείς, με τον καθένα να επιτελεί το δικό του ρόλο και αποστολή ώστε να καθίσταται εφικτή η υλοποίηση των έργων και η συνεπακόλουθη πιστοποίηση και διεκδίκηση δαπανών από την ΕΕπ. Ως αρμόδια Αρχή έχει οριστεί η ΥΕΕ με αποστολή τη διασφάλιση εύλογης διαβεβαίωσης, μέσω της διενέργειας ελέγχων, για τη διατύπωση σχετικής γνωμοδότησης προς την ΕΕπ. Παρόλο που το ΣΔΕ περιλαμβάνει τουλάχιστο τρία διακριτά επίπεδα ελέγχων-επαληθεύσεων (Δ-ΕΦ/ΔΑ-ΑΠ) και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από κάποιους και ως «βαρετό» εντούτοις, η ΥΕΕ εντοπίζει σημαντικές αδυναμίες μέσω των ελέγχων της όπου λόγω της «εκ των υστέρων» φύσης τους δεν υπάρχουν πολλά περιθώρια για λήψη διορθωτικών μέτρων και την αποφυγή καταλογισμών. Μέσω της παρούσας εργασίας, της συλλογής και επεξεργασίας σχετικών με καταλογισμούς δεδομένων, έχει καταστεί εφικτός ο εντοπισμός των σοβαρότερων περιοχών αδυναμιών και η εξαγωγή χρήσιμων

³⁴ <http://www.cna.org.cy/webnewsEN.asp?a=5dc1309a517c46e0b51ab826ec35977b>

επισημάνσεων, τα οποία σε συνάρτηση με κάποιες βελτιωτικές εισηγήσεις που ακολουθούν αναμένεται να βοηθήσουν στις προσπάθειες που καταβάλλει το Κράτος για περαιτέρω βελτίωση και ενδυνάμωση του ΣΔΕ.

7.2 Εισηγήσεις για το μέλλον

Έχοντας επομένως προβεί στην περιγραφή του ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο βάσει του σχετικού θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα καθώς και στην ανάλυση των οικονομικών διορθώσεων μίας σχετικά μεγάλης χρονικής περιόδου, θεωρώ ότι η παρούσα έρευνα θα ήταν ημιτελής εάν δεν περιείχε και κάποιες εισηγήσεις προς τις Διευθύνσεις των αρμόδιων Αρχών που να στοχεύουν στην περαιτέρω ενδυνάμωση του ΣΔΕ. Πιο κάτω διατυπώνονται κάποιες εισηγήσεις:

7.2.1. Επικέντρωση στις περιοχές αδυναμιών

Οι εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να εστιάζονται στις περιοχές αδυναμιών που έχουν εντοπιστεί αφού λάβουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κάθε Ταμείου αλλά και το είδος των έργων έτσι ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα και να περιορίζονται μη επιλέξιμες δαπάνες προτού αυτές πιστοποιηθούν και προωθηθούν για διεκδίκηση στην ΕΕπ. Όσον αφορά για παράδειγμα τις χορηγίες (σχέδια χορηγιών), θα πρέπει να διενεργείται πολύ προσεκτική αξιολόγηση των αιτήσεων λόγω του αυξημένου κινδύνου αποδοχής παραπονημένων στοιχείων ή ενεργειών εκ μέρους δικαιούχων που τους καθιστούν μη επιλέξιμους. Η συνεχής παρακολούθηση της προόδου κάποιων έργων υποδομής (δημοσίων συμβάσεων) θα βοηθήσει ώστε να εντοπιστούν π.χ. έργα τα οποία έχουν αυξημένο κίνδυνο να μην ολοκληρωθούν έγκαιρα, παρέχοντας παράλληλα χρόνο για τη λήψη κατάλληλων μέτρων. Οι διαδικασίες δημοπρατήσεων παρόλο που όπως διαφάνηκε από τα στοιχεία δεν αποτέλεσε πρόβλημα κατά την τρέχουσα αλλά κατά την προηγούμενη ΠΠ, πρέπει πάντοτε να πραγματοποιούνται με γνώμονα τις εκάστοτε νομοθεσίες, κανονισμούς και αρχές (π.χ. διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης) καθότι διαπιστώθηκε η σοβαρότητα των καταλογισμών εκεί όπου προκύπτουν καθώς και το γεγονός ότι εκ των υστέρων δεν υπάρχουν περιθώρια για προώθηση διορθωτικών μέτρων.

7.2.2. Αξιολόγηση επάρκειας και στελέχωσης Φορέων

Είναι πολύ σημαντικό η ΔΑ να διασφαλίζει ότι διενεργείται από την αρχή ενδελεχής αξιολόγηση της επάρκειας και της στελέχωσης των εμπλεκόμενων φορέων ώστε να διαπιστώνεται απαρχής κατά πόσο αυτοί διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό ώστε να είναι σε θέση να φέρουν εις πέρας την αποστολή τους. Για παράδειγμα και όπως διαφαίνεται από τα στοιχεία, σε τμήματα στα οποία ανατέθηκε η διεκπεραίωση σύνθετων έργων δημοσίων συμβάσεων και τα οποία δεν είχαν προηγούμενες σχετικές εμπειρίες και γνώσεις, προέκυψαν προβλήματα. Πρόσθετα, μέσω των ευρημάτων διαφάνηκε και η αναγκαιότητα όπως συγκεκριμένοι φορείς στελεχώνονται από την αρχή με εξειδικευμένο προσωπικό αναλόγως των σχεδίων χορηγιών που καλούνται να υλοποιήσουν ώστε τα οποιαδήποτε προβλήματα να εντοπίζονται έγκαιρα και προτού προκύψουν καταλογοισμοί. Για παράδειγμα διαφάνηκε η αναγκαιότητα στελέχωσης τμημάτων με λογιστές εκεί που προέκυπτε ανάγκη αξιολόγησης οικονομικών καταστάσεων δικαιούχων (που προσκομίζονταν ως μέρος των αιτήσεων) ή/και υπολογισμών μισθών, εισφορών και άλλων σχετικών δαπανών. Επίσης, σε κάποιες περιπτώσεις διαφάνηκε η ανάγκη για στελέχωση με άτομα ειδικευμένα στη μηχανική κυρίως όσον αφορά στην παρακολούθηση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου. Τέλος, διαφαίνεται μέσα από την ανάλυση ότι στα τμήματα τα οποία είχαν ανατεθεί έργα (κυρίως δημοσίων συμβάσεων) και τα οποία διεκπεραιώνουν τέτοια έργα ως μέρος των καθημερινών τους διεργασιών, εντοπίστηκαν τα λιγότερα προβλήματα.

7.2.3. Εκπαίδευση και συνεχής επιμόρφωση προσωπικού

Η εκπαίδευση και η επιμόρφωση του προσωπικού που στελεχώνει τους διάφορους φορείς πρέπει να αποτελεί μέρος μίας ευρύτερης στρατηγικής εκπαίδευσης και κατάρτισης η οποία να επαναξιολογείται και να αναδιαμορφώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Πολλοί καταλογοισμοί φαίνεται να είναι αποτέλεσμα μη επαρκούς γνώσης ή/και κατανόησης συγκεκριμένων προνοιών του κανονιστικού και νομοθετικού πλαισίου που διέπουν τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα όπως π.χ. των επιμέρους Κοινοτικών Κανονισμών του κάθε Ταμείου, των Κανόνων Επιλεξιμότητας, των προνοιών Σχεδίων Χορηγιών, Οδηγών Εφαρμογής, Κανονιστικών Διοικητικών Πράξεων όπως π.χ. στο χειρισμό αλλαγών και απαιτήσεων κ.α.. Επίσης, ως καθοριστικής σημασίας κρίνεται αφενός η συνεχής παρακολούθηση των Κατευθυντήριων Γραμμών (ΚΓ) που εκδίδει κατά καιρούς η ΕΕπ. καθώς και άλλων γνωματεύσεων θεσμικών οργάνων της ΕΕ όπως π.χ. σε θέματα κρατικών ενισχύσεων και αφετέρου η πιστή εφαρμογή των εγκυκλίων που εκδίδουν η ΔΑ και η ΑΠ. Συστήνεται επίσης όπως σε περιπτώσεις εντοπισμού

παρατυπιών, οι διορθώσεις διενεργούνται με γνώμονα τις ΚΓ της ΕΕπ. ώστε να αποφεύγονται τυχόν μεταγενέστεροι πρόσθετοι καταλογισμοί.

7.2.4. Έγκαιρη διενέργεια ελέγχων και επαληθεύσεων βάσει αξιολόγησης κινδύνων

Όσον αφορά την ΥΕΕ η οποία διενεργεί ελέγχους βάσει στατιστικού δείγματος, συστήνεται όπως προβαίνει σε αξιολόγηση των έργων προς έλεγχο δίνοντας προτεραιότητα στα έργα/σχέδια τα οποία κατατάσσει ως «υψηλότερου κινδύνου» στη βάση κριτηρίων όπως πολυπλοκότητας, προηγούμενη εμπειρία, είδος φορέα υλοποίησης, ευρήματα άλλων φορέων κ.α. Τυχόν ευρήματα της θα πρέπει να κοινοποιούνται άμεσα στη ΔΑ για την προώθηση διορθωτικών μέτρων.

Όσον αφορά τους φορείς που διενεργούν επαληθεύσεις, ο ρόλος τους είναι ακόμη πιο σημαντικός αφού έχουν τη δυνατότητα να διενεργήσουν τις επαληθεύσεις τους νωρίτερα από την ΥΕΕ προλαβαίνοντας έτσι κάποιες καταστάσεις προτού αυτές επιδεινωθούν. Ας μη ξεχνάμε ότι η ΥΕΕ ως Αρχή Ελέγχου είναι η τελευταία χρονικά που διενεργεί ελέγχους. Η έρευνα έχει καταδείξει ότι η Αρχή Ελέγχου έχει προχωρήσει σε καταλογισμούς που στις περιπτώσεις κάποιων Ταμείων είναι κατά πολύ υψηλότερες από εκείνες που εντοπίστηκαν στα πλαίσια των επαληθεύσεων όπως αναφέρεται στη συνέχεια, ενώ λογικά θα έπρεπε να υφίσταται το αντίθετο.

7.2.5. Αποτελεσματικότερη διενέργεια επαληθεύσεων

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι έλεγχοι της ΥΕΕ διενεργούνται ένα χρόνο μετά την πιστοποίηση των δαπανών στην ΕΕπ., τα στοιχεία της έρευνας καταδεικνύουν ότι μόνο στην περίπτωση του ΤΣ οι επαληθεύσεις φαίνεται να αποδείχθηκαν αποτελεσματικότερες αφού δεν ακολούθησαν ουσιαστικοί καταλογισμοί από την ΥΕΕ. Στις περιπτώσεις του ΕΚΤ, του ΕΤΑ και του ΕΤΠΑ, όπου οι έλεγχοι της ΥΕΕ οδήγησαν σε σχεδόν τις ίδιες ή και πολύ μεγαλύτερες οικονομικές διορθώσεις, το γεγονός αυτό καταδεικνύει την ανάγκη όπως οι επαληθεύσεις καταστούν αποτελεσματικότερες ώστε να εντοπίζουν τις αδυναμίες έγκαιρα. Η εισήγηση αυτή θα πρέπει να μελετηθεί σε συνάρτηση με την αξιολόγηση της επάρκειας και στελέχωσης των εμπλεκόμενων Φορέων καθώς και της αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων.

7.2.6. Απρόσκοπτη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων Φορέων

Στη βάση αυτής της εισήγησης συστήνεται όπως για σκοπούς καλύτερου συντονισμού και αλληλοενημέρωσης, η ΔΑ προχωρήσει με την πρωτοβουλία όπως διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα συναντήσεις μεταξύ των κύριων εμπλεκόμενων Φορέων (ΕΦ, ΑΠ, ΔΑ, ΥΕΕ). Σκοπός των συναντήσεων θα είναι πέραν της αλληλοενημέρωσης, η διάχυση πληροφόρησης σχετικά με αδυναμίες που οδήγησαν σε καταλογισμούς, η ανταλλαγή απόψεων και η προώθηση αποριών προς αρμόδια κοινοτικά όργανα, ο συντονισμός της χρονικής περιόδου διενέργειας ελέγχων και επαληθεύσεων ώστε να μην επιβαρύνονται δικαιούχοι και Φορείς κ.α. Θα πρέπει επίσης να καθοριστούν συγκεκριμένα άτομα σε κάθε Φορέα ως σημεία επαφής ώστε να είναι εφικτή απρόσκοπτη καθημερινή επικοινωνία όπου χρειάζεται, χωρίς περιττές καθυστερήσεις που προκύπτουν π.χ. όταν διακινείται αλληλογραφία μέσω των επίσημων αρχείων.

7.2.7. Επαναξιολόγηση πρακτικών και απλοποίηση διαδικασιών

Η ΔΑ υπό το ρόλο της ως αρχή συντονισμού και σε συνεργασία με τις κύριες εμπλεκόμενες αρχές θα μπορούσε να αναλάβει μία πρωτοβουλία επαναξιολόγησης του ΣΔΕ με στόχο την απλοποίηση κάποιων διαδικασιών/προνοιών του. Για παράδειγμα, στο άρθρο 11.3(β) του Καν. 1081/2006 για το ΕΚΤ, όπως αυτό αναθεωρήθηκε³⁵ το 2009, προνοείται μια σημαντική απλούστευση κατά τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών. Πιο συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα στα ΚΜ, εάν το επιθυμούν στις περιπτώσεις χορηγιών: (α) οι έμμεσες δαπάνες να δηλώνονται με βάση κατ'αποκοπή ποσοστό (flat-rates) έως το 20 % των άμεσων δαπανών μιας πράξης, (β) δαπάνες να δηλώνονται με βάση κατ'αποκοπή ποσοστό στη βάση τυποποιημένων κλιμάκων μοναδιαίου κόστους (standard-scale-of-unit-costs) όπως αυτές ορίζονται από το ΚΜ, (γ) κατ'αποκοπή ποσά (lump-sums) προς κάλυψη όλων ή μέρους των δαπανών μιας πράξης. Περαιτέρω και αξιοποιώντας τις μέχρι σήμερα εμπειρίες, θα μπορούσαν να προωθηθούν απλοποιήσεις στους κανόνες επιλεξιμότητας με στόχο να καταστούν πιο κατανοητοί και φιλικοί προς τους χρήστες. Παράλληλα, θα πρέπει να αποφεύγεται η εισαγωγή δυσνόητων προνοιών σε οδηγούς σχεδίων χορηγιών, κριτηρίων ή απαιτήσεων που εκ προοιμίου είναι σχεδόν ανέφικτο να εφαρμοστούν ή πολύ υψηλών (αχρειαστων) προδιαγραφών κυρίως σε έργα δημοσίων συμβάσεων, αναγκάζοντας τη μεταγενέστερη εισαγωγή χαλαρώσεων με όλα τα συνεπακόλουθα προβλήματα.

³⁵ ESF Legal Papers – Consolidated Structural Funds Regulations for the Programming Period 2007-2013, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012, p.81. (ISBN 978-92-79-22524-6)

7.2.8. Αναδρομικά έργα - έγκαιρη προετοιμασία

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές³⁶ της ΕΕπ, αναδρομικά έργα είναι εκείνα που εντάσσονται σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα σε φάση όπου η υλοποίηση τους βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο και τα οποία είχαν χρηματοδοτηθεί από κρατικούς πόρους. Συνήθως τέτοια έργα εντάσσονται ως συμπληρωματικά έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι θα επιτευχθεί πλήρης απορρόφηση των κοινοτικών πόρων. Τέτοια έργα εγκυμονούν κινδύνους καθότι κάποιες πρόνοιες του κανονιστικού πλαισίου που αφορούν π.χ. δημοσιότητα και πληροφόρηση, δημόσιες συμβάσεις, πιστοποιητικά συμβατότητας κ.α., πιθανό να μην είχαν εφαρμοστεί πλήρως, γεγονός που μπορεί να συνεπάγεται σε μεγάλους καταλογισμούς. Ενόψει του κλεισίματος της τρέχουσας ΠΠ το 2015 και λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες και τυχόν επιπτώσεις τους σε ενταγμένα έργα, συστήνεται όπως η ΔΑ μεριμνήσει άμεσα ώστε να ελαχιστοποιηθούν προβλήματα σε «επιλαχόντα» έργα στα πλαίσια αναδρομικής τους ένταξης στο μέλλον.

7.2.9. Έργα που παράγουν έσοδα

Όπως αναφέρθηκε στο μέρος 6.1.2.1. τα έργα που παράγουν έσοδα αποτελούν συνήθη πηγή σφαλμάτων στην ΕΕ. Παρόλο που μέχρι σήμερα δεν είχαμε τέτοιους καταλογισμούς στην Κύπρο καθώς με βάση το ΣΔΕ ο διακανονισμός του «ποσοστού ελλείμματος» θα διεξαχθεί στο τέλος της ΠΠ, συστήνεται όπως η ΔΑ προχωρήσει σε επανεξέταση των κύριων παραμέτρων που αποτέλεσαν τη βάση στους υπολογισμούς σε μεγάλα έργα ώστε τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στο κλείσιμο της ΠΠ να ελαχιστοποιηθούν.

7.2.10. Υιοθέτηση πρακτικών συγκριτικής προτυποποίησης

Τέλος, με τη συστηματική υιοθέτηση πρακτικών συγκριτικής προτυποποίησης (benchmarking) όσον αφορά διαδικασίες και εφαρμογές σε όλα τα επίπεδα του ΣΔΕ με τις αντίστοιχες άλλων ΚΜ που φαίνεται να αποτελούν πρότυπο όπως π.χ. της Ιρλανδίας, θα πρέπει να επιδιώκεται ο προσδιορισμός εκείνων των βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται και αποφέρουν καλύτερα αποτελέσματα. “Πρακτικά κάθε δραστηριότητα της οποίας η βελτίωση μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση της αποδοτικότητας της ή/και στην επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος είναι δυνατόν να αποτελέσει στόχο benchmarking” (Μπουραντάς, 2005), γιατί όχι και το ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο.

³⁶ Guidance Note to the COCOF No. 12-0050-00-EN on Treatment of Retrospective EU assistance during the period 2007-2013

7.3. Επίλογος

Η δραστική βελτίωση στην αποτελεσματικότητα της χρήσης των ευρωπαϊκών πόρων αποτελεί για πολλούς τον ακρογωνιαίο λίθο για συνέχιση της πορείας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η δημοσιονομική εξυγίανση κοινό στόχο όλων των πολιτών της Ένωσης. Δεν μπορεί επί σωρεία ετών, το ΕΕΣ να δίνει αρνητική γνώμη όσον αφορά την κοινή διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων χωρίς τη λήψη κατάλληλων ενεργειών. Και η Κύπρος δεν αποτελεί εξαίρεση αφού μέσω της έρευνας έγινε κατορθωτή η επισήμανση κάποιων περιοχών αδυναμιών. Μέσα στα πλαίσια λοιπόν του ΣΔΕ που εφαρμόζεται στην Κύπρο, οι αρμόδιες Αρχές θα πρέπει να προβαίνουν σε τέτοιες ενέργειες ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης απορρόφηση των κονδυλίων που διατίθενται στην Κύπρο και να αποφεύγεται έτσι η κάλυψη τυχόν αδυναμιών με κρατικούς πόρους.

Πρόσφατο άρθρο εφημερίδας του ημερήσιου τύπου ημερομηνίας 22 Απριλίου 2013 αναφέρει μεταξύ άλλων ότι “δεν χάθηκε ούτε ένα ευρώ από τα διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο συνοχής, τονίζει το γραφείο προγραμματισμού”.³⁷ Λίγες μέρες αργότερα, άλλο άρθρο εφημερίδας του ημερήσιου τύπου ημερομηνίας 26 Απριλίου 2013 αναφέρει μεταξύ άλλων ότι “η Κομισιόν προειδοποίησε πως αν δεν ολοκληρωθούν τα έργα ως το 2015, θα πάρει πίσω τα εκατομμύρια που ήδη ξοδεύει”³⁸, γεγονός που αναμένεται να ασκήσει πίεση στο ΣΔΕ για έγκαιρη υλοποίηση και διεκδίκηση των δαπανών.

Είναι επομένως ξεκάθαρο, και όπως έδειξε και η εμπειρία στα πλαίσια της προηγούμενης ΠΠ, ότι η ολοκληρωμένη επίτευξη αυτού του στόχου θα διαφανεί στο κλείσιμο της τρέχουσας ΠΠ, δηλαδή στα μέσα του έτους 2015. Υπό το φως των δυσμενών οικονομικών εξελίξεων που μαστίζουν τη χώρα, ευελπιστούμε ότι με την έγκαιρη προώθηση κατάλληλων και στοχευμένων μέτρων, ο σημαντικός αυτός στόχος θα στεφθεί με επιτυχία καθώς κάθε ευρώ του φορολογούμενου ευρωπαϊού πολίτη μετρά! Μία μελλοντική έρευνα θα μπορούσε επομένως να κτίσει στα δεδομένα που αποτέλεσαν τη βάση της παρούσας εργασίας, να αναλύσει και να αξιολογήσει όλα τα πεπραγμένα της ΠΠ 2007-2013 παρέχοντας έτσι μία πιο σφαιρική και ολοκληρωμένη ανάλυση για το μέλλον.

³⁷ Άρθρο Εφημερίδας ο Φιλελεύθερος της Δωρίτας Γιαννακού, «Δεν χάσαμε ούτε ένα ευρώ από τα κονδύλια», ημ. 22 Απριλίου 2013.

³⁸ Άρθρο Εφημερίδας ο Πολίτης του Χρύσανθου Μανώλη, «Επείγει η ταχεία υλοποίηση του αποχετευτικού Κοκκινόχωριών - Θα χαθούν εκατομμύρια», ημ. 26 Απριλίου 2013.

Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία – Πηγές Πληροφόρησης

Evans, Andrew. *The EU structural funds*. Oxford: Oxford University Press, 1999.

Gregory S. Dubis, G., Akresh, A., Jain, P., Morley, L. Phipps, T., Schmidt, R. (2009). *The IPPF Practice Guide - Internal Auditing and Fraud*, The Institute of Internal Auditors.

Ravinder, K. & Virender, S. (2005). *Auditing: Principles and Practice*. New Delhi: Prentice-Hall (page 361).

The Institute of Internal Auditors, The American Institute of Certified Public Accountants & The Association of Certified Fraud Examiners. *Managing the Business Risk of Fraud: A Practical Guide*, 2008.

The Institute of Internal Auditors (2011), *Διεθνές πλαίσιο επαγγελματικών πρακτικών (IPPF)*, ISBN 978-9963-9960-0-1.

International Federation of Accountants – IFAC (2004). *Handbook of International Auditing, Assurance, and Ethics Pronouncements* (page 226).

Puigcerver-Peñalver, M. (2007). The impact of structural funds policy on European regions growth. A theoretical and empirical approach. *The European Journal of Comparative Economics*, 4(2), 179-208.

Hahn, J. (2011). Analysis of errors in Cohesion Policy. *Panorama - Inforegio*. 40:24-24.

ESF Legal Papers – Consolidated Structural Funds Regulations for the Programming Period 2007-2013, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012, p.81. (ISBN 978-92-79-22524-6).

Μπουραντάς Δ., (2005), Ηγεσία: Ο Δρόμος της Διαρκούς Επιτυχίας, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Ετήσιες Εκθέσεις Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου:

Κεφ. II (2.4)

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2012). Ετήσια Έκθεση 2011. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ 58 & 61).

Κεφ. III (3.4)

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2007). Ετήσια Έκθεση 2006. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ 17).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2008). Ετήσια Έκθεση 2007. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ 59).

Κεφ. III (3.5)

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2011). Ετήσια Έκθεση 2010. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ.113-114).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2012). Ετήσια Έκθεση 2011. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ. 124-125).

Κεφ. III (3.5.2)

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2012). Ετήσια Έκθεση 2011. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ.44).

Κεφ. IV (4.2.2)

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2007). *Ετήσια Έκθεση 2006*. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ. 83-84).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2008). *Ετήσια Έκθεση 2007*. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ. 124-129).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2009). *Ετήσια Έκθεση 2008*. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ. 121-122).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2010). *Ετήσια Έκθεση 2009*. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ. 74).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2011). *Ετήσια Έκθεση 2010*. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ.160-161).

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. (Ιούνιος 2012). *Ετήσια Έκθεση 2011*. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο, (σελ. 257-258, 298-299).

Ετήσιες Εκθέσεις Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου:

Κεφ. VI (6.1.1)

Ετήσια Έκθεση Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το έτος 2011, (2012/C 344/01), Νοέμβριος 2012: σελ.12.

Ετήσια Έκθεση Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το έτος 2010, (2011/C 326/01), Νοέμβριος 2011: σελ.12.

Ετήσιες Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

EU budget 2011 - Financial Report, page 104. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. (ISBN 978-92-79-24938-9)

EU budget 2010 - Financial Report, page 76. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. (ISBN 978-92-79-19878-6)

EU budget 2010 - Financial Report, page 76. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. (ISBN 978-92-79-14962-7)

Άρθρα Ημερήσιου Τύπου:

Άρθρο Εφημερίδας Χαραυγής του Νεόφυτου Νεοφύτου, « Η Κύπρος θα λάβει από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής €585 εκ. – Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020», ημ. 24 Φεβρουαρίου 2013

Άρθρο Εφημερίδας Χαραυγής της Έμιλυσ Μιντή, «Αξιοποιεί τα ευρωπαϊκά κονδύλια η Κύπρος», ημ. 9 Φεβρουαρίου 2011.

Άρθρο Εφημερίδας ο Φιλελεύθερος της Δωρίτας Γιαννακού, «Δεν χάσαμε ούτε ένα ευρώ από τα κονδύλια», ημ. 22 Απριλίου 2013.

Άρθρο Εφημερίδας ο Πολίτης του Χρύσανθου Μανώλη, «Επείγει η ταχεία υλοποίηση του αποχετευτικού Κοκκινόχωριών - Θα χαθούν εκατομύρια», ημ. 26 Απριλίου 2013.

Άλλες πηγές:

Guidelines for determining financial corrections to be made to expenditure co-financed by the structural funds or the cohesion fund for non-compliance with the rules on public procurement - COCOF 07/0037/01-EN ημ. 21.9.2007.

Cohesion Policy 2007-2013, National Strategic Reference Frameworks, Jan 2008, σελ. 5 - ISBN 978-92-79-07465-3, EU Publications Office.

Απόφαση Επιτροπής ημ. 19.10.2011 «Approval of guidelines on the principles, criteria and indicative scales to be applied in respect of financial corrections made by the Commission under Articles 99 and 100 of Council Regulation (EC) N° 1083/2006 2006.

Έγγραφο Εργασίας της ΕΕπ. SEC(2011) 1179 ημ. 5 Νοεμβρίου 2011 με θέμα «Analysis of errors in cohesion policy for the years 2006- 2009_ actions taken by the commission and the way forward».

«Όταν οι Στόχοι γίνονται Έργα – Έργα που υλοποιήθηκαν με τη συγχρηματοδότηση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής στην ΕΕ στην Κύπρο 2004-2006», Ενημερωτικές Εκδόσεις Γραφείου Προγραμματισμού, σελ. 5.

«Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική – Οδηγός Χρήστη», Δεκ. 2008, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ISBN 978-92-79-09873-4, σελ 9.

«Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο», Εκδόσεις Γρ. Προγραμματισμού, (σελ 7).

Ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών ημερομηνίας 29 Ιουνίου 2012 με τίτλο «Τιμητική διάκριση της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας» του Εφόρου Εσωτερικού Ελέγχου

«Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013», Εκδόσεις Γραφείου Προγραμματισμού, Λευκωσία, Κύπρος, Εκτυπώσεις: Κυβερνητικού Τυπογραφείου, Λευκωσία, σελ.13.

Ο Περί Εσωτερικού Ελέγχου Νόμος Ν114(Ι) / 2003.

http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_el.htm

http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/structural_cohesion_fund_el.htm

<http://www.ops.planning.gov.cy/>

http://www.moi.gov.cy/moi/sf/sf.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument (Πολυετή Προγράμματα που έχει ετοιμάσει η Μονάδα Ταμείων Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εσωτερικών).

Παράρτημα 1

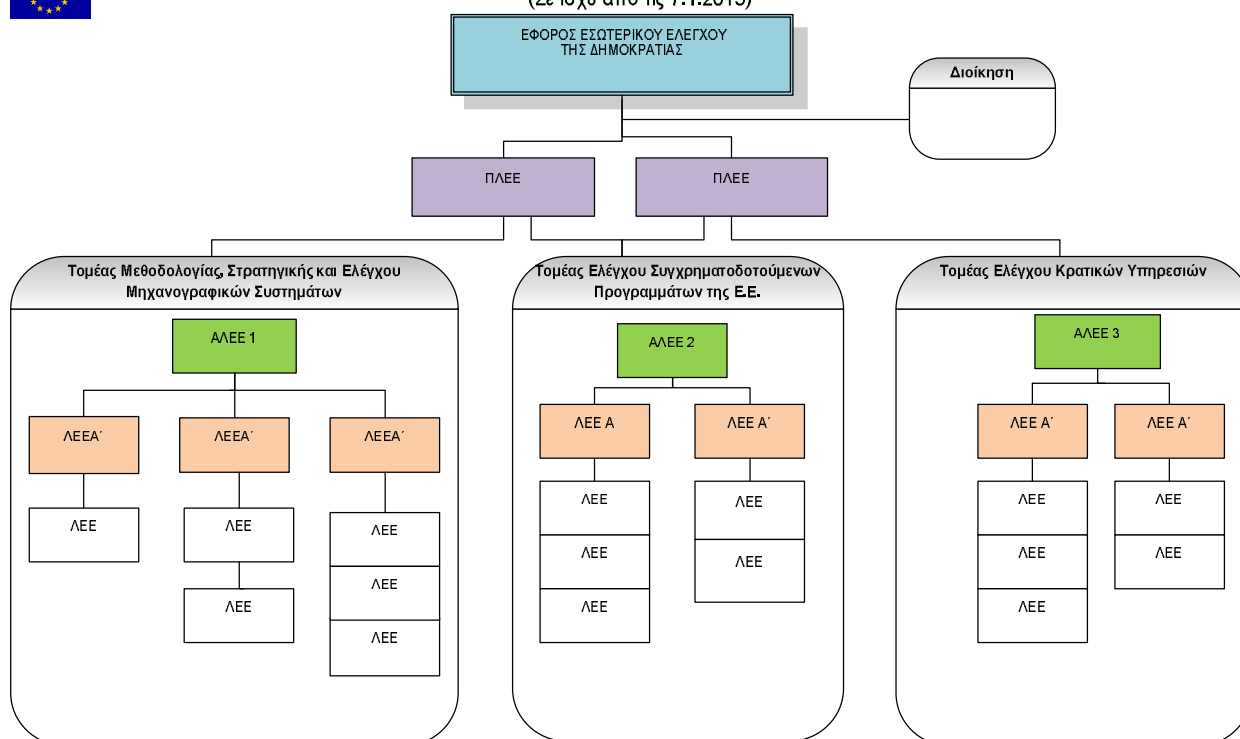
Οργανόγραμμα της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Νέα Οργανωτική Δομή

(Σε ισχύ από τις 7.1.2013)

Παράρτημα 2

Κονδύλια που παραχωρήθηκαν στα Κράτη Μέλη ανά έτος για την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πολιτική συνοχής

EU support for Cohesion 2007-2013

Pre-allocated funding for heading 1B "Cohesion for growth and jobs" of the Financial Framework (in current prices)

EUR million	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
BE	364,8	355,1	338,9	324,0	308,4	292,0	274,7	2.257,9
BG	514,2	737,4	991,8	1.044,1	1.116,2	1.188,6	1.260,6	6.852,9
CZ	3.062,7	3.736,7	3.640,9	3.809,5	4.057,2	4.225,3	4.396,4	26.928,7
DK	82,2	83,9	85,6	87,5	89,4	91,3	93,2	613,0
DE	3.664,8	3.696,9	3.729,7	3.763,1	3.796,3	3.828,5	3.860,5	26.339,8
EE	375,8	410,0	446,4	486,2	530,4	578,2	628,8	3.455,8
IE	211,6	180,7	148,5	115,0	80,1	81,8	83,5	901,4
EL	3.081,8	3.030,4	2.965,7	2.900,5	2.831,9	2.814,5	2.795,0	20.419,8
ES	6.286,2	5.754,6	5.190,3	4.713,8	4.449,8	4.426,4	4.395,8	35.217,0
FR	1.903,7	1.979,6	2.002,0	2.043,8	2.086,9	2.129,8	2.173,1	14.318,9
IT	3.926,5	4.107,2	4.066,8	4.098,6	4.132,6	4.204,6	4.275,4	28.811,8
CY	167,2	139,4	109,8	79,1	47,2	48,1	49,1	640,0
LV	506,3	554,2	603,9	655,7	710,4	766,4	823,6	4.620,4
LT	765,4	833,4	902,5	975,2	1.053,3	1.136,2	1.219,0	6.885,0
LU	8,8	8,9	9,1	9,3	9,5	9,7	9,9	65,3
HU	3.034,1	3.229,3	3.437,7	3.625,5	3.785,2	3.991,5	4.204,1	25.307,4
MT	112,9	118,7	119,8	122,6	125,1	127,2	129,1	855,4
NL	254,1	262,4	266,4	272,2	278,1	283,9	289,9	1.907,0
AT	201,8	204,0	206,3	208,7	211,1	213,5	215,8	1.461,1
PL	8.115,6	8.664,5	9.213,7	9.441,4	10.241,1	10.822,8	11.417,5	67.916,6
PT	2.971,5	3.005,0	3.038,7	3.072,6	3.106,7	3.140,8	3.175,0	21.510,6
RO	1.328,9	1.915,6	2.576,3	3.092,0	3.333,6	3.583,4	3.837,9	19.667,6
SI	554,6	569,3	584,5	600,0	615,9	632,2	648,9	4.205,3
SK	1.299,1	1.407,2	1.526,1	1.662,3	1.831,4	1.953,1	2.046,5	11.725,6
FI	259,8	257,6	251,9	245,9	241,1	234,4	225,7	1.716,2
SE	253,2	259,1	264,4	269,9	276,0	281,6	287,1	1.891,3
UK	1.593,6	1.598,7	1.533,5	1.489,3	1.442,8	1.465,9	1.489,3	10.613,2
Technical Assistance	113,4	117,5	121,2	122,9	126,9	131,0	134,8	867,7
Interregional	46,4	49,5	54,9	62,7	70,9	77,0	83,3	444,7
Total	45.061,0	47.266,8	48.427,2	49.393,5	50.985,5	52.759,6	54.523,6	348.417,2

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/fin_fw0713/fin_fw0713_en.cfm

Παράρτημα 3

Κονδύλια που παραχωρήθηκαν στα Κράτη Μέλη ανά έτος για την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την κοινή αλιευτική πολιτική

EU support for the European Fisheries Fund (EFF) 2007-2013

Pre-allocated funding for the European Fisheries Fund (EFF) under heading 2 "Natural resources" of the Financial Framework (in current prices)

<i>EUR million</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
BE	0,0	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	4,6	26,3
BG	5,8	8,5	11,6	12,2	13,1	14,0	14,8	80,0
CZ	3,4	3,5	3,7	3,9	4,0	4,2	4,4	27,1
DK	18,0	18,3	18,7	19,1	19,5	19,9	20,2	133,7
DE	21,7	21,9	22,1	22,3	22,4	22,6	22,8	155,9
EE	9,1	10,0	10,9	11,9	13,0	14,2	15,5	84,6
IE	0,0	6,7	6,9	7,0	7,1	7,2	7,4	42,3
EL	30,3	30,1	29,9	29,7	29,5	29,3	29,0	207,8
ES	158,9	159,9	160,8	161,8	162,7	163,5	164,4	1.131,9
FR	29,1	29,6	30,2	30,8	31,5	32,1	32,7	216,1
IT	57,6	58,6	59,6	60,6	61,6	62,7	63,7	424,3
CY	2,7	2,7	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	19,7
LV	13,6	14,9	16,3	17,7	19,2	20,8	22,5	125,0
LT	6,9	7,0	7,1	7,5	8,2	8,7	9,3	54,7
LU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HU	0,0	5,5	5,2	5,3	6,0	6,2	6,5	34,9
MT	0,0	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,6	8,4
NL	6,5	6,7	6,8	6,9	7,1	7,2	7,4	48,6
AT	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	5,3
PL	0,0	120,0	121,8	119,9	121,9	124,1	126,3	734,1
PT	33,6	34,1	34,6	35,2	35,8	36,3	36,9	246,5
RO	15,1	22,2	30,2	36,4	39,3	42,3	45,4	230,7
SI	0,0	4,1	3,9	3,7	3,5	3,3	3,1	21,6
SK	2,0	1,9	1,8	1,7	1,8	2,0	2,5	13,7
FI	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,9	6,0	39,4
SE	7,4	7,5	7,7	7,8	8,0	8,1	8,3	54,7
UK	0,0	22,2	22,5	22,8	23,1	23,4	23,7	137,8
Technical Assistance	4,6	4,7	4,9	5,0	5,1	5,2	5,3	34,7
Total	432,2	612,5	631,9	644,0	658,3	672,7	688,1	4.339,7

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/fin_fw0713/fin_fw0713_en.cfm

Παράρτημα 4

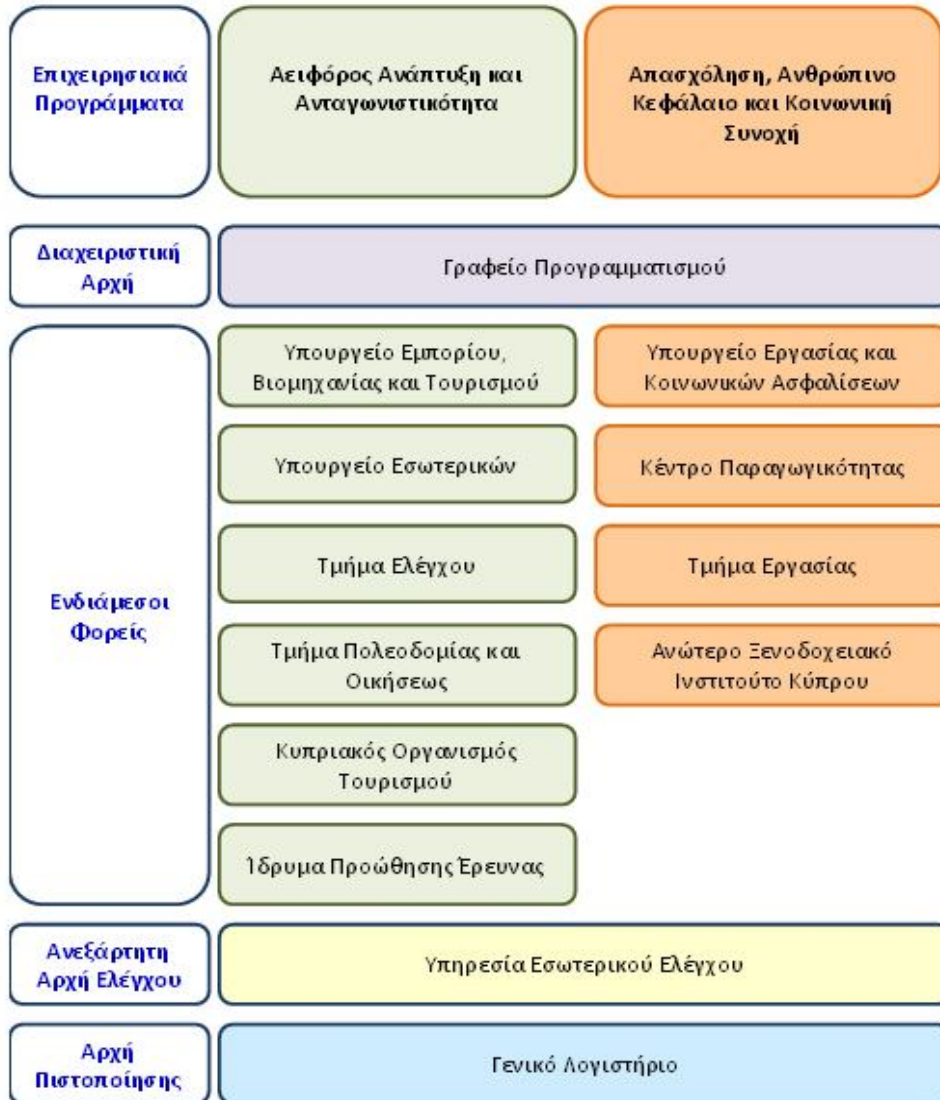
Κανονιστικό Πλαίσιο ΠΠ 2000-2006

1. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1080/2006** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1783/99
2. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1081/2006** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο & την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1784/99
3. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου & του Συμβουλίου για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας
4. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006** του Συμβουλίου για τον καθορισμό γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του καν. (ΕΚ) αριθ. 1260/1999.
5. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ.1084/2006** του Συμβουλίου για την ίδρυση Ταμείου Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1164/94.
6. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1198/2006** του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.
7. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1828/2006** του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
8. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 498/2007** του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1263/1999.
9. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 744/2008** του Συμβουλίου για τη θέσπιση προσωρινών ειδικών μέτρων με στόχο την προώθηση της αναδιάρθρωσης των αλιευτικών στόλων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας οι οποίοι πλήττονται από την οικονομική κρίση.
10. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1341/2008** του Συμβουλίου που αφορά τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
11. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2009** του Συμβουλίου που αφορά τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006.
12. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 397/2009** του Συμβουλίου που αφορά τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006.
13. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 846/2009** του Συμβουλίου που αφορά τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006.
14. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2010** του Συμβουλίου που αφορά τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

1. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999** του Συμβουλίου περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία.
2. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1783/1999** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.
3. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1784/1999** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
4. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1263/1999** του Συμβουλίου για το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας.
5. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2792/1999** του Συμβουλίου για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας.
6. **Κανονισμός 908/2000** της Επιτροπής σχετικά με τον υπολογισμό των ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στις οργανώσεις παραγωγών στον τομέα της Αλιείας και της Υδατοκαλλιέργειας.
7. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 448/2001** της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2001, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων.
8. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 438/2001** της Επιτροπής για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων.
9. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2369/2002** του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2792/1999 για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας.
10. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2438/2000** της Επιτροπής για την τροποποίηση του Κανονισμού 908/2000 σχετικά με τις λεπτομέρειες υπολογισμού των ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στις οργανώσεις παραγωγών στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
11. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 448/2004** της Επιτροπής για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 ο οποίος θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών σχετικά με τις ενέργειες που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1145/2003.
12. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2355/2002** της Επιτροπής για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 438/2001 για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Παράρτημα 6

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου 2007-2013

Πηγή: www.structuralfunds.org.cy

Παράρτημα 7

Κύριοι Εμπλεκόμενοι Φορείς στο ΣΔΕ

<u>A/A</u>	<u>Εμπλεκόμενοι Φορείς</u>	<u>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</u>	<u>Ιδιότητα</u>
<u>I. Κύριοι φορείς</u>			
1	Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ)	ΟΛΑ	Διαχειριστική Αρχή
2	Γενικό Λογιστήριο (ΓΛ)	ΟΛΑ	Αρχή Πιστοποίησης
3	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ)	ΟΛΑ	Αρχή Ελέγχου
4	Τμήμα Ελέγχου - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (ΤΕ-ΥΣΕ)	«ΑΑΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου I
5	Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΕ)	«ΑΑΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου I
6	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ)	«ΑΑΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
7	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ)	«ΑΑΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
8	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	«ΑΑΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
9	Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ)	«ΑΑΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
10	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ)	«ΑΑΚΚΣ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου IV
11	Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ)	«ΑΑΚΚΣ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
12	Τμήμα Εργασίας (ΤΕ)	«ΑΑΚΚΣ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
13	Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ)	«ΑΑΚΚΣ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου II
14	Τμήμα Αλιείας (ΤΑ)	«ΑΛΙΕΙΑ»	Ενδιάμεσος Φορέας Τύπου III
<u>II. Άλλοι φορείς</u>			
15	Μονάδα Ένταξης, Παρακολούθησης και Επαληθεύσεων του Γραφείου Προγραμματισμού (ΜΕΠΕ-ΓΠ)	«ΑΑΚΚΣ»	Αρχή Διαχείρισης σε σχέση με την Τεχνική Βοήθεια

Παράρτημα 8

Απόσπασμα από Ετήσια Γνωμοδότηση 2011 ΔΤ & ΤΣ

Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013

Ετήσια Γνωμοδότηση 2011

Σύμφωνα με το άρθρο 62(1)(δ)(ii) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 και το άρθρο 18(2) του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006

**Προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής**

Εισαγωγή

Ο υπογράφων, που εκπροσωπώ την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, εξέτασα τη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» (Αριθμός CCI: 2007CY16UP001) και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (Αριθμός CCI: 2007CY052PO001) για την Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013, με σκοπό την έκδοση γνωμοδότησης σχετικά με το κατά πόσον το Σύστημα λειτούργησε αποτελεσματικά ώστε να παράσχει εύλογη βεβαιότητα ως προς την ορθότητα των καταστάσεων δαπανών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή και, κατά συνέπεια, ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων.

Πεδίο της εξέτασης

Η εξέταση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη Στρατηγική Ελέγχου όσον αφορά τα εν λόγω Προγράμματα κατά την περίοδο **1^{ης} Ιουλίου 2010 – 30 Ιουνίου 2011** και παρατίθεται στη συνημμένη Ετήσια Έκθεση Ελέγχου για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 62(1)(δ)(i) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου.

Δεν υπήρχε κανένας περιορισμός ως προς το πεδίο της εξέτασης.

Γνώμη

Βάσει της ως άνω εξέτασης, φρονώ ότι, για την προαναφερόμενη περίοδο, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου που εφαρμόστηκε για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» (Αριθμός ΚΚΑ: 2007CY16UP001) και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (Αριθμός ΚΚΑ: 2007CY052PO001) για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 58 έως 62 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 και στο τμήμα 3 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής και λειτούργησε αποτελεσματικά ώστε να παράσχει εύλογη βεβαιότητα ως προς την ορθότητα των καταστάσεων δαπανών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή και, κατά συνέπεια, ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών πράξεων.

.....
Δεκέμβριος 2011

Παράρτημα 9

Απόσπασμα από Απόφαση Επιτροπής με αρ. C(2011) 7321 ημ. 19-10-2011 για οικονομικές διορθώσεις που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 19.10.2011
C(2011) 7321 final

COMMISSION DECISION

of 19.10.2011

on the approval of guidelines on the principles, criteria and indicative scales to be applied in respect of financial corrections made by the Commission under Articles 99 and 100 of Council Regulation (EC) N° 1083/2006 of 11 July 2006

1.1. Indicative scales of flat-rate corrections

100% correction

The rate of correction may be fixed at 100% when the **deficiencies** in the Member State's management and control system are, or an **irregularity** is, so serious as to constitute a complete failure to comply with the rules, so rendering all the relevant payments irregular. In the case of fraud and where the Member State has been negligent, the Commission may apply a net financial correction of 100%.

25% correction

When the management and control **system** is **gravely deficient**, and there is evidence of widespread irregularity and negligence in countering irregular or fraudulent practices, a correction of 25% is justified, as it can then reasonably be assumed that the freedom to submit irregular claims with impunity will result in exceptionally high losses to the EU budget.

A correction at this rate is also appropriate for **irregularities** in an individual case which are serious but do not invalidate the whole operation.

10% correction

When the management and control **system does not function or functions so poorly or so infrequently** that they are completely ineffective in determining the eligibility of the claim or preventing irregularity, a correction of 10% is justified, as it can reasonably be concluded that there was a high risk of widespread loss to the EU budget.

This rate of correction is also appropriate for individual or systemic **irregularities** of moderate seriousness.

5% correction

When the management and control system functions **but not with the consistency, frequency, or depth** required by the EU regulations, then a correction of 5% is justified, as it can reasonably be concluded that it does not provide a sufficient level of assurance of the regularity of claims, and that the risk to the EU budget was significant.

A 5% correction can also be appropriate for less serious individual or systemic **irregularities** in individual operations. The fact that the way in which a system operates is perfectible is not in itself sufficient grounds for a financial correction. There must be a serious deficiency of compliance with the EU rules and the deficiency must expose the Structural Funds and the Cohesion Fund to a real risk of loss or irregularity.

In accordance with the principle of proportionality, the correction rate may be reduced to between 2% and 5% where the nature and gravity of the deficiency, either individual or systemic, although serious, is not considered to justify a 5% correction rate.

Παράρτημα 10

Απόσπασμα από Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΕ οικονομικών διορθώσεων για θέματα Δημοσίων Συμβάσεων - COCOF

Final version of 21/09/2007

COCOF 07/0037/01-EN

EUROPEAN COMMISSION

GUIDELINES FOR DETERMINING FINANCIAL CORRECTIONS TO BE MADE TO EXPENDITURE CO-FINANCED BY THE STRUCTURAL FUNDS OR THE COHESION FUND FOR NON- COMPLIANCE WITH THE RULES ON PUBLIC PROCUREMENT

This document sets out guidelines for the financial corrections to be applied for irregularities in the application of the Community regulations on public procurement to contracts co-financed by the Structural Funds or the Cohesion Fund.

CONTRACTS SUBJECT TO THE EC PUBLIC PROCUREMENT DIRECTIVES

No	Irregularity		Recommended correction
1	Non-compliance with the advertising procedures	The contract was awarded without complying with the advertising requirements laid down in the EC Public Procurement Directives, except in the cases referred to in point 2 below. This is a flagrant disregard of one of the conditions for Community co-financing.	100% of the value of the contract involved
2	Non-compliance with the advertising procedures	The contract was awarded without complying with the advertising requirements laid down in the EC Public Procurement Directives, but was advertised to some extent allowing economic operators located in another Member State access to the contract.	25% of the value of the contract involved
3	Attribution of contracts without competition in the absence of extreme urgency brought about by unforeseeable events or the absence of an unforeseen circumstance for complementary works and services or for supplies. (Note No 2)	The main contract was awarded in accordance with the EC Public Procurement Directives, but was followed by one or more supplementary contracts (whether or not formalised in writing) awarded without complying with the provisions of the Public Procurement Directives namely the ones related to the negotiated procedures without publication for reasons of extreme urgency brought about by unforeseeable events or for attribution of complementary supplies, works and services.	100% of the value of the contract involved

4	Additional works or services exceeding the limit laid down by the Directives provided in unforeseen circumstances (Note No 2)	<p>The main contract was awarded in accordance with the provisions of the EC Directives, but was followed by one or more supplementary contracts exceeding the value of the original contract by more than 50%.</p> <p>The additional works themselves do not constitute a separate work within the meaning of Article 1(c) of Directive 93/37 or Article 1(2)(a) and 2(b) of Directive 2004/18 or a separate service within the meaning of Article 1(a) of Directive 92/50 or Article 1(2)(a) and 2(d) of Directive 2004/18.</p> <p>In cases where the additional works or services exceed the thresholds of the Directives and constitute a separate work or service, it is necessary to take account of the aggregate value of all the additional works or services for the purposes of the application of the Public Procurement Directives.</p> <p>Where the additional works or services constitute a separate work or service exceed the thresholds laid down by the Directives, the above mentioned point 1 applies.</p> <p>Where the additional works or services constitute a separate work or service but do not exceed the thresholds laid down by the Directives, point 22 below applies.</p>	100% of the amount exceeding 50% of the value of the original contract
5	Failure to state all the selection and contract award criteria in the tender documents or tender notice	<p>The contract was awarded in compliance with the advertising rules of the Public Procurement Directives, but the tender documents or tender notice failed to state all the selection and/or award criteria or to describe them sufficiently.</p>	25% of the value of the contract. This amount may be reduced to 10% or 5% depending on seriousness.
6	Application of unlawful contract award criteria	<p>The contract was awarded applying unlawful contract award criteria (for example, use of a selection criterion for the award of the contract, non-compliance with the criteria stated by the contracting authority in the tender notice or tender documents or incorrect and/or discriminatory application of contract award criteria).</p>	25% of the value of the contract. This amount may be reduced to 10% or 5% depending on seriousness.

11	Reduction in the physical object of the contract (Note No 2)	<p>The contract was awarded in compliance with the Public Procurement Directives, but was followed by a reduction in the physical object of the contract with a proportional reduction in the value of the contract already carried out.</p> <p>(This correction applies even in cases where the amount of the reduction is used to carry out irregular supplementary contracts).</p>	25% of the value of the final physical object
12	Incorrect application of certain ancillary elements	<p>The contract was awarded in compliance with the provisions of the Public Procurement Directives, but without complying with certain ancillary elements, such as publication of the notice of award of the contract.</p> <p>Note: If this type of irregularity is only of a formal nature without potential financial impact, no correction will be made.</p>	2%, 5% or 10% of the value of the contract, according to the seriousness of the irregularity and whether a repeat occurrence

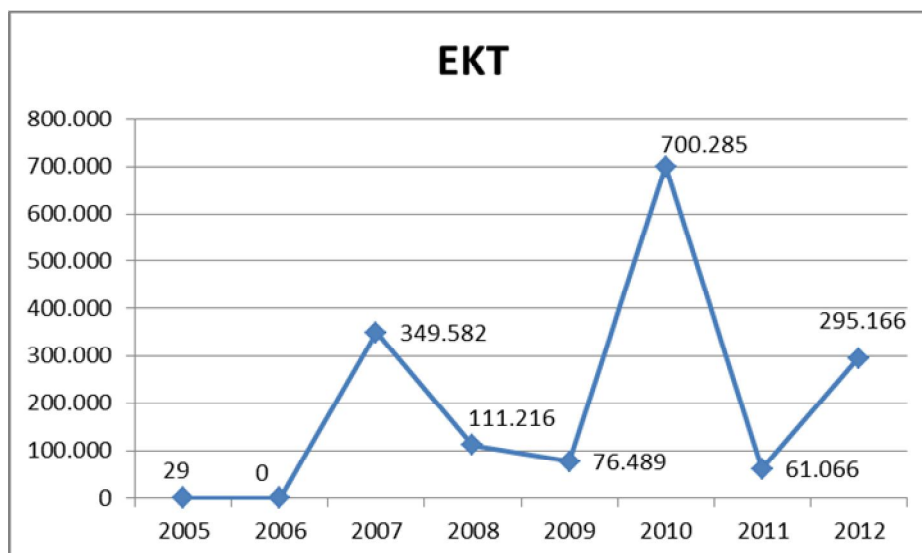
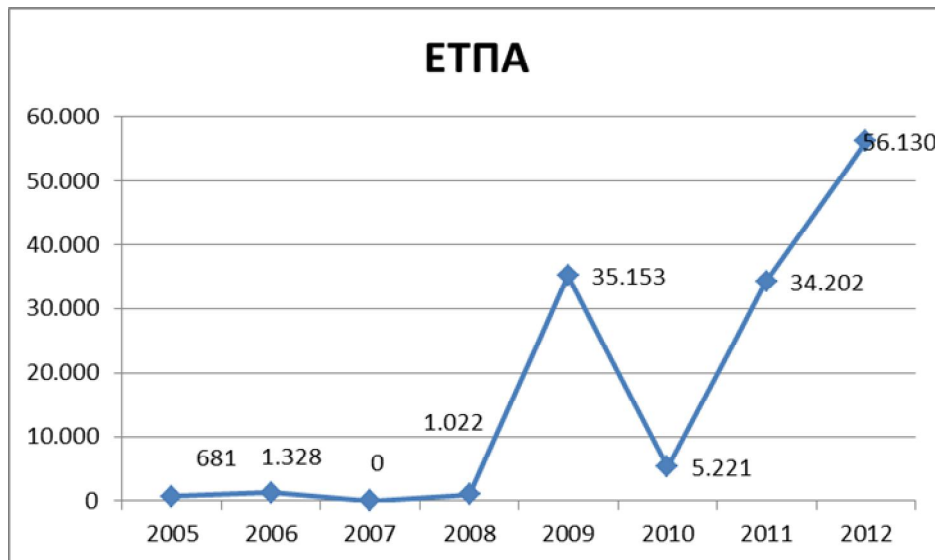
Παράρτημα 11

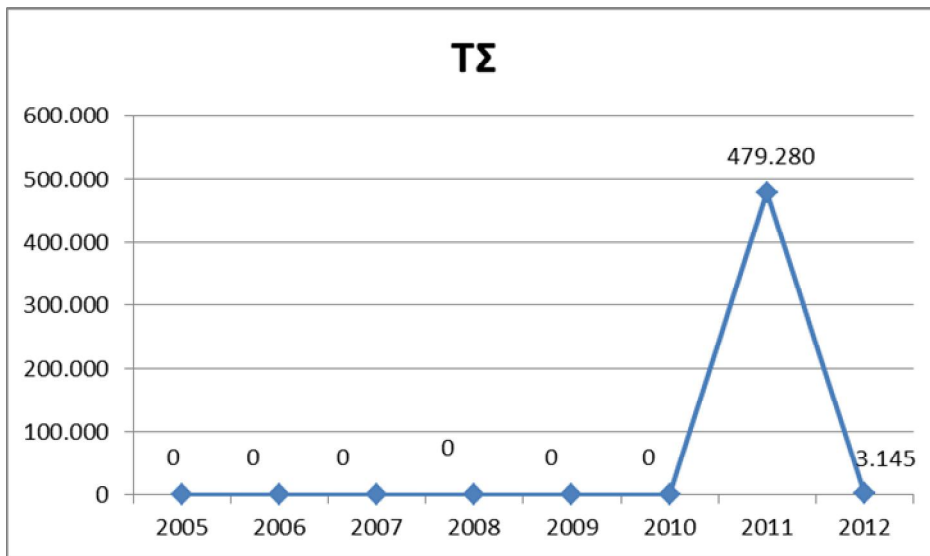
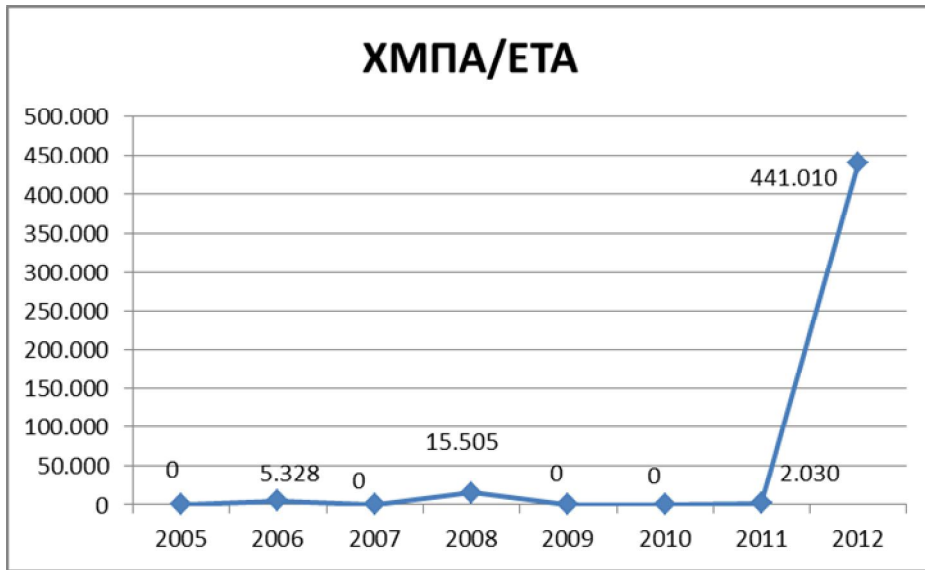
Διάγραμμα Συνολικών Καταλογισμών 2005 - 2012

Παράρτημα 12

Διαγράμματα Ετήσιων Καταλογισμών ανά Ταμείο 2005-2012

Παράρτημα 13

Ανάλυση όλων των καταλογισμών ανά Ταμείο 2005-2012

	ΤΣ	ΕΤΑ/ΧΜΠΑ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	Σύνολο
	€	€	€	€	€
1 Άλλες παρατυπίες (Επιτροπές Ενστάσεων)	0	0	0	15.832	15.832
2 Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα	0	0	5.315	100.105	105.420
3 Δαπάνες εκτός της περιόδου εκτέλεσης των έργων	0	0	0	89.499	89.499
4 Λανθασμένα λογιστικά αρχεία	0	205	1.258	73.323	74.786
5 Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης	0	10.483	8.052	73.181	91.716
6 Παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης	0	400.000	0	4.404	404.404
7 Μη ολοκλήρωση έργων	0	0	0	236.915	236.915
8 Μη τήρηση κανονισμών / προνοιών συμβολαίων	0	6.900	0	6.872	13.772
9 Μη υλοποίηση δράσεων/ έργων	0	0	0	12.306	12.306
10 Παραβάσεις σε σχέση με το σύστημα συγχρηματοδότησης	0	0	0	34.437	34.437
11 Παράβαση κανόνων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις	0	0	0	754.808	754.809
12 Παράτυποι τερματισμοί έργων	0	0	27.720	24.000	51.720
13 Διπλή αίτηση χορήγησης για το ίδιο αντικείμενο	0	0	0	6.027	6.027
14 Μη επιλέξιμες δαπάνες					
14.1 Τόκοι Απαλλοτριώσεων	479.280	0	0	0	479.280
14.2 Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού	0	18.772	514	90.992	110.279
14.3 Άλλες μη επιλέξιμες δαπάνες	3.145	3.929	1.180	3.934	12.188
14.4 Υπερπληρωμές σε δικαιούχους / ανάδοχους	0	0	6.678	36.527	43.206
14.5 Μη τήρηση νομοθεσιών μισθοδοσίας	0	0	0	30.671	30.671
14.6 Μη τήρηση νομοθεσιών για σκάφοι/ αλιεύματα	0	19.524	0	0	19.524
14.7 Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο	0	4.059	69.708	0	73.767
14.8 Μη εγκεκριμένες Αλλαγές και Απαιτήσεις	0	0	13.311	0	13.311
	482.425	463.874	133.737	1.593.833	2.673.869

Παράρτημα 14

Ανάλυση συχνότητας όλων των καταλογισμών ανά Ταμείο 2005-2012

	ΤΣ	ΕΤΑ/ΧΜΠΑ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	Σύνολο
1 Άλλες παρατυπίες (Επιτροπές Ενστάσεων)				4	4
2 Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα			1	8	9
3 Δαπάνες εκτός της περιόδου εκτέλεσης των έργων				2	2
4 Λανθασμένα λογιστικά αρχεία		1	3	42	46
5 Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης		3	1	25	29
6 Παραπονημένες αιτήσεις χορήγησης		1		1	2
7 Μη ολοκλήρωση έργων				8	8
8 Μη τήρηση κανονισμών / προνοιών συμβολαίων		1		3	4
9 Μη υλοποίηση δράσεων/ έργων				1	1
10 Παραβάσεις σε σχέση με το σύστημα συγχρηματοδότησης				2	2
11 Παράβαση κανόνων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις				6	6
12 Παράτυποι τερματισμοί έργων			1	1	2
13 Διπλή αίτηση χορήγησης για το ίδιο αντικείμενο				2	2
14 Μη επιλέξιμες δαπάνες					0
14.1 Τόκοι Απαλλοτριώσεων		2			2
14.2 Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού		2	1	1	4
14.3 Άλλες μη επιλέξιμες δαπάνες	3	2	5	7	17
14.4 Υπερπληρωμές σε δικαιούχους / ανάδοχους			3	6	9
14.5 Μη τήρηση νομοθεσιών μισθοδοσίας				5	5
14.6 Μη τήρηση νομοθεσιών για σκάφοι/ αλιεύματα		5			5
14.7 Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο		4	7		11
14.8 Μη εγκεκριμένες Αλλαγές και Απαιτήσεις			3		3
	5	19	25	124	173

Παράρτημα 15

Ανάλυση καταλογισμών ανά είδος έργου 2005-2012

	Είδος Έργου			Σύνολο
	Δημοσίων Συμβάσεων	Σχεδίων Χορηγιών	Άλλων Έργων	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΩΝ	€	€	€	€
Άλλες παρατυπίες (Επιτροπές Ενοστάσεων)	0	15.832	0	15.832
Απόντα ή ελλιπή δικαιολογητικά έγγραφα	40.163	65.257	0	105.420
Δαπάνες εκτός της περιόδου εκτέλεσης των έργων	89.499	0	0	89.499
Λανθασμένα λογιστικά αρχεία	2.157	15.893	56.735	74.786
Λανθασμένες αιτήσεις χορήγησης	0	91.716	0	91.716
Παραποιημένες αιτήσεις χορήγησης	0	404.404	0	404.404
Μη ολοκλήρωση έργων	219.078	17.836	0	236.915
Μη τήρηση κανονισμών / προνοιών συμβολαίων	6.872	6.900	0	13.772
Μη υλοποίηση δράσεων/ έργων	0	12.306	0	12.306
Παραβάσεις σε σχέση με το σύστημα συγχρηματοδότησης	34.437	0	0	34.437
Παράβαση κανόνων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις	754.808	0	0	754.808
Παράτυποι τερματισμοί έργων	0	51.720	0	51.720
Διπλή αίτηση χορήγησης για το ίδιο αντικείμενο	1.552	4.475	0	6.027
ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ				
Τόκοι Απαλλοτριώσεων	479.280	0	0	479.280
Συγχρηματοδότηση μη επιλέξιμου εξοπλισμού	90.992	19.287	0	110.279
Μη ταύτιση κόστους με φυσικό αντικείμενο	64.488	9.279	0	73.767
Υπερπληρωμές σε δικαιούχους / ανάδοχους	5.221	9.895	28.090	43.206
Μη τήρηση νομοθεσιών μισθοδοσίας	0	30.671	0	30.671
Μη τήρηση νομοθεσιών για σκάφοι/ αλιεύματα	0	19.524	0	19.524
Μη εγκεκριμένες Αλλαγές και Απαιτήσεις	13.311	0	0	13.311
Άλλες μη επιλέξιμες δαπάνες	7.656	4.034	499	12.189
	<u>1.809.516</u>	<u>779.029</u>	<u>85.324</u>	<u>2.673.869</u>

Παράρτημα 16

Ανάλυση καταλογισμών και συχνότητας ανά είδος Φορέα 2005-2012

Ανάλυση καταλογισμών ανά Φορέα	€	Συχνότητα
1 Μονάδα Ένταξης, Παρ. & Επαληθ. Γρ. Προγραμματισμού	710	2
2 Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΕΦ ΙΙ)	8.052	1
3 Κέντρο Παραγωγικότητας (ΕΦ ΙΙ)	88.922	6
4 Τμήμα Εργασίας (ΕΦ ΙΙ)	39.291	26
5 Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΕΦΙΙ)	130	1
6 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΕΦ ΙΙ)	4.622	2
7 Υπουργείο Εσωτερικών (ΕΦ Ι)	508	2
8 Υπουργείο Παιδείας & Πολιτισμού	1.256.476	36
9 Τεχνικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας & Πολιτισμού	21.842	2
10 Τμήμα Δημοσίων Έργων	479.280	2
11 Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	29.419	9
12 Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	3.145	3
13 Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης	104	1
14 Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	30.770	1
15 Δήμος Λεμεσού	42.450	5
16 Δήμος Λευκωσίας	8.587	2
17 Δήμος Αγίου Δομετίου	5.221	1
18 Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	8.609	1
19 Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου	2.703	1
20 Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	70	1
21 Μη κερδοσκοπικοί Οργανισμοί	1.888	1
22 Ιδιώτες Αλιείς	41.171	14
23 Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	599.901	53
	<u>2.673.869</u>	<u>173</u>
Συνοπτική Ανάλυση Φορέων		
Υπουργεία/Υπηρεσίες /Τμήματα	1.932.501	93
Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	599.901	53
Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	56.257	8
Ευρύτερος Δημόσιος/ημικρατικός Τομέας	42.081	3
Αλιείς	41.171	14
Μη κερδοσκοπικοί Οργανισμοί	1.958	2
	<u>2.673.869</u>	<u>173</u>

Παράρτημα 17

Απόσπασμα από τη Γνώμη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το έτος 2011

Payments

Basis for adverse opinion on the legality and regularity of payments underlying the accounts

X. The Court concludes that the examined supervisory and control systems are **partially effective** in ensuring the legality and regularity of payments underlying the accounts. The policy groups agriculture: market and direct support; rural development, environment, **fisheries** and health; **regional policy**, energy and transport; employment and social affairs as well as research and other internal policies **are materially affected by error**. The Court's estimate for the most likely **error rate for payments underlying the accounts is 3,9 %**.

Adverse opinion on the legality and regularity of payments underlying the accounts

XI. In the Court's opinion, because of the significance of the matters described in the basis for adverse opinion on the legality and regularity of payments underlying the accounts paragraph, the payments underlying the accounts for the year ended 31 December 2011 **are materially affected by error**.

6 September 2012

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

President

European Court of Auditors 12, rue Alcide De Gasperi,
1615 Luxembourg,
LUXEMBOURG